

Open Universiteit

Jaar
verslag
2020

Jaar verslag 2020

Inhoudsopgave

4	Coronavirus (COVID-19)	46	5 Samenwerking
6	Voorwoord	47	Internationaal
8	Verslag van de Raad van toezicht	48	Nationaal
12	1 Hoofdpijnen 2020	50	Provinciaal en regionaal
13	Coronacrisis	52	6 Sociale paragraaf
14	Missie Open Universiteit	53	Organisatie
14	Missie en toegankelijkheid	54	HRM
14	Onderwijs	56	Vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen
15	Onderzoek	58	7 Financiën
15	Nieuwe organisatie	59	Financiële gegevens
16	Digitale Open Universiteit	62	Risicoparagraaf
16	Huisvesting	66	Continuïteitsparagraaf
16	Wijziging in samenstelling College van bestuur	74	8 Infrastructuur
16	Dr. Jos van Kemenade overleden	75	Huisvesting
16	Opening academisch jaar	75	Duurzaamheid
16	Dies natalis	76	Informatie- en communicatietechnologie
17	Studium Generale	78	9 Helderheid en governance
17	Medezeggenschap	79	Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs
20	2 Kwaliteitsafspraken	80	Regeling beleggen, lenen en derivaten
21	Inbedding projectresultaten 2019	80	Governance
21	Voortzetting projecten 2019 in 2020	80	Besluiten experimenten
22	Nieuwe projecten in 2020	80	Beleid voor beheersing uitgaven inzake uitkeringen na ontslag
23	Medezeggenschap	81	Afhandeling klachten van studenten
23	Communicatie	82	10 De Open Universiteit in cijfers
23	Financiën	86	Bijlagen
26	3 Onderwijs	87	Bijlage 1 Medezeggenschap en kwaliteitsafspraken
27	Aanbod	88	Bijlage 2 Nevenfuncties Raad van toezicht en College van bestuur
29	Kwaliteitszorg	91	Jaarrekening 2020
33	Resultaten		
33	Diploma's		
34	Studenten		
36	4 Onderzoek		
38	Open University Graduate School		
39	Faculteiten		
41	Impact		
43	Wetenschappelijke integriteit		
44	Onderzoekskengetallen		

Coronavirus [COVID-19]

Het coronavirus raakt ook de Open Universiteit nog steeds. Onder aansturing van het ingestelde coronacrisis-team zijn maatregelen getroffen die enerzijds zijn gericht op de gezondheid van haar medewerkers en studenten en anderzijds op het zoveel mogelijk continueren van primaire activiteiten op het gebied van onderwijs en onderzoek. Daarbij zijn steeds de overheidsrichtlijnen gevolgd. Naast de verantwoordelijkheid voor haar eigen medewerkers, heeft de Open Universiteit ook oog voor de moeilijke positie waarin haar studenten en leveranciers zich bevinden. Binnen de grenzen van het mogelijke wordt in overleg met hen getracht te komen tot passende maatregelen en oplossingen.

De financiële gevolgen van de coronacrisis voor het resultaat 2020 bedragen circa M€ 0,4. Dat bedrag is exclusief kosten voor de uren die medewerkers van de Open Universiteit in 2020 besteedden aan corona-gerelateerde activiteiten. Tegenover de meerkosten en gederfde opbrengsten staan ook, zij het in beperktere mate, minderkosten. Het effect van de coronacrisis op het exploitatieresultaat 2021 en de jaren daarna is naar verwachting beperkt. Het College van bestuur verwacht derhalve niet dat de financiële gevolgen van dien aard zijn dat de continuïteit van de Open Universiteit op korte en/of middellange termijn in gevaar komt.

Voorwoord

Het College van bestuur legt in het voorliggende bestuursverslag en financieel verslag verantwoording af over het gevoerde beleid en de geleverde prestaties in 2020.

Dit bijzondere verslagjaar waarin de coronacrisis een enorme impact had op de hele wereld, de Nederlandse samenleving, het (hoger) onderwijs en ook de Open Universiteit, heeft veel van studenten en medewerkers van de Open Universiteit gevraagd. Zo moesten medewerkers noodgedwongen thuiswerken en werd het fysieke onderwijs vervangen door nagenoeg alleen nog maar online-onderwijs, waardoor het sociaal contact tussen docenten en studenten en tussen studenten onderling werd gereduceerd. Daarnaast was de ruimte in de studiecentra eigenlijk louter voor tentamens en practica beschikbaar, moest de tentamenroostering in verband met wijzigende coronamaatregelen vaak worden aangepast en moesten vele tentamens worden omgezet in online-thuistentamens met 'proctoring'.

Dankzij de grote inzet van docenten en medewerkers van ondersteunende diensten op het vlak van informatietechnologie en onderwijs konden het onderwijs en de examens groten-deels ongehinderd doorgang vinden. Ook het onderzoek ging voor het grootste deel onbelemmerd door, zij het dat een aantal promovendi vertraging in hun onderzoek opliep. De door de overheid beschikbaar gestelde middelen werden ingezet om tot verlenging van hun aanstellingen over te gaan.

Verder is het jaar 2020 in tal van andere opzichten een goed jaar geweest. Zo kreeg de Open Universiteit een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. Daarnaast stemde de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in met het verzoek van de instelling om de master Gezondheidswetenschappen als bekostigde opleiding te verzorgen, nadat de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs haar positief hierover had geadviseerd. Inmiddels is ook de Toets Nieuwe Opleiding positief doorlopen, zodat deze opleiding op 1 september 2021 kan starten.

Voorts startte de Open Universiteit onder de noemer Digitale Open Universiteit in 2020 een meerjarig programma dat erop gericht is de IT-omgeving van de instelling toekomstbestendig te maken. Het aantal nieuwe studenten steeg ten opzichte van 2019 met 18,8%.

Het jaar 2020 werd afgesloten met een positief saldo van € 3,3 miljoen.

Het College van bestuur bedankt studenten en medewerkers voor hun geweldige flexibiliteit en veerkracht, studenten en alumni voor hun betrokkenheid en medewerkers voor hun enorme inzet voor de Open Universiteit in het turbulente jaar 2020.

Heerlen, juni 2021

College van bestuur

Dr. Karl Dittrich, interim-voorzitter

Prof. dr. Theo J. Bastiaens, rector magnificus

Verslag van de Raad van toezicht

In 2020 kwam de Raad van toezicht vijf keer bijeen. In deze bijeenkomsten kwamen verschillende onderwerpen aan de orde. In maart besprak de Raad de managementletter van de externe accountant, waarbij werd ingegaan op een aantal actiepunten, gericht op verbetering van het risicomanagement en de procesbeheersing. In het verlengde van de managementletter gaf de Raad bijzondere aandacht aan IT-security, mede naar aanleiding van de eerdere hack bij de Maastricht University. De Raad volgde nauwgezet de voortgang ten aanzien van de kwaliteitsafspraken en nam met instemming kennis van het overeengekomen portfolio voor 2020. Het voornemen van het College van bestuur om vroegtijdig samen met de medezeggenschap voorstellen voor het portfolio voor 2021 te ontwikkelen, werd goed ontvangen. In het kader van de voorbereiding op de instellingstoets kwaliteitszorg was de Raad betrokken bij de totstandkoming van de zelfevaluatie. De instellingstoets zou in het voorjaar van 2020 plaatsvinden, maar de NVAO verplaatste die in verband met de coronacrisis naar het najaar. Ander onderwerp op de agenda van de Raad was het geactualiseerde Bestuurs- en beheersreglement, dat door de Raad werd goedgekeurd. De actualisering hing samen met de reorganisatie van de Open Universiteit, die in 2019 plaatsvond, en de daaraan verbonden nieuwe organisatie-inrichting. Over de voortgang van de implementatie van de reorganisatie liet de Raad zich door het College van bestuur informeren. De Raad onderschreef daarbij het voornemen om in het voorjaar van 2021 een evaluatie van de reorganisatie te laten plaatsvinden.

In het voorjaar van 2020 werd duidelijk dat bestuursvoorzitter mr. Arent van der Feltz de Open Universiteit na vier jaar zou gaan verlaten en niet voor een tweede termijn opteerde. De Raad respecteerde zijn beslissing en sprak zijn waardering uit voor zijn geëngageerde inzet en voor het goede werk dat hij heeft verzet. In goed overleg met de medezeggenschap werd een opvolgingsprocedure doorlopen, die leidde tot de benoeming van dr. Karl Dittrich als interim-bestuursvoorzitter met ingang van 1 juni 2020.

In het voorjaar, en ook verderop in het jaar, werd de Raad geïnformeerd over de maatregelen die de Open Universiteit vanwege de coronacrisis nam voor studenten en medewerkers. De Raad sprak daarbij zijn waardering uit voor alle inspanningen die, vaak onder grote tijdsdruk, werden verricht. Tegelijkertijd stelde de Raad, samen met het College van bestuur, vast dat er zich met name op het gebied van IT in relatie tot de onderwijsverzorging een aantal verbeterpunten manifesteerden, die al op de korte termijn om actie en investeringen vragen.

In juni nam de Raad een goedkeuringsbesluit over het bestuursverslag 2019 en de jaarrekening 2019. Ook de meerjarenbegroting 2021-2024 werd goedgekeurd. De Raad ontving verder een update over de financiële ontwikkeling in 2020. In algemene zin stelde de Raad daarbij vast, dat de financiële positie van de Open Universiteit in de achterliggende periode verder verbeterde. Een punt van aandacht dat opnieuw aan de orde kwam, betrof de groeirealisatie op het gebied

van onderwijs. De Raad spoorde het College van bestuur aan op de ingeslagen weg door te gaan met acties die gericht zijn op het verbeteren van het studiesucces van studenten en het uitbreiden van het onderwijsaanbod met portfolio dat aan duidelijke behoeften uit de samenleving tegemoet komt, waaronder nieuwe opleidingen op het gebied van gezondheidswetenschappen en 'artificial intelligence'.

In juli vond op initiatief van de Raad een strategiemeting plaats met het College van bestuur om van gedachten te wisselen over de uitvoering van het lopende instellingsplan, speerpunten op de kortere termijn, en relevante ontwikkelingen voor de strategieke ontwikkeling op de middellange termijn. Daarbij werd onder meer ook de Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek betrokken, die eind 2019 door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werd uitgebracht. Bij een deel van de strategiemeting was ook het managementteam van de Open Universiteit betrokken. Besproken werden onder meer ontwikkelingen op het gebied van online-onderwijs (mede als gevolg van de coronacrisis) en de verwachte impact daarvan op de langere termijn.

In de bijeenkomst in september werd aandacht besteed aan de voorziene speerpunten voor de kortere termijn, waarbij de Raad onder meer inging op noodzakelijk geachte investeringen in de IT en het aanbrengen van verbeteringen in het onderwijsmodel, inclusief toetsing. Daarnaast startte de Raad met de voorbereiding van de procedure die gericht is op de aanstelling van een nieuwe bestuursvoorzitter, die interim-voorzitter dr. Karl Dittrich medio 2021 opvolgt. Tijdens de septemberbijeenkomst kwam verder de voorbereiding op de instellingstoets kwaliteitszorg aan de orde. De Raad behandelde eveneens updates over de financiële ontwikkeling in 2020 en over de ontwikkeling van de onderwijsafzet.

In december keurde de Raad van toezicht de instellingsbegroting voor 2021 goed. Daarnaast werd de eindejaarprognose voor 2020 besproken en werd met de Raad de procesaanpak gedeeld, die gericht is op besluitvorming inzake het aanwijzen van een nieuwe externe accountant in de loop van 2021. Verder werd het gesprek over strategieontwikkeling voortgezet. Dit krijgt in 2021 een verder vervolg.

Na positieve adviezen van de medezeggenschap besloot de Raad prof. dr. Marijk van der Wende voor herbenoeming als lid van de Raad van toezicht voor te dragen bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Verder werd gestart met de voorbereiding van een zelfevaluatie van de Raad; deze vindt in de eerste helft van 2021 plaats. De Raad gaf aan dat hij in zijn rol als toezichthouder meer zichtbaar wil zijn voor de Open Universiteit-organisatie en de medezeggenschap. Hieraan wordt onder meer via het plannen van een aantal bezoeken aan de organisatie in 2021 invulling gegeven.

De Raad nam met instemming kennis van de bereikte overeenstemming tussen het College van bestuur en de medezeggenschap over het portfolio voor 2021 voor wat betreft de kwaliteitsafspraken.

Met de Studentenraad en de Ondernemingsraad overlegde de Raad van toezicht in het verslagjaar twee keer. Er werd van gedachten gewisseld over diverse onderwerpen, bijvoorbeeld kwaliteitszorg en innovatie, het vergroten van de toegankelijkheid van het onderwijs, de toekomst van commerciële onderwijsactiviteiten, de samenstelling van het College van bestuur en de toezichtvisie van de Raad van toezicht. De medezeggenschap werd betrokken bij de benoemingsprocedure die leidde tot de aanstelling van dr. Karl Dittrich als interim-voorzitter. Ook was de medezeggenschap betrokken bij de procedure die gericht was op de herbenoeming van prof. dr. Marijk van der Wende als lid van de Raad van toezicht. De Raad van toezicht vond de gesprekken met de medezeggenschap constructief en was zeer te spreken over de grote betrokkenheid bij onderwerpen die studenten, respectievelijk medewerkers aangaan.

In de samenstelling van de Raad waren er in het verslagjaar geen wijzigingen. Ultimo 2020 was de Raad van toezicht als volgt samengesteld: drs. René Smit (voorzitter), drs. Philippe Raets, prof. dr. Vanessa Evers, dr. Ellen de Brabander, prof. dr. Marijk van der Wende (vicevoorzitter).

De Raad van toezicht vindt het belangrijk dat ook toezichthouders zich in hun rol blijven ontwikkelen. Tegen die achtergrond nemen zij deel aan scholingsactiviteiten.

Onder verwijzing naar de Code goed bestuur universiteiten was de Raad van toezicht ook in 2020 van oordeel dat 'onafhankelijkheid' werd gewaarborgd.

Bij zijn werkzaamheden ziet de Raad van toezicht erop toe dat de verkrijging en de inzet van publieke middelen door de Open Universiteit voldoet aan de vereisten ten aanzien van rechtmatigheid en doelmatigheid. Hieraan wordt aandacht besteed tijdens de behandeling van de begroting en jaarrekening en

tijdens de behandeling van andere documenten die de bedrijfsvoering van de Open Universiteit betreffen, waaronder de managementletter van de externe accountant en periodieke rapportages over vermogenspositie en risicobeheersing.

De Raad van toezicht bedankt medewerkers, studenten, alumni en College van bestuur voor hun betrokkenheid bij en inzet voor de Open Universiteit in het bijzondere jaar dat achter ons ligt.

HOOFDSTUK 1

Hoofdlijnen 2020

Coronacrisis

Eind januari 2020 richtte de Open Universiteit zich in een bericht tot haar medewerkers met het advies om vanwege het nieuwe coronavirus niet af te reizen naar de Chinese provincie Hubei, met hoofdstad Wuhan, en andere delen van China alleen te bezoeken in geval van absolute noodzaak. In februari en maart manifesteerde de crisis rond het nieuwe virus zich steeds dichterbij en ook steeds heftiger. En vanaf medio maart tot en met het einde van het jaar had de coronacrisis een enorme impact op de Nederlandse samenleving als geheel, op het (hoger) onderwijs en ook op de Open Universiteit. Gedurende de gehele periode was het beleidskader van de overheid inzake de coronacrisis, inclusief de richtlijnen van het RIVM, steeds bepalend voor de wijze waarop de instelling haar activiteiten kon uitvoeren. Daarbij stond de veiligheid voor studenten en medewerkers telkens op de eerste plaats. Omdat het onderwijs van de Open Universiteit al voornamelijk online plaatsvond, kon dit in 2020 grotendeels ongewijzigd doorgaan. Wel moesten fysieke contactmomenten tussen opleiding en studenten worden afgeschaald of stopgezet, en werden deze waar mogelijk ook vervangen door digitale componenten respectievelijk online-componenten.

Voor de tentaminering had de coronacrisis grote gevolgen. De Open Universiteit beschikte weliswaar al over digitale vormen van tentaminering, maar het

afleggen daarvan vond fysiek plaats in de studiecentra. De Open Universiteit zag zich genoodzaakt in het belang van haar studenten voor deze en andere tentamenvormen alternatieven aan te bieden, om de studievoortgang van studenten zo goed mogelijk te waarborgen. Medio mei vonden de eerste tentamens online plaats met behulp van 'proctoring', waardoor studenten thuis het tentamen konden afleggen en het dus niet meer noodzakelijk was om te reizen voor het afleggen van tentamens. Naarmate het jaar vorderde, werd voor steeds meer cursussen overgeschakeld op onlinetentaminering met 'proctoring'. Als dat niet mogelijk of wenselijk was, werd gebruikgemaakt van andere tentamenvormen. Ondanks grote inspanningen vanuit de instelling had de omschakeling in de tentaminering voor studenten toch een aantal negatieve effecten, vooral doordat een deel van de tentamens niet op de oorspronkelijk geplande wijze of geplande data kon plaatsvinden en uitgesteld moest worden. Voor de Open Universiteit werd gaandeweg duidelijk dat de bestaande toetsinfrastructuur, met de inzet van online-tentamens en 'proctoring', naar de toekomst toe onvoldoende robuust is. Tegen deze achtergrond besloot de instelling in 2021 fors te investeren in implementatie van een nieuw toetssysteem.

Ook anderszins had de aanhoudende coronacrisis voor de Open Universiteit en haar medewerkers grote gevolgen, waaronder vertraging in onderzoeksactiviteiten, noodgedwongen fysieke events moeten afzeggen en vervangen door online-

alternatieven, verhoging van werkdruk, en gevolgen voor medewerkers op het vlak van welbevinden en gezondheid. Gegevens over de financiële impact van de coronacrisis staan in hoofdstuk 7.

Missie Open Universiteit

De Open Universiteit is dé deeltijduniversiteit van Nederland en Vlaanderen, biedt hoogwaardig, gepersonaliseerd en activerend academisch afstands-onderwijs versterkt met maatschappelijk relevant onderzoek en draagt bij aan de vernieuwing van het hoger onderwijs.

Missie en toegankelijkheid

Vanaf haar start in 1984 is hoger onderwijs toegankelijker maken een kerndoel van de Open Universiteit. Voortgaande reflectie op dat kerndoel blijft nodig, omdat de maatschappij sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw niet gestold is, en vanwege maatschappelijke veranderingen. Anno 2020 kon worden vastgesteld dat de Open Universiteit onderwijs toegankelijk maakt voor een breed palet aan doelgroepen. Feit is echter ook dat sommige doelgroepen nog niet goed bereikt worden. De Open Universiteit vindt dat het bij haar opdracht hoort ervoor te zorgen dat ook deze groepen de weg naar hoger onderwijs beter weten te vinden. Tegen deze achtergrond is het van belang toegankelijkheid in het kader van de instellingsstrategie opnieuw te ijken. De Open Universiteit voelt zich daarbij zeer aangesproken door de omschrijving van toegankelijkheid die opgenomen is in het Nationaal actieplan voor meer diversiteit en inclusie in wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Dat plan werd in september 2020 door minister mr. drs. Ingrid van Engelshoven van OCW gepresenteerd. Vertaald naar de Open Universiteit leidt dat tot de volgende invulling van toegankelijkheid: 'De Open Universiteit biedt een veilige leer- en werkomgeving, waar iedereen zich thuis voelt en zich kan ontplooien en waar een diversiteit aan perspectieven gebruikt en overwogen wordt.'

Eind 2020 bracht het College van bestuur de beleidsnotitie Een nieuwe blik op de toegankelijkheid van het onderwijs uit, en nodigde vervolgens medewerkers en studenten uit daarover te reflecteren en samen te bezien op welke wijze de notitie omgezet kan worden in een actieprogramma. Streven is hieraan in 2021 een concrete invulling te geven.

Onderwijs

Kwaliteitsafspraken

In januari 2020 werd over het portfolio kwaliteitsprojecten voor het jaar 2020 overeenstemming bereikt tussen de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad. Voor uitvoering van het portfolio was € 1.150.000 beschikbaar. Het overgrote deel van het portfolio werd in 2020 afgerond; twee projecten krijgen een uitloop in 2021. Begin 2021 vond een online-event plaats, waarin presentaties verzorgd werden en demo's te zien waren van projecten uit het portfolio van 2020. In december 2020 werd het projectportfolio voor 2021 vastgesteld. Voor de uitvoering van het projectportfolio 2021 is circa € 1.400.000 beschikbaar. Zwaartepunten in het portfolio in 2021 zijn twee kaderprojecten, namelijk Feedback en Scriptietraject. Meer informatie over de kwaliteitsafspraken staat in hoofdstuk 2.

Instellingstoets kwaliteitszorg

Deze toets stond gepland in april 2020, maar werd vanwege de coronacrisis naar november verplaatst en vond voor het eerst geheel online plaats. In het kader van de instellingstoets voerde het onderzoekspanel onder meer gesprekken met medewerkers en studenten over de vier standaarden die in het beoordelingskader van de NVAO zijn opgenomen. Bij de bacheloropleiding Psychologie en de masteropleiding Software Engineering werd getoetst hoe de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) van de onderwijskwaliteitszorg wordt uitgevoerd. Daarnaast was de wijze waarop de Open Universiteit omgaat met onderwijsinnovatie onderwerp van gesprek. Uit de voorlopige beoordeling blijkt dat het oordeel over de kwaliteitszorg positief is. Het definitieve positieve besluit van de NVAO is in februari 2021 verschenen.

Onderwijsportfolio

In 2020 werd gewerkt aan voorbereiding van twee nieuwe wetenschappelijke masteropleidingen, te weten Gezondheidswetenschappen en Artificial Intelligence. Dit is in lijn met de instellingsstrategie. Centraal daarin staat vernieuwing en uitbreiding van het onderwijsportfolio in het domein wetenschappelijk onderwijs om daarmee een grotere maatschappelijke impact te realiseren. Voor de masteropleiding Gezondheidswetenschappen ontving de Open Universiteit in oktober 2020 een positief macrodoelmatigheidsbesluit van de minister van OCW.

Vervolgens werd de toets nieuwe opleiding aangevraagd bij de NVAO; ook deze toets leidde tot een positief besluit in het voorjaar van 2021. Streven is de nieuwe opleiding vanaf september 2021 aan te bieden. Voor de masteropleiding Artificial Intelligence werd aanvraag van de macrodoelmatigheidstoets in november ingediend bij de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs. Deze is in het voorjaar 2021 positief beoordeeld. Verdere uitbreiding van het portfolio wordt in de komende jaren voorzien, onder meer met een nieuwe wetenschappelijke masteropleiding op het gebied van privacy en recht.

Ook het bestaande portfolio werd in 2020 kritisch tegen het licht gehouden en er werd beoordeeld of dat portfolio past binnen de instellingsstrategie. Tegen deze achtergrond werd besloten de hogere beroepsopleiding Rechten af te bouwen.

In het verslagjaar vonden meer nieuwe studenten de weg naar het wetenschappelijk bachelor- en masteronderwijs van de Open Universiteit. Ook de onderwijsafzet, die uitgedrukt wordt in studiepunten, nam flink toe. Opvallend in de gerealiseerde groei is de plek die schakelprogramma's innemen. Meer informatie over onderwijsprestaties staat in hoofdstuk 3.

Binnen het domein postinitieel onderwijs voldeed het daartoe opgezette Centrum voor postinitieel onderwijs nog niet aan de verwachtingen, mede als gevolg van de coronacrisis. Op basis van in 2020 uitgevoerd onderzoek wordt bezien welke veranderingen noodzakelijk zijn om het centrum tot bloei te laten komen.

Onderwijsmodel

De Open Universiteit biedt haar onderwijs aan volgens een model waarin gepersonaliseerd en activerend academisch afstandsonderwijs centraal staat. Dit model werd vanaf het studiejaar 2014-2015 gefaseerd in alle opleidingen ingevoerd. Overall gezien is de ervaring die met het model tot nog toe is opgedaan positief. In 2020 startte een traject dat erop gericht is het model verder te actualiseren. Besluitvorming over aanpassing van het model vindt plaats in de eerste helft van 2021.

Opnieuw toppositie in Keuzegids Universiteiten

Voor de zestiende keer op rij behoorde de Open Universiteit met haar onderwijs tot de top van de Nederlandse universiteiten; deze keer viel haar een derde plek ten deel. De Keuzegids Universiteiten is een onafhankelijke uitgave van het Centrum Hoger Onderwijs Informatie, waarin geaccrediteerde opleidingen van universiteiten per vakgebied met elkaar worden vergeleken.

Onderzoek

Versterking multidisciplinair onderzoek

Naast de aandacht voor disciplinegericht onderzoek werd in het verslagjaar gewerkt aan verdere versterking van het multidisciplinaire onderzoek. Daartoe werd één overkoepelend programma opgezet, getiteld Innovating for resilience. Dat programma kent drie onderzoekslijnen, namelijk De veilige stad, Learning in resilient systems en Resilient education. De verwachting is dat deze drie lijnen in de jaren 2021-2024 meer naar elkaar toe groeien, doordat onderzoekers van de faculteit gestimuleerd worden om gezamenlijk onderzoek uit te voeren. Ter stimulering van het overkoepelende programma werd medio 2020 een eerste 'call' uitgeschreven. Die leidde tot selectie van zes onderzoekplekken, die door promovendi worden ingevuld. Eind 2020 werd een tweede 'call' uitgeschreven.

Voorzien is dat ook in de komende jaren additionele onderzoekplekken beschikbaar komen.

Een tweede speerpunt in het multidisciplinaire onderzoek betreft het Center for Actionable Research of the Open University (CAROU), dat in 2019 van start ging. CAROU is gesitueerd op de Brightlands Smart Services Campus in Heerlen. Binnen CAROU zijn drie onderzoekdomeinen gedefinieerd, namelijk Data Science & Artificial Intelligence, Social Innovation & Data Science en Business Analytics. Komende jaren wil de Open Universiteit met CAROU haar aanwezigheid op de Brightlands Smart Services Campus versterken. Verder wil de instelling via CAROU ook meer samenwerking met de andere Brightlands campussen in Limburg realiseren. Meer informatie over onderzoek staat in hoofdstuk 4.

Nieuwe organisatie

Na de in 2019 doorgevoerde reorganisatie startte de Open Universiteit in het verslagjaar haar werkzaamheden in een nieuwe organisatiestructuur, met zes faculteiten, twee expertisecentra en zes ondersteunende eenheden. Daarnaast werd ook een nieuwe overlegstructuur ingevoerd, met onder meer periodiek overleg tussen het College van bestuur en het management van de veertien organisatieonderdelen. In het geactualiseerde Bestuurs- en beheersreglement werd de nieuwe organisatie-inrichting vastgelegd, inclusief bijbehorende bepalingen over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. In het voorjaar van 2021 vond een evaluatie van de reorganisatie plaats.

Digitale Open Universiteit

Onder deze noemer werd in 2020 een meerjarig programma opgesteld, dat erop gericht is de IT-omgeving van de Open Universiteit toekomstbestendig te maken. Binnen het programma worden drie lijnen onderscheiden, namelijk Digitale faculteit, Digitale campus en Digitaal bedrijf.

Binnen Digitale faculteit is realisatie van een nieuwe digitale leer- en werkomgeving een van de hoofdactiviteiten. De omgeving yOULearn wordt afgebouwd. De instelling streeft ernaar de nieuwe digitale leer- en werkomgeving gefaseerd aan te bieden in de tweede helft van 2021. Verder werd binnen Digitale faculteit gewerkt aan implementatie van een nieuw toets- en proctoringsysteem waarbij online-toetsing en plaats-onafhankelijke toetsing een belangrijke rol speelt. Voorzien wordt dat het nieuwe toetssysteem eind 2021 operationeel is. Bovendien werd een toekomstgerichte visie op toetsen opgesteld. Op basis van die nieuwe visie en de ervaring in coronatijd worden planmatig aanpassingen doorgevoerd in de wijze waarop tentamens worden afgenomen. Daarmee start de instelling in 2021.

Binnen Digitale campus wordt een vernieuwingsslag voorzien van de logistieke en administratieve processen 'achter' het onderwijs en de ondersteuning daarvan. In dit perspectief wordt onder meer een nieuw systeem voor customer relationship management geïntroduceerd.

Centraal binnen Digitaal bedrijf staan verbetering van IT-processen en versterking van stuur- en beheer-informatie, onder meer op het gebied van HRM en financiën.

Huisvesting

De hoofdvestiging van de Open Universiteit bevindt zich vanaf haar start in 1984 op een locatie aan de rand van Heerlen. Het terrein en de gebouwen zijn eigendom van de instelling. In de afgelopen jaren werd de behoefte aan een strategische visie op huisvesting van de hoofdvestiging steeds manifester. Daarbij diende zich onder meer de vraag aan, welke ruimtebehoefte de instelling in de toekomst heeft en welke investeringen daarvoor op het universiteitsterrein noodzakelijk zijn. De toekomstige huisvesting kreeg in 2020 nieuwe dynamiek na de uitnodiging van de gemeente Heerlen naar het centrum van de stad te verhuizen. De Open Universiteit neemt in 2021, op basis van zorgvuldige weging van beide opties, een beslissing over haar toekomstige huisvesting.

Naast de hoofdvestiging beschikt de Open Universiteit over zeventien studiecetra, verspreid over Nederland en Vlaanderen. In 2021 bereidt de instelling vestiging van een state-of-art-studiecentrum in Den Haag voor, en stelt zij een toekomstgericht huisvestingsplan op voor de Nederlandse studiecetra.

Wijziging in samenstelling College van bestuur

Na vier jaar voorzitterschap nam mr. Arent van der Feltz op 1 juni 2020 afscheid van de Open Universiteit. Onder zijn leiding kwam een nieuwe instellingsstrategie tot stand en werd de organisatie aangepast. Hij droeg de voorzittershamer over aan dr. Karl Dittrich, die als interim-voorzitter met rector magnificus prof. dr. Theo Bastiaens strategie en verandering verder vorm zal geven.

Dr. Jos van Kemenade overleden

In februari 2020 overleed Minister van Staat dr. Jos van Kemenade. Als minister van Onderwijs en Wetenschappen was hij een belangrijk pleitbezorger voor de totstandkoming van de Open Universiteit. Later was hij aan de Open Universiteit nog een aantal jaren verbonden als bijzonder hoogleraar.

Opening academisch jaar

Op 31 augustus 2020 vond de opening van het academisch jaar 2020-2021 plaats, vanwege de coronacrisis in zijn geheel online. Centraal thema was grenzen en het verleggen daarvan, in het onderwijs en andere maatschappelijke sectoren.

Dies natalis

Op 11 december 2020 vierde de Open Universiteit online haar 36e dies natalis, later dan gebruikelijk vanwege de coronacrisis. Het thema was digitalisering. Dat is voor de Open Universiteit een belangrijk thema, gezien haar focus op vergroting van de toegankelijkheid van onderwijs. Drie sprekers belichtten digitalisering vanuit hun eigen perspectief, namelijk minister mr. drs. Ingrid van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ernst Jan Stigter, CEO van Microsoft Nederland en prof. dr. Theo Bastiaens, rector magnificus van de Open Universiteit.

Studium Generale

In oktober 2020 vond de aftrap plaats van een nieuwe reeks Studium Generale-colleges. De start van een nieuwe reeks vindt gewoonlijk plaats in het kader van het landelijke Weekend van de Wetenschap waaraan universiteiten en kennisinstellingen deelnemen. Het Weekend van de Wetenschap vond in 2020 niet plaats vanwege de coronacrisis. De eerste colleges vonden plaats in het SCHUNCK Glaspaleis in Heerlen, met bijdragen van em. prof. dr. Marie-José Enders, emeritus hoogleraar Antrozoölogie, prof. dr. Catherine Bolman, hoogleraar e/mHealth-toepassingen: optimalisering van bereik en gebruik bij kwetsbare doelgroepen, en prof. dr. Willem Vermeend, hoogleraar Economie 4.0.

Medezeggenschap

In de medezeggenschap hebben de Ondernemingsraad (OR) en de Studentenraad (SR) elk eigen bevoegdheden. Voor een aantal dossiers trekken zij samen op in de Gezamenlijke vergadering (GV).

Ook voor de medezeggenschap veroorzaakte de coronacrisis een nieuwe status quo. Besluiten en maatregelen dienden met dusdanige spoed te worden genomen en getroffen, dat er geen tijd was een formeel besluitvormingstraject met de medezeggenschap te doorlopen. Het door het College van bestuur, onder leiding van de rector magnificus, ingestelde Coronateam nam gedurende het verslagjaar veel besluiten over onderwerpen die normaliter aan de medezeggenschap worden voorgelegd. De medezeggenschap had hiervoor alle begrip en ondersteunde de genomen besluiten. Wel vroeg de GV om regelmatig op de hoogte te worden gehouden van lopende ontwikkelingen. De voorzitters van de GV, OR en SR werden gedurende het verslagjaar periodiek bijgepraat over getroffen maatregelen door een afvaardiging namens het College van bestuur. Dat wordt, zolang nodig, voortgezet in 2021. Waar mogelijk worden besluiten inmiddels weer aan de medezeggenschap voorgelegd, die zich inzet om met de nodige spoed te reageren.

Gezamenlijke vergadering

In het kader van de kwaliteitsafspraken stemde de GV in met de projectplannen voor 2020 en 2021. In de bijlage Kwaliteitsafspraken legt de GV verantwoording af over dit dossier. De GV stemde niet in met het voorgelegde Handboek Kwaliteitszorg, omdat dat naar haar mening verder vernieuwd moet worden.

Momenteel is de GV in afwachting van een planning, waarmee tot nieuwe vastlegging van het kwaliteitszorgsysteem wordt gekomen.

In het verslagjaar werd het Bestuurs- en beheersreglement (BBR), dat door de reorganisatie in 2019 aangepast moest worden, aan de GV voorgelegd. Zij stemde in met de aangepaste versie, nadat door haar gevraagde aanvullingen opgenomen werden. Die aanvullingen betroffen onder meer evaluatiecriteria voor het BBR en een evaluatiecyclus van het BBR. In 2020 doorliep de Open Universiteit de instellings-toets kwaliteitszorg (ITK). De GV werd reeds in 2019 betrokken bij de voorbereidingen van deze toets en bleef ook in 2020 betrokken. De GV leverde een bijdrage aan de zelfevaluatie voor de ITK en een aantal medezeggenschapsleden nam deel aan gesprekken met het beoordelingspanel van de NVAO.

De GV bracht een positief advies uit over ontwikkeling van de masteropleidingen Gezondheidswetenschappen en Artificial Intelligence. De GV vindt dat beide opleidingen een maatschappelijk relevante uitbreiding zijn van het onderwijsportfolio. Verder bracht de GV een positief advies uit over afbouw van de hogere beroepsopleiding Rechten. Wel adviseerde zij dat studenten de mogelijkheid moeten krijgen om gedurende de afbouw deze opleiding af te ronden bij de Open Universiteit. Naar de mening van de GV moeten studenten na afronding een Open Universiteit-certificaat krijgen en dient de opleiding inhoudelijk up-to-date te worden gehouden tot het moment van beëindiging.

Het Onderwijs- en Examenreglement (OER) kwam in het verslagjaar veelvuldig aan de orde. Er werd een aantal wijzigingen van het OER 2020-2021 aan de GV voorgelegd, waarmee de GV instemde. Allereerst werd het, na afstemming met de opleidingscommissies, mogelijk gemaakt dat studenten elders gevolgd of te volgen onderwijs kunnen inbrengen voor een vrijstelling. Daarnaast werden twee addenda aan het OER toegevoegd, waarin maatregelen die getroffen werden vanwege het coronavirus werden geformaliseerd. Hierbij ging het onder andere om tentamens die studenten thuis afleggen. De GV stemde niet in met het OER 2021-2022, omdat een aantal aangekondigde wijzigingen nog niet in de voorgelegde OER-versie waren verwerkt. Alvorens te reageren op het instemmingsverzoek, wil de GV eerst de wijzigingen beoordelen. Het OER-traject wordt vervolgd in 2021. De GV stemde in met de hoofdlijnen van de begroting 2021, nadat enkele begrotingsposten nader werden gespecificeerd en onderbouwd.

Ondernemingsraad

De OR veranderde in 2020 van samenstelling. Drie leden namen afscheid van de raad en één medewerker werd benoemd tot lid. Zodoende had de OR tien leden. Twee collega's ondersteunden en adviseerden de OR als extern lid van de Commissie financiën.

In het verslagjaar had de OR aandacht voor de impact van thuiswerken op medewerkers. Daarnaast was de werkdruk van belang; zowel bij docenten, die hals-overkop het onderwijs en met name de tentaminering moesten aanpassen, als bij medewerkers van studiecentra die te maken kregen met een ander tentamenbeleid. Over arbeidsomstandigheden, thuiswerkfaciliteiten (zoals beeldschermen en computers) en mogelijke thuiswerkvergoedingen sprak de OR met het Lokaal Overleg en een delegatie van het Coronateam. De OR was in 2020 tevreden over de wijze waarop de Open Universiteit thuiswerken ondersteunde, zowel qua faciliteiten als op het vlak van vergoedingen.

De OR bracht een positief advies uit over de benoemingsprocedure die tot aanstelling van een interim-collegevoorzitter moest leiden. De OR-voorzitter maakte deel uit van de sollicitatiecommissie. Inmiddels is het traject om een nieuwe collegevoorzitter aan te trekken in gang gezet. De OR adviseerde over de profielschets. Ook bij deze benoemingsprocedure maakt de OR-voorzitter deel uit van de sollicitatiecommissie.

Inzake de belangrijkste evaluatiemomenten van de reorganisatie in 2019 werden door de OR en het College van bestuur begin 2020 gezamenlijk een kalender opgesteld. Gedurende het verslagjaar werd een aantal onderdelen van de reorganisatie gemonitord en besproken. De aandacht van de OR ging hierbij met name uit naar ontwikkeling van het Centrum Postinitieel Onderwijs. Evaluatie van de reorganisatie wordt vervolgd in 2021.

De OR-commissie ARBO-HRM was in 2020 betrokken bij aanbesteding van een Arbodienst. Daarnaast besprak deze commissie de jaarverslagen van de Arbodienst en de vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen. De commissie bracht aan het College van bestuur tevens ongevraagd advies uit over strategisch personeelsbeleid. De OR stemde in met de Verkeerscirculatie en parkeerregeling op de campus in Heerlen. Ook stemde de OR in met de RI&E voor de studiecentra.

In het najaar werden voorbereidingen getroffen voor de OR-verkiezingen. Na afsluiting van de periode van kandidaatstelling, hadden tien medewerkers zich verkiesbaar gesteld. Omdat het aantal kandidaten minder was dan het aantal te vergeven zetels (dertien), werden de tien kandidaten direct benoemd tot OR-lid voor de jaren 2021-2022.

De OR bracht een positief advies uit over de herbenoeming van prof. dr. Marijk van der Wende als lid van de Raad van toezicht. Over de begroting 2021 bracht de OR eveneens een positief advies uit.

In het verslagjaar werd de OR door de directeur IT regelmatig bijgepraat over de eerste stappen in de richting van transformatie van de IT-omgeving. Dit traject wordt vervolgd in 2021, waarbij de IT-transformatie de speciale aandacht van de OR heeft.

Studentenraad

Op 1 januari 2020 startte de zittingstermijn van de nieuwe SR; alle beschikbare zetels waren ingevuld. Gedurende het verslagjaar namen twee SR-leden afscheid. Voor hen in de plaats kwamen twee kandidaten van de reservelijst. In het verslagjaar volgde de SR een training, gericht op teambuilding en samenwerking.

Ook voor de SR was de coronacrisis een belangrijk onderwerp. Studenten werden geconfronteerd met volledig online-onderwijs, wijzigingen in tentamenroosters en nieuwe online-tentamenvormen. De SR ontving regelmatig updates van het coronateam. Studenten stelden vragen en plaatsten opmerkingen. Daardoor kon de SR hun signalen direct doorgeven aan het coronateam, zodat problemen snel en adequaat werden opgelost.

Gedurende het verslagjaar behandelde de Raad een groot aantal advies- en instemmingsverzoeken. De SR adviseerde positief over het beleid omtrent studeren met een functiebeperking, de huisregels voor studenten, de klachtenregeling en de begroting 2021. Verder bracht de SR een positief advies uit over de tariefstelling, maar vroeg het College van bestuur wel eventuele toekomstige verhogingen van het collegegeld gefaseerd door te voeren. Over herbenoeming van prof. dr. Marijk van der Wende als lid van de Raad van toezicht, bracht de raad eveneens een positief advies uit. De SR stemde in met de inschrijvingsvoorwaarden, nadat gevraagde wijzigingen waren doorgevoerd.

De SR adviseerde negatief over invoering van een cijfersysteem in decimalen. Hij vindt zo'n systeem niet in het belang van studenten. Naar zijn mening veroorzaakt het waardevermindering van de cijfers die studenten nu krijgen en heeft het ongewenste gevolgen voor het behalen van de aantekening cum laude.

De SR bracht ongevraagd advies uit over het profileringsfonds, nadat dat fonds werd besproken met de Commissie profileringsfonds. De SR wil het profileringsfonds in 2021 opnieuw bespreken en evalueren met de Commissie profileringsfonds. De SR bracht tevens ongevraagd advies uit over meer visueel lesmateriaal ter beschikking stellen, al dan niet in de vorm van informatieve filmpjes of colleges. Tenslotte heeft de SR het College van bestuur geadviseerd over mogelijke opties voor nieuwe bacheloropleidingen, die naar de mening van de SR goed passen in het portfolio.

De SR bracht een positief advies uit over de benoemingsprocedure die tot aanstelling van een interim-collegevoorzitter moest leiden. De SR-voorzitter maakte deel uit van de sollicitatiecommissie. Met de interim-voorzitter besprak de SR de door hem opgestelde Notitie toegankelijkheid. Deze kan op steun van de SR rekenen, te meer omdat de SR de Open Universiteit vroeg te zorgen voor meer diversiteit in reclame-uitingen. Inmiddels is het traject om een nieuwe collegevoorzitter aan te trekken in gang gezet. De SR heeft een positief advies uitgebracht over de profielschets. Ook bij deze benoemingsprocedure maakt de SR-voorzitter deel uit van de sollicitatiecommissie.

Lokaal Overleg

Het Lokaal Overleg vergaderde in 2020 vijf keer. Onderwerp van gesprek waren de bestedingsdoelen voor de reserves van de decentrale arbeidsvoorwaardengelden van 2017, 2018 en 2019. Deze reserves worden deels ingezet voor aanschaf van thuiswerkvoorzieningen en voor verruiming en verhoging van de internetvergoeding gedurende de periode van thuiswerken (15 maart 2020 tot 1 juli 2021) als gevolg van de coronacrisis. Verder besprak het Lokaal Overleg en stemde in met een geactualiseerde vakantieregeling, de sectorale geschillenregeling met lokale commissie, een update van de huisregels voor werknemers, de collectieve verlofdagen 2021, de geactualiseerde klachtenregeling, de aangepaste reiskostenvergoeding woon-werkverkeer en de tijdelijke ophoging van de internetvergoeding. Daarnaast werd in het Lokaal Overleg gesproken over het bestedingsplan van de

Open Universiteit om 0,45% van de loonruimte die vanuit het onderhandelaarsakkoord cao ingezet dient te worden voor knelpunten gerelateerd aan de coronacrisis. Tot slot werd de ombudsfunctie besproken, die conform het cao-akkoord ingericht dient te worden binnen de Open Universiteit, en wordt in de loop van 2021 verder vervolgd.

HOOFDSTUK 2

Kwaliteitsafspraken

De kwaliteitsafspraken van de Open Universiteit met het ministerie van OCW kwamen eind 2018-begin 2019 tot stand. De Studentenraad (SR) en de Ondernemingsraad (OR) waren nauw betrokken bij het opstellen van de afspraken. Gezamenlijk werd gekozen voor een focus op twee van de zes thema's, te weten studie-succes en onderwijsfaciliteiten. In het verlengde van beide thema's wordt ook aandacht besteed aan studentbegeleiding en docentprofessionalisering.

Inbedding projectresultaten 2019

In 2020 werd allereerst gewerkt aan goede inbedding van de projectresultaten die in 2019 behaald werden. Zo zijn de resultaten van het project Herijking kaders en organisatie van het onderwijs overgedragen aan het Expertisecentrum onderwijs. Dat centrum heeft als specifieke opdracht het onderwijsmodel van de Open Universiteit te evalueren, (her)ijken en door te ontwikkelen in samenspraak met de faculteiten. Binnen het Expertisecentrum onderwijs 'landde' ook het Kennisportaal docenten, dat inmiddels toegankelijk is voor alle docenten van de Open Universiteit. Zij vinden er informatie en tips over het onderwijs(model) van de Open Universiteit en aanverwante zaken. Het project Docentbijeenkomsten/Onderwijscolloquia werd in 2020 weliswaar niet fysiek voortgezet, maar de bijeenkomsten worden nu online georganiseerd. De resultaten van de projecten 'voor de poort', zoals Intake, Self assessment en Proefstuderen, zijn nu beschikbaar voor studenten. Het 'self assessment'

wordt nog verder ontwikkeld op basis van aanvullend onderzoek binnen de Open Universiteit. De tutorials die ontwikkeld werden binnen het project Studiecoach, dat studie-ondersteuning biedt aan studenten, staan nu online. De projecten Feedback en Scriptiebegeleiding uit 2019 hadden nog wat meer tijd nodig in de oriëntatiefase; deze projecten worden in 2021 verder uitgewerkt.

Voortzetting projecten 2019 in 2020

In 2020 werd het programma Kwaliteitsafspraken 2019-2024 voortgezet conform de activiteiten in 2019 met dertien projecten. Het project Evaluaties, evidenties en ervaringen uit 2019 werd in 2020 gecontinueerd. Er werd een studentenpanel en een alumni-panel opgericht en actief ingezet om het bereik van onderwijs-evaluaties te verhogen. Daarnaast werd een drop-outonderzoek opgestart, waarvan de eerste resultaten inmiddels bekend zijn en gepresenteerd zijn aan de Open Universiteit-gemeenschap. Dit onderzoek wordt in 2021 voortgezet. Eveneens voortgezet werden de twee projecten die gericht zijn op tentaminering, te weten Versnelde tentamenafhandeling/scannen en Tentamenplatform. Beide projecten zijn van essentieel belang voor de Open Universiteit, zoals eens te meer bleek toen de het coronavirus uitbrak, waardoor thuis-tentaminering versneld een optie werd. Daarom werd medio 2020 besloten twee nieuwe Open Universiteit-brede programma's te starten die gericht zijn op de Digitale faculteit en op de Digitale campus. Hierin

werden medio 2020 ook bovengenoemde tentamenprojecten ondergebracht. Deze projecten vallen nu dus niet meer onder het programma Kwaliteitsafspraken, maar sluiten er thematisch nog wel nauw bij aan en leveren naar verwachting ook de resultaten op die in de kwaliteitsafspraken 2019-2024 staan vermeld, maar dan versneld. Deze herschikking vond plaats in overleg met de medezeggenschap.

Nieuwe projecten in 2020

In 2020 werd een groot aantal nieuwe projecten gestart. Deze projecten zijn voornamelijk gericht op activerend academisch afstandsonderwijs.

Verbetering studiebegeleiding en Inbedding groepswerk

De faculteit Rechtswetenschappen voerde het project Verbetering studiebegeleiding uit, waarin een groot aantal kennisclips werd ontwikkeld met als doel een heldere toelichting op de hoofdpunten van de stof in een aantal als lastig ervaren cursussen. Binnen de faculteit Managementwetenschappen leidde het project Inbedding groepswerk tot een visie op samenwerken in online-studiegroepen van veelal werkende studenten. Verder werd in dit project een demoversie ontwikkeld voor een samenwerkingsomgeving binnen de digitale leer- en werkomgeving van de Open Universiteit. Dit project werd binnen de Open Universiteit verkozen tot Onderwijsproduct van het Jaar 2020. Het wordt in 2021 uitgewerkt tot een bruikbare versie, ook voor andere opleidingen.

Serious games

In het verslagjaar werden twee 'serious games' ontwikkeld: Presenteren in een juridische setting voor diverse vakgebieden binnen de faculteit Rechtswetenschappen en Junior scientist voor de faculteit Psychologie. Beide projecten liepen ten gevolge van de coronacrisis enige vertraging op, maar de verwachting is dat ze in de eerste helft van 2021 gereed zijn.

Showcases en Docent zichtbaar in de cursus

Het project Showcases levert voor elke faculteit een voorbeeldcursus op, waarin de mogelijkheden van de digitale leer- en werkomgeving optimaal worden gebruikt. In dat kader volgde een groep van ongeveer vijftien docenten en onderwijsadviseurs een intensieve training Design Thinking, als innovatieve werkwijze voor de revisie van cursussen. Die revisie vindt groten-deels plaats in 2021. Het project Docent zichtbaar in de cursus is een kleiner project dat ook tot doel heeft

de samenwerking tussen studenten en docenten te intensiveren; docenten van introductiecursussen presenteren via een videoclip zichzelf en hun vak. Dit project werd in 2020 afgerond. Het leverde dertig kennisclips op, en een 'template' waarmee docenten ook voor andere cursussen zelf aan de slag kunnen.

Mixed meetings

Een ander Open Universiteit-breed project dat bijdraagt aan activerend academisch afstandsonderwijs is Mixed meetings, waardoor de instelling de beschikking krijgt over software en hardware voor organisatie van fysieke bijeenkomsten, bijvoorbeeld in een studiecetrum, waaraan studenten online met gelijke kwaliteit kunnen deelnemen. Ook dit project verliep iets anders dan gepland vanwege de coronacrisis, maar levert begin 2021 alle producten op.

Studieondersteuning

Ook in 2020 was er speciale aandacht voor studieondersteuning. Het project Platform functiebeperking leidde tot een centrale informatievoorziening voor studenten met een functiebeperking, waar zij alle voor hen relevante regels en richtlijnen kunnen vinden. Doel van dit project is ook dat studenten hun medische gegevens kunnen aanleveren in een omgeving die Algemene Verordening Gegevensbescherming-proof is. Dat werd nog niet gerealiseerd. Een tweede project gericht op studenten met een functiebeperking betreft de pilot Buddy programma functiebeperking waarin studenten gekoppeld kunnen worden aan een buddy om zo hun studiesucces te vergroten. Uit onderzoek blijkt dat hiervoor belangstelling bestaat, zowel bij potentiële gebruikers als bij buddy's. Het buddy-programma kan in 2021 geïmplementeerd worden. Het project Studiecoach uit 2019 werd uitgebreid met twee tutorials, te weten Literatuur zoeken en Time-management. Binnenkort wordt de tutorial Virtuele klas toegevoegd. Studenten vinden deze tutorials in de digitale leer- en werkomgeving.

Assistentenpool en Studiedagen

Twee kwaliteitsafspraken werden niet projectmatig uitgerold, maar boden faculteiten wel financiële ruimte om noodzakelijke onderwijsactiviteiten sneller en/of beter te organiseren. Het betreft de Assistentenpool en Studiedagen, waarvoor aan elke faculteit een bepaald bedrag beschikbaar werd gesteld. Dit gebeurde in nauw overleg met de medezeggenschap. Het bedrag voor de assistentenpool werd op verzoek van de faculteiten verhoogd ten opzichte van de kwaliteitsafspraken 2019-2024, maar uiteindelijk werd het beschikbare budget niet geheel uitgeput. Ten gevolge

van de coronacrisis verliep de organisatie van studiedagen anders dan gebruikelijk; alle studiedagen vonden online plaats. Daardoor werden er onder andere geen kosten gemaakt voor huur en catering. Daar staat tegenover dat de organisatorische kosten hoger uitvielen dan begroot. Beide programmaonderdelen worden in 2021 voortgezet.

Medezeggenschap

Gedurende het hele verslagjaar was er nauw en intensief overleg met de medezeggenschap, bestaande uit de Studentenraad (SR) en de Ondernemingsraad (OR). Deze samenwerking kreeg vorm via een maandelijks Overleg kwaliteitsafspraken tussen het programma-management en vertegenwoordigers van de SR en OR. Daarnaast vergaderde de stuurgroep vijf keer. Daaraan namen deel vertegenwoordigers van het College van bestuur, faculteiten, Expertisecentrum onderwijs, Academische zaken, SR en OR. Het programma-management bereidde deze vergaderingen voor en nam als informant deel aan dit overleg. Er waren twee standaardagendapunten, namelijk voortgang van lopende projecten en activiteiten aan de hand van gestandaardiseerde inhoudelijke en financiële kwartaalrapportages, en besluitvorming over eventuele bijstellingen en samenstelling van het projectenportfolio kwaliteitsafspraken 2021.

In 2020 was er bijzondere aandacht voor versteviging van samenwerking met de medezeggenschap, onderlinge rolverdeling, en een strakkere planning die ook de medezeggenschap voldoende ruimte biedt om zijn taak goed te kunnen vervullen. In de loop van het jaar stelden programmamanagement en medezeggenschap gezamenlijk vast dat hierdoor de samenwerking aantrekkelijk verbeterde. Dat leidde onder meer tot een soepel besluitvormingstraject over het portfolio 2021.

Totstandkoming projectenportfolio 2021

Er werd gediscussieerd over twee opties. De eerste optie was een bottom-upbenadering waarbij alle opleidingen van de Open Universiteit met voorstellen konden komen die passen in de kwaliteitsafspraken 2019-2024. Tweede optie was een thematische aanpak van onderwerpen die de hele Open Universiteit betreffen. Met het oog op het portfolio 2021 werd in samenspraak met de medezeggenschap gekozen voor een hybride portefeuille van zowel kleinere 'lokale' initiatieven als twee Open Universiteit-brede thema's, feedback en scriptiebegeleiding, waarin 'lokale' initiatieven als deelproject zijn opgenomen.

Hoewel alle projecten, zowel in 2019, 2020 als in 2021, passen binnen de kwaliteitsafspraken 2019-2024 en de doelen en voornemens die daarin zijn vastgesteld, zijn er wel verschuivingen ten opzichte van de oorspronkelijke zwaartepunten, met name de financiële zwaartepunten. Hierover vond afstemming plaats met de medezeggenschap, waarbij de inhoudelijke doelstellingen zwaarder wogen dan de financiële verdeling. Verder werd in 2020 besloten voor de projectleiders kwaliteitsafspraken 2021 een training Projectmanagement te organiseren. Doel hiervan is hen ondersteunen in hun taak en de kwaliteit van projectplannen, van de resultaten en de rapportages hierover te verbeteren. Deze training vond begin 2021 voor het eerst plaats.

Communicatie

In 2020 werd op diverse manieren in communicatieve zin aandacht besteed aan de kwaliteitsafspraken. Naast publicaties op het intranet en in de nieuwsbrief voor studenten, hebben alle projectleiders in het eerste kwartaal een kennisclip opgenomen over hun project. Deze zijn beschikbaar voor alle medewerkers via de videobank. Daarnaast presenteerden alle projectleiders in februari 2021 de resultaten van hun projecten tijdens het online-event Kwaliteitsafspraken 2020. Dat event was toegankelijk voor alle medewerkers, voor leden van de SR en voor studentleden van de opleidingscommissies. In retrospectief kan geconcludeerd worden dat de communicatie in 2020 beperkt was, mede omdat de organisatie van fysieke bijeenkomsten onmogelijk was vanwege de coronacrisis.

Financiën

Het budget voor de kwaliteitsafspraken 2020 bedroeg € 1.150.000. Hiervan is € 302.189 niet gebruikt in 2020; de oorzaken hiervan zijn weliswaar divers, maar de onderuitputting van het budget is grotendeels het gevolg van de coronacrisis waardoor bepaalde activiteiten vertraagd werden. Voor dit restbedrag werd een bestemmingsreserve gevormd in de jaarrekening 2020. Hiermee wordt gewaarborgd dat de toegekende middelen volledig worden ingezet voor realisatie van de kwaliteitsafspraken 2019-2024. In onderstaande tabel is de toekenning en besteding van deze middelen op hoofdlijnen per jaarlaag gespecificeerd.

	2020	2019
toekenning	854*	669
besteding in 2019	-	495
besteding in 2020	552	174
saldo	302	0

* 854K betreft toekenning van kwaliteitsmiddelen 2020. Door overheveling van 2019 naar 2020, is hieraan 300K toegevoegd. Het totale budget voor 2020 bedroeg derhalve 1.150K.

Het saldo van de niet-bestede middelen uit 2019 ad € 174k werd in 2020 besteed. Het niet-bestede deel van de toegekende middelen uit 2020 wordt in 2021 aangewend.

HOOFDSTUK 3

Onderwijs

Het bachelor- en masteronderwijs wordt verzorgd door de faculteiten Bètawetenschappen, Cultuurwetenschappen, Managementwetenschappen, Onderwijswetenschappen, Psychologie en Rechtswetenschappen. Het onderwijsaanbod omvatte in het verslagjaar zeven bacheloropleidingen, negen masteropleidingen, één hogere beroepsopleiding en schakelprogramma's. Alle bachelor- en masteropleidingen van de Open Universiteit zijn geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie. Afgestudeerde hbo'ers kunnen via een schakelprogramma toelating krijgen tot een masteropleiding aan de Open Universiteit. Voor een bacheloropleiding geldt geen toelatingseis; iedereen van 18 jaar of ouder kan drempelloos instromen. Het onderwijs is deeltijdonderwijs, maar studenten kunnen het desgewenst ook voltijds volgen. De Open Universiteit biedt activerend academisch afstandsonderwijs aan, dat goed te combineren is met andere werkzaamheden of activiteiten.

Aanbod

Nieuw en vernieuwd bachelor- en masteronderwijs faculteit Bètawetenschappen

Deze faculteit voegde één nieuwe focusopleiding (15 EC) toe aan haar aanbod, getiteld Digitale transformatie. Deze focusopleiding richt zich op iedereen die in zijn werk te maken krijgt met verander- en verbeterprojecten waarin IT een grote rol speelt. Daarnaast startte de faculteit met ontwikkeling van de nieuwe masteropleiding Artificial Intelligence.

Nieuw en vernieuwd bachelor- en masteronderwijs faculteit Cultuurwetenschappen

In het najaar van 2020 startte de faculteit Cultuurwetenschappen met een ingrijpende herprofilering en verbreding van het klassiek kunst- en cultuurwetenschappelijk profiel en curriculum. De nieuwe focus ligt op de culturele dimensie van actuele maatschappelijke kwesties, bijvoorbeeld mobiliteit en migratie, nieuwe media, 'health humanities' en technologische innovatie. In het kader van het integraal vernieuwingsplan Doorontwikkeling faculteit Cultuurwetenschappen werd in 2020 een begin gemaakt met vernieuwing van de bacheloropleiding. Cultuurwetenschappen wil de volledig nieuwe bacheloropleiding aanbieden vanaf studiejaar 2023-2024. In de tweede helft van 2021 wordt een begin gemaakt met vernieuwing van de masteropleiding, hetgeen uiterlijk in 2025 afgerond moet zijn. Begin 2020 werden drie nieuwe focusprogramma's ontwikkeld, namelijk Kunstgeschiedenis (25 EC), en Cultuurgeschiedenis 1 en Cultuurgeschiedenis 2 (beide 15 EC). Focusprogramma's lijken een goed instrument om studenten langer aan de faculteit te binden; eind november 2020 meldden tachtig studenten zich aan voor een focusprogramma's. Vooral het focusprogramma Filosofie mag op grote belangstelling rekenen. De faculteit wil in de toekomst nog meer focusprogramma's met een omvang van 15 EC aanbieden. In het verslagjaar werkte Cultuurwetenschappen op grote schaal aan het opnemen van kennis(makings)clips, vooralsnog in de propedeusecursussen. In deze clips stellen docenten zichzelf voor en presenteren bondig inhoud en opzet

van de propedeusecursus. Met ondersteuning van het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit gaat de faculteit in 2021 meer inzetten op video's en podcasts.

Nieuw en vernieuwd bachelor- en masteronderwijs faculteit Managementwetenschappen

Binnen de bacheloropleiding Bedrijfskunde werkte deze faculteit verder aan implementatie van activerend academisch afstandsonderwijs in verschillende studietempi. Deze opleiding werd in 2019 gevisiteerd; aanbevelingen van de visitatiecommissie werden verder uitgevoerd. De faculteit paste ook de masteropleiding Management verder aan, op basis van de adviezen die de visitatiecommissie in 2019 gaf. De specialisatie Strategisch Human Resource Management werd vervangen door de specialisatie Duurzaam Strategisch Human Resource Management, die beter aansluit bij ontwikkelingen in het beroepenveld en de maatschappij.

Nieuw en vernieuwd bachelor- en masteronderwijs faculteit Onderwijswetenschappen

In 2020 werden de plannen voor een afstudeervariant Onderwijstechnologie binnen de master Onderwijswetenschappen afgerond. Realisering van dit plan vindt plaats in het nieuwe academische jaar. Verder werd de beoordelingsprocedure bij het scriptietraject flink onder de loep genomen. Dit resulteerde onder meer in een aangepaste 'rubric' voor beoordeling van scriptievoorstellen en scriptie. De nieuwe 'rubric' werd na twee kalibreersessies onder regie van het Expertisecentrum onderwijs in het najaar in gebruik genomen.

Nieuw en vernieuwd bachelor- en masteronderwijs faculteit Psychologie

In 2020 werkte deze faculteit verder aan ontwikkeling van de nieuwe masteropleiding Gezondheidswetenschappen, die naar verwachting in september 2021 van start gaat. De opfriscursussen werden uitgebreid met een module over gespreksvaardigheden.

Innovatie Nederlands hoger onderwijs

De faculteit Onderwijswetenschappen werkte in 2020 op diverse terreinen aan vernieuwing van het Nederlandse hoger onderwijs. Het gaat onder meer om de volgende activiteiten en onderzoeken. De games die ontwikkeld werden binnen het project Effectieve

Methode voor Ervaringsgericht Onderwijs (EMERGO) dragen ook bij aan vernieuwing van het hoger onderwijs. In 2020 schafte de Radboud Universiteit de Snuffelstage Psychologie aan. Die maakt deel uit van de bachelorcurcus Inleiding in de psychologie van de faculteit Psychologie. Met subsidie van NRO werkte de faculteit Onderwijswetenschappen aan het project Student welfare through involvement and networked learning in primary teacher training. Dat project richt zich op vergroting van studentbetrokkenheid. Met de faculteit Rechtswetenschappen, de faculteit Cultuurwetenschappen en het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit werkte Onderwijswetenschappen aan het gebruik van leervideo's op de Open Universiteit.

Verder droeg de faculteit Onderwijswetenschappen tijdens de coronacrisis bij aan vormgeving en uitvoering van toetsing. Er verscheen een handreiking voor docenten over het omzetten van schriftelijke toetsen in andere toetsvormen en er werd een bijdrage geleverd aan een advies over 'online proctoring', een vorm van plaatsonafhankelijke, digitale toetsafname. Eveneens in verband met de coronacrisis ontwikkelde Onderwijswetenschappen in voorjaar 2020 DDGuide: het platform Digitale didactiek, in samenwerking met de faculteit Psychologie en het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit. Dat platform ondersteunt leerkrachten en docenten in het verzorgen van online-onderwijs. Gekoppeld aan DDGuide werden gratis webinars aangeboden, die in grote getalen live werden bekeken en ook achteraf nog vaak geraadpleegd werden.

Met subsidie vanuit de stimuleringsregeling Open en online Onderwijs (ministerie van OCW / SURF) startten in 2020 drie projecten. Doel van het project Begeleiden in Synchroon Online onderwijs (BISON) is docenten bekwamen in ontwerp, ontwikkeling en begeleiding van online samenwerkend leren in de virtuele klas. Samen met de faculteit Managementwetenschappen werd in het project Feedback and Reflection in Online Collaborative Learning (FROCOLE) gewerkt aan ontwikkeling van een mobiele app die de sociale interactie verbetert op basis van feedback en reflectie. Binnen P(E)RFECT VAARDIG wordt een online-methode voor interactief praktijkgericht vaardighedenonderwijs ontwikkeld. In dit project werkt deze faculteit samen met de faculteit Rechtswetenschappen, de faculteit Psychologie en het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit. In samenwerking met de Universiteit Maastricht ontwikkelt de faculteit Rechtswetenschappen een serious game voor het integratiepracticum en formeel strafrecht.

Postinitieel onderwijs

In het verslagjaar ontwikkelde de faculteit Bèta-wetenschappen zes Certified Professional Programs, te weten Smart sustainable economy, The Lived Experience of Climate Change, Conquest for Paradise: serious game over de transitie naar een duurzame samenleving, Introductie Python programmeren, Inleiding kunstmatige intelligentie en Machine learning.

De faculteit Managementwetenschappen ontwikkelde het Certified Professional Program Organiseren en Veranderen in Complexiteit, dat vanwege de coronacrisis volledig online begeleid wordt.

Samen met het Expertisecentrum onderwijs en yOURAcademy van de Open Universiteit ontwikkelt de faculteit Onderwijswetenschappen cursussen die docenten uit alle onderwijssectoren inzicht bieden en effectief ondersteunen bij herontwerp van hun onderwijs richting online-onderwijs. Bovendien bieden die cursussen inzicht in een deel van de inhoud van de masteropleiding Onderwijswetenschappen.

Voortentamens

De Open Universiteit nam in studiejaar 2019-2020 op verzoek van de Technische Universiteit Delft en de Technische Universiteit Eindhoven voortentamens Wiskunde T af onder studenten die toegelaten willen worden tot een schakelprogramma naar een masteropleiding aan deze universiteiten. Het aantal studenten staat in onderstaande tabel.

	studiejaar 2019 – 2020	studiejaar 2018 – 2019
studenten	340	336*
* Het cijfer dat in het jaarverslag 2019 staat (1.487 studenten), is niet juist.		

Werving

In de werving van nieuwe studenten lag net als in voorgaande jaren de nadruk op het behalen van een bachelor- of mastergraad, naast de aandacht voor cursussen en korte programma's. Daarnaast lag in het verslagjaar het accent op het aanspreken van professionals die zich willen bijscholen. De werving van studenten voor bacheloropleidingen werd in 2020 verder geconcentreerd voorafgaand aan de vaste startmomenten. Persoonlijke adviesgesprekken speelden ook in 2020 een belangrijke rol in de werving. Die adviesgesprekken bood de Open Universiteit gedurende het hele jaar aan, met extra accent op de periode voor de startmomenten.

In het verslagjaar werkte de Open Universiteit opnieuw aan vergroting van haar naamsbekendheid als universiteit waar ook onderzoek plaatsvindt. Zij deed dit door middel van zogenoemde kennissnacks. Daarmee presenteerde de instelling haar onderzoeksresultaten op een toegankelijke manier, zodat een grotere doelgroep werd aangesproken. De kennissnacks kregen vorm door middel van verschillende artikelen die verspreid werden via www.ou.nl, eigen sociale media-kanalen en andere eigen kanalen. Tevens waren deze kennissnacks de kern van de campagnes.

In 2020 startte een grote radiocampagne, ondersteund door 'outdoor'-uitingen en advertenties in vakbladen. Gedurende het hele verslagjaar werden de opleidingen continu onder de aandacht gebracht van verschillende doelgroepen via online- en offline-kanalen om goed aan te sluiten bij de oriëntatieperiode van belangstellenden. De Open Universiteit voerde actief campagne om Vlaamse doelgroepen te wijzen op de mogelijkheid studeren en werken te combineren. Hiervoor werd een web-omgeving opgezet, die voorlichting geeft aan Vlaamse belangstellenden. Dit droeg bij aan een stijging van de instroom van Vlaamse studenten. Op het gebied van voorlichting en uitstraling werd de samenwerking met Vlaamse studiecentra geïntensiveerd.

Om de zichtbaarheid van de Open Universiteit te vergroten, werkt zij aan herziening en vormgeving van haar merkidentiteit. Doel is het unieke karakter van de Open Universiteit te vangen in beeld, tekst, geluid en vorm, waardoor zij zich aan verschillende doelgroepen goed kan presenteren. De instelling wil uitstralen dat zij relevant is, lef toont en gewoon anders is. In het verslagjaar werd ook een unieke muziektrack gecomponeerd die in de vele videoproducties en radiocommercials bijdraagt aan herkenbaarheid.

Kwaliteitszorg

Visitaties

In 2020 werd de bacheloropleiding Informatiekunde van de faculteit Bètawetenschappen geïnspecteerd. De opleiding scoorde op alle vier standaarden 'satisfactory'. De visitatiecommissie adviseert de faculteit in examens en opdrachten niet alleen reflecties op team-inspanningen op te nemen, maar ook reflecties op de activiteiten van studenten. Verder raadt de commissie aan, te zorgen voor een consistente updatestrategie voor cursusinhoud en examens, en de competenties inzake toepassing van de onderzoeksmethodologie van Design Science Research af te stemmen op andere academische competenties en

onderzoekskompetenties. Bovendien is het advies de transparantie van de beoordeling van het afstudeerproject te verhogen door beide examinatoren hun beoordelingen afzonderlijk te laten invullen en documenteren.

Kwaliteitszorg

Evaluatie van cursussen

Dit vindt plaats met behulp van een onlinevragenlijst in de digitale leer- en werkomgeving yOULearn. De respons van studenten is een blijvend punt van zorg. In 2020 werden enkele wijzigingen in yOULearn doorgevoerd, zodat de Open Universiteit cursusevaluatie wat beter onder de aandacht kan brengen. Daarnaast wordt ook binnen het project Evaluaties, ervaringen en evidenties, dat plaatsvindt in het kader van de kwaliteitsafspraken, gezocht naar en gewerkt aan alternatieve manieren om de respons te verhogen. Ook terugkoppeling van de resultaten van evaluaties komt hierbij nadrukkelijk aan de orde. De cursusrapportages zijn voorhanden in de onderwijsapp, zodat docenten altijd kunnen beschikken over de laatste stand van zaken betreffende de evaluaties van hun cursus. Daarnaast worden bij vaste cursussen na ieder kwartaal rapporten beschikbaar gesteld, bij variabele cursussen gebeurt dit tweemaal per jaar. Deze cursusrapporten vormen de basis voor het cursusverslag van de faculteiten.

Onderzoek Studentinzicht en Docentinzicht

In 2020 rapporteerde de Open Universiteit over het onderzoek Studentinzicht dat in 2019 werd uitgevoerd. Naast ervaren studenten die meer dan zes maanden stonden ingeschreven, werden ook beginnende studenten bevestigd. Ook dit onderzoek had een lage respons, te weten 12%. De studenten die responderden zijn over het algemeen tevreden over hun opleiding en geven de opleiding gemiddeld meer dan een zeven. Zowel voor de bacheloropleidingen als voor de masteropleidingen geldt dat studenten erg tevreden zijn over inhoud en samenhang. De aspecten begeleiding, en studie combineren met andere activiteiten scoren wat lager, maar vallen nog wel binnen de normen van de Open Universiteit. In het thematische deel van deze peiling werd specifiek aandacht besteed aan de begeleiding, aspecten van tentaminering, de studieadviseur en de digitale leer- en werkomgeving yOULearn. Met het oog op de lage respons werd in het verslagjaar besloten het algemene deel van Studentinzicht, met vragen over de opleiding in het algemeen, te integreren in de Nationale Studenten Enquête. Die kent een hogere respons en bovendien worden studenten dan minder frequent benaderd voor evaluaties. Het thematische deel van Studentinzicht wordt ondergebracht bij de onderzoeken en evaluaties die

plaatsvinden onder de leden van het studentenpanel. In de bachelor- en masterenquêtes bevestigd de Open Universiteit recent afgestudeerden om zicht te krijgen op de kwaliteit van de totale opleiding. Het gemiddelde rapportcijfer voor bacheloropleidingen is 7,7, voor masteropleidingen 7,8. De belangrijkste opbrengsten voor studenten betreffen persoonlijke ontwikkeling en kansen op een nieuwe baan.

In 2020 werd het onderzoek Docentinzicht uitgevoerd. Alle docenten kregen een uitnodiging om deel te nemen. Zij zijn in het algemeen positief over de opleiding waarbij ze betrokken zijn. Docenten zijn ook tevreden over het huidige onderwijsmodel, waarin gepersonaliseerd, activerend academisch afstands-onderwijs centraal staat. De toenemende werkdruk vinden docenten een punt van zorg.

Onderzoeken onder alumni

Evenals in andere jaren werden ook in 2020 vier rapporten opgeleverd over de onderzoeken onder bachelor- en masteralumni, drie jaar en vijf jaar na hun afstuderen. Alumni zijn over het algemeen positief en tevreden over de opleiding die ze hebben gevolgd. Het rapportcijfer voor de bacheloropleidingen drie jaar na afstuderen is 7,9, voor de masteropleidingen 7,7. Zo'n 75 tot 85% van de alumni zou achteraf gezien weer opnieuw voor de studie kiezen die zij gevolgd hebben.

Onderzoek onder drop-outs

In 2020 startte een onderzoek onder studenten die voortijdig afhaken; de zogenoemde drop-outs. Dit onderzoek is onderdeel van het project Evaluaties, ervaringen en evidenties, dat plaatsvindt in het kader van de kwaliteitsafspraken. Doel is zicht krijgen op wanneer welke studenten uitvallen en waarom. Aan beginnende studenten legde de Open Universiteit een startersvragenlijst voor, waardoor zij meer zicht kreeg op hun demografische kenmerken, persoonlijke omstandigheden, motivatie om de studie te volgen en verwachtingen over studeren. In het verslagjaar verscheen de eerste rapportage over de resultaten.

Effecten en resultaten gepersonaliseerd, activerend academisch afstands-onderwijs

Sinds de invoering van dit onderwijs, in 2014 in de masteropleidingen en in 2016 in de bacheloropleidingen, brengt de Open Universiteit periodiek in kaart wat de effecten en resultaten van dit onderwijs zijn in vergelijking met het oude onderwijsmodel. Naast studiesucces en -tempo wordt ook gekeken naar de tevredenheid van studenten en docenten. Masterstudenten die volgens het nieuwe model studeren, slagen in het eerste jaar van hun masteropleiding gemiddeld voor iets meer dan 20 EC.

Ongeveer de helft behaalt het nominale aantal van 30 of meer EC per jaar. Het percentage studenten dat een getuigschrift behaalt, is bij studenten die volgens het nieuwe model studeren nagenoeg gelijk aan studenten in de referentiegroep. Qua doorlooptijd is er een duidelijk, significant verschil: gemiddeld studeren masterstudenten in het nieuwe model af in 2,5 jaar, de referentiegroep deed er gemiddeld een jaar langer over. Wat betreft tevredenheid is er, na een aanvankelijke daling sinds 2018, weer een stijging te zien en zijn masterstudenten weer terug op het 'oude' niveau. Studenten die een bacheloropleiding volgen in het nieuwe onderwijsmodel kopen en halen meer EC dan studenten in de referentiegroep. Verder is de uitval tijdens de eerste cursus bij deze studenten lager. Na drie jaar is de uitval vergelijkbaar met de referentiegroep. Uit de tevredenheidsscores in de cursusevaluaties, het onderzoek Studentinzicht en de Nationale Studenten Enquête blijkt dat bachelorstudenten ook in het nieuwe model tevreden zijn over hun opleiding.

Alle bovengenoemde rapportages werden besproken in de Universitaire commissie onderwijs.

Panels

Het studentenpanel, gestart in 2019, heeft inmiddels ruim negenhonderd leden. De respons is gemiddeld ruim 65%. Inmiddels zijn vijf onderzoeken uitgezet bij het panel over uiteenlopende thema's, bijvoorbeeld samenwerkend leren en studeren in coronatijd. Verder startte de instelling in 2020 een alumni-panel dat ruim tweehonderd leden telt, en een docentenpanel, dat circa dertig leden heeft.

Algemene Periodieke Kwaliteitszorg

In overleg met het Expertisecentrum onderwijs van de Open Universiteit besteedt de faculteit Psychologie elk jaar extra aandacht aan een kwaliteitszorgthema. In 2020 viel de keuze op sluiting van de kwaliteitscyclus, omdat de indruk bestond dat evaluatie en verslaglegging weliswaar op orde zijn, maar dat opvolging van daaruit voortvloeiende wijzigingsvoorstellen meer aandacht verdient. Om dit te verbeteren is het systeem Algemene Periodieke Kwaliteitszorg ingericht. Dat bestaat uit een bespreking van het cursusverslag door de coördinator onderwijs en de examiner, aan de hand van een topiclijst. Bij genoemd systeem ligt de focus op voorgenomen verbetermaatregelen en hoe deze komend jaar gerealiseerd kunnen worden.

Professionalisering docenten

De Toetsingscommissie docentprofessionalisering reikte in het verslagjaar 21 certificaten Basiskwalificatie onderwijs (BKO) uit. Alle BKO-cursussen werden minimaal tweemaal aangeboden. Nieuwe docenten namen onder andere deel aan de startcursussen die

hen bijbrengen hoe zij de digitale leer- en werkomgeving yOUlearn en Collaborate Ultra kunnen gebruiken. Op basis van strategische middelen huurde de Open Universiteit externe bureaus in, die twee trainingen verzorgden, namelijk Omgaan met heftige emoties en lastig gedrag in gesprekken met studenten en Overtuigend presenteren en goed stemgebruik in de online-sessies. Beide trainingen werden twee keer aangeboden en werden zeer positief ontvangen. In 2020 werd gerapporteerd over het onderzoek Docentinzicht. Daaruit blijkt dat slechts 55% van de BKO-deelnemers (zeer) tevreden is over de voorlichting en informatie over de BKO-cursussen en over de organisatie, begeleiding en inhoud. Een derde van de deelnemers heeft een neutrale mening en de rest is (zeer) ontevreden. Daarom startte de Open Universiteit met verbetering van de cursus Kennismaking OU-onderwijs, werken met yOUlearn. In 2021 wil de instelling de BKO-begeleidingscursussen en het Leertraject onderwijsontwikkeling reviseren en de informatie over docentprofessionalisering op intranet opnieuw inrichten. Verder vindt in 2021 een gesprek plaats met alle vakgroepvoorzitters, waarin zij meer informatie krijgen over docentprofessionalisering, de BKO en het professionaliseringsaanbod.

De pilot voor een Senior Kwalificatie Onderwijs voor leden van de Universitaire onderwijscommissie werd vanwege de coronacrisis verplaatst naar het najaar van 2021.

In 2020 werden twee Open Universiteit-brede onderwijscolloquia georganiseerd, te weten Effectief nakijken en Omgaan met studenten met autisme. Het Expertisecentrum onderwijs modereerde twee Designlabs. Allereerst een Designlab voor docenten van de faculteit Cultuurwetenschappen. Dat Designlab betrof de toepassing van podcasts in hun onderwijs, hetgeen belangrijk en zeer actueel is. Deze faculteit ging vervolgens zelf aan de slag met toepassing van podcasts. Daarnaast modereerde genoemd centrum een Designlab over docentondersteuning, met als doel docenten beter ondersteunen in hun onderwijswerkzaamheden.

In het kader van het landelijke VSNU-project Erkennen en waarderen (van docenten) vond een interview plaats met medewerkers van de Open Universiteit. Daarvan werd een verslag gemaakt en de inhoud daarvan gebruikt de Open Universiteit in de verdere ontwikkeling van docentprofessionalisering.

Commissie voor de examens

De Open Universiteit heeft één centrale examencommissie voor alle opleidingen. Per wetenschapsgebied stelt de Commissie een subcommissie in; de Examenkamer. Deze gremia geven inhoudelijk advies over

verzoeken voor vrijstelling, toelating en andere bijzondere leerroutes. Door de coronacrisis kreeg de examencommissie in 2020 te maken met allerlei veranderingen ten aanzien van tentaminering, en paste procedures en regelgeving hierop aan. Ook overlegde de examencommissie regelmatig met het coronateam over tentaminering en zij was betrokken bij de verificatie van 'proctoring'-gegevens. De Commissie voerde in het verslagjaar gesprekken met decanen en het opleidingsmanagement, onder meer over beroepszaken, vrijstellingen en andere tentamen- of examen-aangelegenheden. Verder overlegde de voorzitter van de Commissie voor de examens in het verslagjaar regelmatig met de rector magnificus en het College van beroep voor de examens. Voorts nam de examencommissie deel aan visitatiegesprekken en de instellingstoets kwaliteitszorg.

Gegevens over toetsdeelnames, slaagpercentage, afgegeven certificaten, bachelor- en mastergetuigschriften en vrijstellingsbesluiten, en toelatingsbesluiten tot masteropleidingen staan in onderstaande tabel.

	2020	2019
toetsdeelnames	35.500	35.616
gemiddeld slaagpercentage	78,1%	78,7%*
afgegeven certificaten	21.040	20.707
afgegeven bachelorgetuigschriften	226	236
afgegeven mastergetuigschriften	687	731
afgegeven vrijstellingsbesluiten	833	724
toelatingsbesluiten tot masteropleidingen	1.260	1.252**

* In het jaarverslag 2019 staat abusievelijk een onjuist cijfer.
 ** In het jaarverslag 2019 staat het aantal toelatingsverzoeken vermeld (niet –besluiten). Vanaf het jaarverslag 2020 wordt het aantal toelatingsbesluiten vermeld.

klassieke en overige universiteiten heen. Een van de zes beoordeelde bacheloropleidingen, de bacheloropleiding Milieu-natuurwetenschappen, werd in het betreffende vakgebied beoordeeld als beste van Nederland. Deze bacheloropleiding kreeg tevens het predicaat 'topopleiding', omdat deze volgens de definitie in de keuzegidsen tot de top van het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs behoort. In de Keuzegids Masters 2020 die in maart 2020 verscheen, staan geen ranglijsten die tonen hoe de universitaire opleidingen scoren in vergelijking met elkaar.

Nationale Studenten Enquête 2020

De oordelen in de keuzegidsen zijn voornamelijk gebaseerd op de studentoordelen uit de Nationale Studenten Enquête (NSE). De NSE vond in 2020 niet plaats. In een nieuwsbericht van 20 maart 2020 op de website van Studiekeuze123.nl staat dat de minister van OCW onder andere aangeeft dat organisatie van een studenttevredenheidsenquête vanwege de coronacrisis waarschijnlijk geen valide resultaten zou opleveren.

Over NSE

De NSE is een landelijk tevredenheidsonderzoek dat gewoonlijk jaarlijks wordt uitgevoerd onder alle studenten, ruim 700.000, in het hoger onderwijs. Doel van de enquête is inzicht krijgen in de kwaliteit van het hoger onderwijs vanuit studentenperspectief. Bijna 300.000 studenten geven dan hun oordeel over diverse aspecten van hun studie, zoals inhoud van de opleiding, docenten, studielast (studeerbaarheid), studiebegeleiding, toetsing en beoordeling, informatievoorziening, kwaliteitszorg en voorbereiding op de beroepsloopbaan. Het initiatief voor de NSE ligt bij universiteiten, hogescholen en studentenorganisaties. Opdrachtgevers van het onderzoek zijn het ministerie van OCW en de Stichting Studiekeuze123.

Studenttevredenheid

In 2020 verschenen de Keuzegids Universiteiten 2021 (vergelijking kwaliteit wetenschappelijke bacheloropleidingen) en de Keuzegids Masters 2020 (vergelijking kwaliteit wetenschappelijke masteropleidingen). De Open Universiteit behaalde in de Keuzegids Universiteiten 2021, die in november 2020 verscheen, opnieuw hoge scores in de ranglijsten van de veertien universiteiten die verenigd zijn in de Vereniging van Universiteiten (VSNU). In deze Keuzegids is de Open Universiteit derde beste Nederlandse universiteit van de veertien, over beide categorieën van brede

Resultaten

Studenten

	2020	2019
nieuwe Nederlandse en Vlaamse studenten bachelor- en masteropleidingen	4.700	4.090
nieuwe Nederlandse en Vlaamse studenten schakelprogramma's	1.804	1.383
Nederlandse en Vlaamse studenten met inschrijvingsrechten (op 31 december)	18.344*	15.011**
studenten met inschrijvingsrechten voor de hogere beroepsopleiding Rechten (op 31 december)	57	45
* Door toename van het aantal nieuwe studenten en verlenging van de inschrijvingsrechten in het kader van de generieke coulancregeling in verband met de coronacrisis zijn er aanzienlijk meer studenten dan op 31 december in 2019. ** Inclusief studenten die een programma volgen dat niet valt onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.		

Onderwijsdeelname

In 2020 schreven studenten zich in totaal voor 246.673* studiepunten (EC) in (in 2019: 239.691**). In onderstaande tabel staat hoe die studiepunten procentueel verdeeld waren over opleidingen en schakelprogramma's.

	2020	2019
wetenschappelijke bachelor- of masteropleiding	80,2%	80,5%***
schakelprogramma's	19,8%	18,4%***
* In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt in dit totaalcijfer de niet-WHW afzet niet meer meegenomen. Het aantal EC waarvoor studenten zich in 2020 inschreven voor niet-WHW opleidingen bedroeg 2.828. ** Inclusief 2.624 niet-WHW. *** Door andere definities wijkt dit percentage af van het percentage genoemd in het jaarverslag 2019.		

Verbetering van studiesucces

	ultimo 2020	ultimo 2019
cursusuitval	40,6%	35%*
gemiddeld aantal behaalde studiepunten per student	9,22 EC	9,44 EC
* Door andere definities wijkt dit percentage af van het percentage genoemd in het jaarverslag 2019.		

Diploma's*

faculteit	bachelor-opleidingen		master-opleidingen	
	2020	2019	2020	2019
Bètawetenschappen	17	21	205**	31**
Cultuurwetenschappen	19	25	14	12
Managementwetenschappen	20	15	247**	437**
Onderwijswetenschappen	-	-	58	81
Psychologie	109	117	80	90
Rechtswetenschappen	61	58	83	80
totaal	226	236	687	731
* Getuigschriften in wettelijke zin (Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek). ** De masteropleiding Business Process Management and IT was voor de organisatiewijziging per 1 januari 2020 bij Managementwetenschappen ondergebracht en na 1 januari 2020 bij Bètawetenschappen. Dat verklaart de toename van de diploma's masteropleidingen Bètawetenschappen 2020 ten opzichte van 2019 en de afname van die van Managementwetenschappen in die periode.				

Geslaagden voor schakelprogramma's

	2020	2019
Bètawetenschappen	220	202
Cultuurwetenschappen	8	8
Managementwetenschappen	382	328
Onderwijswetenschappen	84	91
Psychologie	44	33
Rechtswetenschappen	182	152
totaal	920	814

Studenten

Studiecentra

De elf Nederlandse studiecentra en zes Vlaamse studiecentra vervullen voor studenten belangrijke functies. Zij leggen er tentamen af en in toenemende mate ontmoeten zij er docenten, onder meer tijdens onderwijsbijeenkomsten. Door de coronacrisis vonden bijeenkomsten online plaats en moest de Open Universiteit overschakelen naar tentaminering thuis. Die omschakeling is erop gericht dat studenten geen, dan wel zo min mogelijk, studievertraging ondervinden. De opeenvolgende adviezen en richtlijnen van de Nederlandse en Belgische rijksoverheid vanwege de coronacrisis leidden tot aanpassing van tentaminering, vaak op het laatste moment en verschillend voor beide landen.

Voorlichting en advisering

Op de website van de Open Universiteit staat informatie over haar bacheloropleidingen, masteropleidingen, korte programma's en schakeltrajecten, en kunnen informatiebrochures en facultaire studiegidsen gedownload worden. Tevens zijn online-infomagazines beschikbaar die een globaal beeld geven van studies en wetenschapsgebieden. Informatie voor ingeschreven studenten biedt de instelling aan via haar digitale leer- en werkomgeving yOULearn. Om belangstellenden een beter en persoonlijker beeld te geven van een opleiding én kennis te laten maken met medestudenten, docenten en studieadviseurs verzorgen faculteiten startbijeenkomsten voor nieuwe studenten. Door de coronacrisis vonden die bijeenkomsten voornamelijk online plaats. Elke week ontvangen studenten een nieuwsbrief met nieuws en informatie over bijeenkomsten. Het studentenblad 'Modulair' werd ook in 2020 digitaal gepubliceerd. Studenten en belangstellenden met vragen kunnen die stellen aan het contactcentrum Service en informatie. In 2021 wil de Open Universiteit dit contact nog persoonlijker maken en kan men op ieder moment bellen om een afspraak te plannen tijdens reguliere kantooruren. De bereikbaarheid in de avonduren en op zaterdag wordt in 2021 vergroot. Naast Service en informatie zijn er per wetenschapsgebied studieadviseurs voor studieadvies en vragen over studieplanning.

Studeren met bijzondere omstandigheden

De Open Universiteit is bij uitstek geschikt voor studenten met bijzondere persoonlijke omstandigheden, waaronder functiebeperkingen, vanwege haar onderwijsmodel en de daarin gebruikte studeer- en begeleidingsvormen. Voor deze studenten heeft de instelling

persoonlijke aandacht. In veel gevallen zijn er voor hen standaardoplossingen mogelijk. Als die er niet zijn, biedt de instelling maatwerkoplossingen. Speerpunt in 2020 was ontwikkeling van het Buddy programma functiebeperking. Doel is studenten koppelen aan een buddy om zo hun studiesucces te vergroten. Uit onderzoek bleek, dat een groot aantal studenten aan dit project zou willen deelnemen. Doorontwikkeling vindt plaats in 2021. Streven is dit programma bij de start van het nieuwe academische jaar te lanceren. Daarnaast startte uitwisseling van informatie en kennis via het Platform studeren met een functiebeperking. Dat platform voorziet studenten en docenten van de benodigde informatie en vereenvoudigt de aanvraag van voorzieningen. Als gevolg van de coronacrisis biedt de Open Universiteit sinds voorjaar 2020 deze studenten de mogelijkheid thuis of in het studiecentrum tentamens af te leggen, afhankelijk van hun functiebeperking en de geboden voorzieningen.

	2020	2019
studenten die bij aanmelding aangaven te studeren met bijzondere persoonlijke omstandigheden, waaronder functiebeperkingen	1.608*	1.219
studenten met bijzondere persoonlijke omstandigheden die gebruikmaakten van tentamenvoorzieningen	239	192
afgegeven nieuwe beschikkingen, die vermeldten welke voorzieningen een student kon gebruiken***	158**	158

* Vanwege een nieuwe definitie is er een toename ten opzichte van 2019 zichtbaar in het aantal studenten dat aangeeft te studeren met bijzondere persoonlijke omstandigheden, waaronder functiebeperkingen.

** Het merendeel betreft een combinatie van voorzieningen, zoals een aparte ruimte, extra tijd, opsplitsing tentamens, en tentamens thuis afleggen, op een afwijkend tijdstip, op een eigen laptop of pc van het studiecentrum. Aanvraag en afhandeling hiervan werd in 2020 herzien volgens de richtlijnen van de privacywetgeving.

*** Beschikkingen werden afgegeven namens de Commissie voor de examens.

Kortingsregeling

Wettelijk is vastgelegd dat de Open Universiteit een voorziening treft voor minder draagkrachtige studenten die geen aanspraak kunnen maken op het levenslanglerenkrediet. Om hoeveel studenten het ging en wat het totaalbedrag was, staat in onderstaande tabel.

	2020	2019
studenten	101	112
totaalbedrag	€ 43.966	€ 33.724

Profileringsfonds

Belangrijkste doel van het profileringsfonds is studenten tegemoetkomen die door bijzondere omstandigheden studievertraging oplopen en daardoor de cursus(sen) waarvoor zij ingeschreven staan, niet voor het einde van de inschrijftermijn kunnen afronden. Ondersteuning via de Regeling profileringsfonds gaat in principe in natura. Tegemoetkoming bestaat veelal uit een extra inschrijftermijn (maximaal 12 maanden) of een vervangend programmaonderdeel inclusief tentamenkansen (maximaal 12 maanden). Ook restitutie- en omboekingsverzoeken worden centraal door het profileringsfonds afgehandeld. Om hoeveel aanvragen en toewijzingen het ging, staat in onderstaande tabel.

	aanvragen		toewijzingen	
	2020	2019	2020	2019
overmacht	447	656	380	557
bestuur*	4	5	4	4
overig	280	265	264	254
totaal	731	926	648	815

* Bijvoorbeeld lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie, of andere bestuurlijke activiteiten, lidmaatschap van een Opleidingscommissie of Studentenraad, maatschappelijke activiteiten.

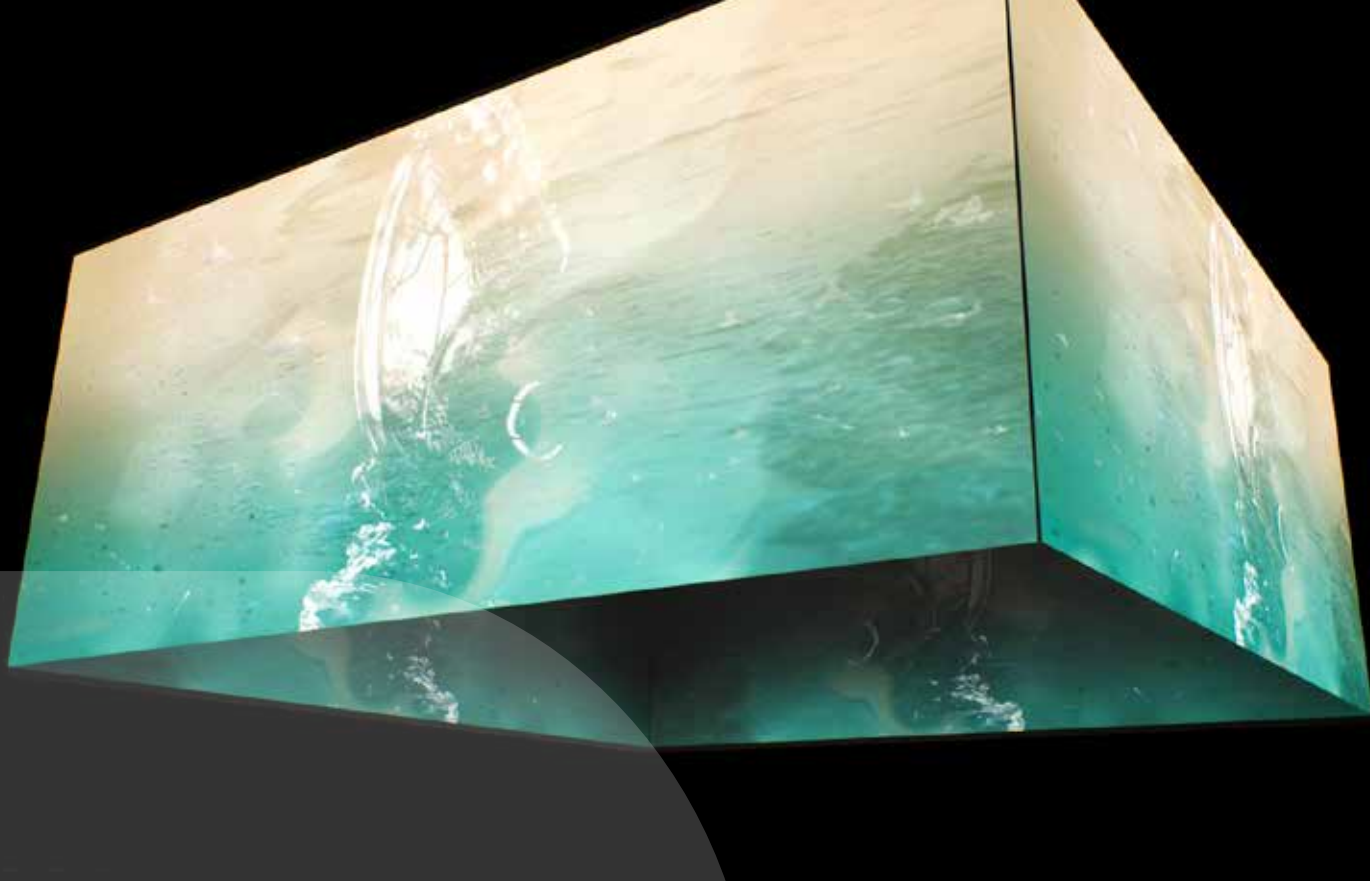
Generieke coulanceregeling

In 2020 bestond een generieke coulanceregeling in verband met corona. Alle studenten die in de periode 1 maart 2020 tot en met 31 augustus 2020 ingeschreven stonden voor een bacheloropleiding, masteropleiding of schakelprogramma hebben 26 weken verlenging gekregen van de inschrijfduur.

HOOFDSTUK 4

Onderzoek

De Open Universiteit wil omvang, kwaliteit en impact van haar onderzoek op een hoger peil brengen en tegelijkertijd de verwevenheid met haar onderwijs versterken. Haar wettelijke taak is een bijdrage leveren aan de innovatie van het Nederlandse hoger onderwijs. De Open Universiteit is gespecialiseerd in leren en doceren in een door technologie verrijkte omgeving. Het onderzoek naar onderwijsvernieuwing is relevant om de ontwikkelingen in het hoger onderwijs gelijke tred te laten houden met de ontwikkelingen in de maatschappij. Dit onderzoek stimuleert ook de vernieuwing van het bacheloronderwijs, het masteronderwijs en het postinitieel onderwijs van de Open Universiteit.

Naast het onderwijskundig onderzoek ontwikkelt de Open Universiteit disciplinaire en multidisciplinaire onderzoeksprogramma's. De multidisciplinaire programma's 'bouwen' voort op het disciplinaire onderzoek in de faculteiten en betreffen maatschappelijk relevante thema's op de snijvlakken van de wetenschapsgebieden. Een voorbeeld hiervan is het programma De veilige stad, dat in 2020 zijn derde jaar inging. Een deel van de onderzoeksresultaten werd gepubliceerd in de bundel 'Orde en verwarring in de stad', die gepresenteerd werd na het goedbezochte symposium De veilige stad: burgers, buurt en toekomstbeelden.

Het al langer bestaande multidisciplinaire onderzoeksprogramma Learning and Innovation in Resilient Systems leverde opnieuw veel wetenschappelijke

publicaties op, en trof voorbereidingen voor de externe visitatie, die in 2021 plaatsvindt. NWO verstrekke vanuit haar Human Capital programma, financieringsinstrument Future of Work, € 500.000 voor het nieuwe project Learning communities in Logistiek en Supply Chain Management. Cofinanciering komt van private partner Epitome.

In 2020 startte de Open Universiteit het multidisciplinair onderzoeksprogramma Innovating for resilience. Dat bestaat uit drie onderzoekslijnen, namelijk De veilige stad, Learning and innovation in resilient systems, en Resilient education waarvoor de faculteit Onderwijswetenschappen het programma opstelde. In 2020 verstrekke het College van bestuur onderzoeksstimuleringsgelden voor zes promotieplaatsen. De promotores van iedere promovendus zijn steeds uit twee faculteiten afkomstig. Zo werd de eerste lichting jonge onderzoekers gevormd binnen een programma waarin komende jaren steeds vijftien tot twintig promovendi en hun begeleiders samenwerken over de grenzen van de zes faculteiten heen.

Verbonden met genoemde multidisciplinaire onderzoeksprogramma's verricht de Open Universiteit wetenschappelijk onderzoek in de zeven wetenschapsgebieden waarbinnen de bachelor- en masteropleidingen worden verzorgd. Verder tekenden de Open Universiteit en ziekenhuis Zuyderland begin 2020 een samenwerkingsovereenkomst. Zuyderland is het grootste niet-academische ziekenhuis van Nederland en de grootste werkgever in de provincie Limburg.

De Open Universiteit en Zuyderland vinden dat gezamenlijk werken aan onderwijs en onderzoek een toegevoegde waarde heeft als het gaat om grote uitdagingen op het vlak van gezondheid en zorg. Het voornaamste achterliggende doel is ook in de toekomst goede en betaalbare zorg leveren.

Een belangrijk deel van het onderzoek van de Open Universiteit wordt opgezet met mensen en organisaties uit de praktijk. Dat betekent dat bevindingen gemakkelijker direct terugvloeien naar het werkveld waarin vaak ook studenten van de Open Universiteit actief zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval bij onderzoek gericht op het onderwijs en daarbij betrokken lerarenopleidingen, scholen en schoolbesturen.

Het vakblad 'Computable' nomineerde in 2020 het project Realising an Applied Gaming Ecosystem (RAGE) voor een Computable Award. Dat project heeft veel bijgedragen aan de ontwikkeling van onderwijs-games, en de nominatie toont aan dat dat gewaardeerd wordt. Het grote Europese project Using a games approach to teach children about discriminatory bullying (GATE-BULL), waarin de Open Universiteit participeerde, kreeg ook een uiterst positieve eind-evaluatie. Het internationale onderzoeksproject TESTOMAT, gericht op testautomatisering naar een hoger niveau tillen, werd in 2020 succesvol afgerond. Onderzoekers van de Open Universiteit richtten zich in dit project op scriptloze testautomatisering via de grafische gebruikersinterface van de software. Een ander succesvol voorbeeld is het online-programma Kanker Nazorg Wijzer dat voormalige kankerpatiënten helpt na hun ziekte hun leefstijl aan te passen. Het programma werd ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Maastricht. Voor integratie van het programma in de eerstelijns huisartsenzorg verstrekke ZonMW in 2020 aan de Open Universiteit € 500.000 subsidie.

In nagenoeg alle wetenschapsgebieden van de Open Universiteit werd in 2020 lopend of nieuw onderzoek waar mogelijk uitgebreid met thema's die gelieerd zijn aan de coronacrisis. De wereldwijde uitbraak van het nieuwe coronavirus stelt immers ook de wetenschap voor een groot aantal vragen. De coronacrisis leidde ook tot een extra stimulans voor onderzoek, want op allerlei terreinen kwamen onderzoekers tot meer samenwerking in de zoektocht naar betrouwbare antwoorden op vragen. Dat geldt ook voor de Open Universiteit en haar onderzoekers, die hun aan de coronacrisis gerelateerde onderzoek onder meer presenteren op het landelijk platform resilientociety.nl dat in 2020 startte.

Een groot aantal promovendi dat onderzoek doet in de disciplinaire en multidisciplinaire programma's maakt deel uit van de Open University Graduate School. Die fungeert vooral als ontmoetingsplatform, met name voor de vele buitenpromovendi, en verzorgt jaarlijks meerdere cursussen. De jaarlijkse Promovendidag werd in het verslagjaar online verzorgd. Er waren verschillende sprekers en veel bezoekers. Daarnaast verzorgt de faculteit Managementwetenschappen voor haar promovendi een PhD-programma, gericht op de eigen discipline.

Veel resultaten van het onderzoek van de Open Universiteit worden door het beleid voor 'open access' sinds medio 2016 publiek beschikbaar gesteld. De instelling van een centraal Open access fonds vergroot de keuzemogelijkheid voor onderzoekers om 'open access'-artikelen te publiceren. Opname in, en beschikbaar stellen van de volledige publicatie via het researchportaal van de Open Universiteit vergroot de toegankelijkheid van deze publicaties.

Ter ondersteuning en facilitering van het onderzoek wordt op centraal niveau gewerkt aan verbreding van de ondersteuning van onderzoekers. Dit vindt onder meer plaats door verkenning en implementatie van software voor de uitvoering van onderzoek en samenwerking tussen onderzoekers. In 2020 werd professionalisering van de onderzoekondersteuning op centraal niveau verder ter hand genomen door versterking van de Commissie Ethische Toetsing Onderzoek, aanstelling van een data-steward en aanstelling van een adviseur onderzoekfinanciering.

Open University Graduate School

De Open University Graduate School verzorgde in het verslagjaar online de Promovendidag, twee cursussen, te weten Introduction Academic English writing en Advanced Academic English writing, en een workshop over het onderzoekinformatiesysteem Pure. Het aantal promotietrajecten en promoties staat in onderstaande tabel.

	2020	2019
promotietrajecten (net gestarte trajecten, tot en met trajecten die bijna afgerond waren)	334*	320**
promoties	26	22

* Waaronder 264 buitenpromovendi.
 ** 41 aio's en 17 andere interne promovendi, 262 buitenpromovendi.

Faculteiten

Faculteit Bètawetenschappen

Deze faculteit publiceerde in 2020 vier nieuwe onderzoeksplannen. Drie daarvan zijn plannen van vakgroepen, te weten Towards High-quality and Intelligent Software (vakgroep Computer Science), Advancing Information Science (vakgroep Information Science) en Learning and innovation for Resilient Social-Ecological Systems (vakgroep Environmental Sciences). Het facultaire onderzoeksplan New Horizons for Science bundelt de plannen van de vakgroepen, koppelt die aan beleidsprincipes en sluit naadloos aan op het multidisciplinaire onderzoeksprogramma Innovating for resilience van de Open Universiteit. De faculteit faciliteert vooruitgang van de vakgroepplannen onder meer door het belang van bèta-onderzoek voor de Open Universiteit actief uit te dragen, door erop toe te zien dat elke vakgroep eens per vijf jaar deelneemt aan een onderzoekvisitatie, zich bewust is van regels voor bijvoorbeeld data-management en onderzoeksethiek en door ieder jaar een oproep te doen voor formulering van voorstellen die de samenwerking tussen vakgroepen verbetert. Voor het onderzoek Microplastics and Human Health Consortium (MOMENTUM) ontving deze faculteit subsidie van ZonMw en Health~Holland. De Europese Commissie verstrekke subsidie voor het onderzoek Revealing the role of GEOSS as the default digital portal for building climate change adaptation & mitigation applications.

In 2020 werd één nieuwe leerstoel ingesteld, namelijk Artificial Intelligence. Negen buitenpromovendi en één interne promovendus begonnen met hun promotie-onderzoek.

Faculteit Cultuurwetenschappen

De definitieve goedkeuring van het herziene onderzoeksprogramma Waarde en waardering van cultuur vond begin 2020 plaats. In dat programma ligt de nadruk op interdisciplinaire bestudering van culturele dimensies van actuele maatschappelijk debatten over gezondheid en zorg, diversiteit, cultureel erfgoed en het koloniaal verleden, klimaatverandering en de rol van media en technologie. Het sluit hiermee aan op het interdisciplinaire onderzoekprogramma van de Open Universiteit, Innovating for resilience, waarin wetenschappelijke bestudering van hedendaagse maatschappelijke uitdagingen centraal staat.

In de tweede helft van 2020 werd een herprofileringsoperatie voor de faculteit in gang gezet, als antwoord op een vernieuwingsopdracht van het College van bestuur. Daartoe werd het plan Doorontwikkeling faculteit Cultuurwetenschappen opgesteld, gericht op

de jaren 2020-2025. Dat plan voorziet onder meer in de versterking van het onderzoek door nieuw onderzoeksbeleid, meer strategische inzet van onderzoeksmiddelen en aanscherping van het bestaande onderzoeksprogramma Waarde en waardering van cultuur. Toegewerkt wordt naar een midterm visitatie van het facultaire onderzoek in 2022, ter voorbereiding op deelname aan de eerstvolgende landelijke visitatie-ronde van de cultuurwetenschappen in 2025. Met de faculteiten Psychologie en Onderwijswetenschappen werkte de faculteit aan twee aanvragen bij het interdisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, Innovating for resilience. Beide aanvragen werden gehonoreerd. Bij Cultuurwetenschappen startten in 2020 vijf buitenpromovendi en één interne promovenda met hun onderzoek.

Faculteit Onderwijswetenschappen

Het onderzoek van deze faculteit wordt uitgevoerd in vier vakgroepen: Online leren en instructie, Leren en innoveren met ICT, Sociaal leren en Voorwaarden voor leven lang leren. In 2020 vond een verschuiving plaats van een overduidelijke onderzoekssignatuur naar een onderwijssignatuur. Verder startte deze faculteit in het verslagjaar met een onderzoeksprogramma voor de jaren 2021-2025, waarmee zij op constructieve en wetenschappelijk wijze wil bijdragen aan vernieuwing van het hoger onderwijs, waaronder dat van de Open Universiteit.

In het kader van het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, Innovating for resilience, stelde de faculteit een programma op voor de onderzoekslijn Resilient education. Het onderzoeksvoorstel Innovating digital assessment werd toegewezen. Dit promotieonderzoek betreft de effecten van multimedia-gebruik in toets-items. Een aantal onderzoeken werd in 2020 afgerond, waaronder Structuratie van Open Online Onderwijs in Nederland (SOONER) en Move21, een praktijkgericht onderzoek naar ontwikkeling van 21e-eeuwse vaardigheden van mbo-studenten. Er werden twee nieuwe leerstoelen ingesteld, namelijk Leren van volwassenen en Technologie-ondersteund leren en innoveren in het Hoger Onderwijs. Verder startten acht buitenpromovendi en een interne promovendus met hun onderzoek.

Faculteit Managementwetenschappen

In 2020 werden de onderzoeksmiddelen volledig ingezet voor het multidisciplinaire onderzoeksprogramma Learning and Innovation in Resilient Systems. In dat programma ligt het accent op 'resilient systems'. De faculteit beoogt begripsvergroting van de innovatieve capaciteit en leercapaciteit van die systemen.

Het onderzoeksprogramma kent drie onderzoekslijnen, namelijk Learning, Innovation en Resilience.

Coördinatoren van deze onderzoekslijnen bereidden zich in 2020 voor op de landelijke onderzoeksvisite van managementfaculteiten. Het visitatiebezoek vindt plaats in september 2021. Om de internationale zichtbaarheid van het onderzoek te vergroten, publiceerden onderzoekers in gerenommeerde wetenschappelijke tijdschriften.

Het onderzoeksprogramma van deze faculteit sluit aan bij, en ondersteunt haar onderwijsprogramma's, met name op master- en PhD-niveau. In het verslagjaar werden zes nieuwe promovendi aangenomen in het PhD-programma. Deelnemende promovendi kunnen cursussen en trainingen volgen over onderwerpen die verband houden met hun promotieonderzoek. Het educatieve aanbod omvat cursussen over literatuuronderzoek, literatuur zoeken, onderzoeksmethoden en onderzoeksethiek, en begeleiding op maat bij het onderzoeksthema. Die begeleiding bestaat uit individuele of collectieve bijeenkomsten waarin senior onderzoekers van de faculteit specifieke vragen over het promotieonderzoek beantwoorden. Naast de reguliere PhD-kandidaten begonnen vijf externe promovendi in het verslagjaar met hun onderzoek (fase 2) in het PhD-programma. Bovendien startten negen studenten met fase 1 van hun doctoraat (onderzoeksvoorstel). In 2020 werd de leerstoel Finance ingesteld, en er werden twee bijzondere leerstoelen ingesteld, te weten Duurzame Zorg en Innovatie en Digitale transformatie in de zorg.

Faculteit Psychologie

Onderzoek van de faculteit Psychologie vindt plaats binnen het onderzoeksprogramma The interaction between implicit and explicit strategies for behavior. Dit programma is uitgewerkt in een viertal domeinspecifieke onderzoekslijnen, namelijk Klinische psychologie, Gezondheidspsychologie, Arbeids- en organisatiepsychologie en Levenslooppsychologie. Deze onderzoekslijnen zijn nauw gerelateerd aan de bachelor- en masteropleiding Psychologie. In 2020 startte de faculteit met het opstellen van een nieuw onderzoeksprogramma dat voortbouwt op het oude programma en tevens recht doet aan nieuwe ontwikkelingen in onderzoek binnen en buiten de faculteit.

Psychologie verwierf in het verslagjaar diverse subsidies. ZonMw kende subsidie toe aan de projecten Cancer aftercare through the General Practice: a blended lifestyle medicine approach en Huisdier en het steunsysteem van de cliënt. Animal Assisted Interventions verstrekten subsidie voor het project Animal Assisted Interventions voor kinderen in het

ziekenhuis. Het multidisciplinaire onderzoeksprogramma Innovation for resilience van de Open Universiteit honoreerde drie projecten die Psychologie uitvoert in samenwerking met andere faculteiten van de Open Universiteit. Het betreft Adoption of digital communication technology by vulnerable citizens in urban areas, Smart technology use for Resilient Healthcare en Investigating the dynamics of police-bystander conflicts using advanced technologies. Bovendien verwierf de faculteit een interne subsidie voor ontwikkeling van de serious game Junior Scientist. In het verslagjaar startten vier aio's en drie externe promovendi met hun onderzoek.

Faculteit Rechtswetenschappen

Rechtswetenschappen herzag in 2019 haar onderzoeksprogramma Recht in een geïndividualiseerde netwerksamenleving 2014-2019. Het programma richt zich sindsdien sterker op interdisciplinariteit en valorisatie. De nieuwe naam is Recht in de geïndividualiseerde netwerksamenleving 2020-2025. Er zijn twee belangrijke onderdelen. Ten eerste onderzoek in het kader van het in 2019-2020 gestarte landelijke Sectorplan Rechtsgeleerdheid; Rechtswetenschappen participeert in het programma Transformatieve werking van globalisering in het recht. Ten tweede onderzoek binnen het reeds lopende multidisciplinaire onderzoeksprogramma De veilige stad van de Open Universiteit. De onderzoeksgroep, bestaande uit promovendi, postdocs en nieuw geworven universitaire docenten, houdt zich bezig met actuele thema's zoals witwassen, terrorisme, mensenhandel en de regulering van grote technologiebedrijven. Ook de empirische onderbouwing van wetgeving staat bij de onderzoekers in de belangstelling en georganiseerde criminaliteit krijgt een belangrijke rol in het programma.

In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie en Veiligheid startte in het verslagjaar een onderzoek naar de rol van tipgelden bij het verkrijgen van informatie over criminele activiteiten. Huiselijk geweld en eengerelateerd geweld vormen eveneens een aandachtspunt binnen de onderzoeksprogrammering.

Met andere faculteiten van de Open Universiteit neemt Rechtswetenschappen deel aan het multidisciplinaire onderzoeksprogramma Innovating for resilience. In 2020 ontwikkelde Rechtswetenschappen nieuw beleid om meer buitenpromovendi aan te trekken en zij richtte de Commissie buitenpromovendi op. Zes interne en zeven buitenpromovendi startten in 2020 met hun promotietraject. Er werden twee leerstoelen Straf- en strafprocesrecht ingesteld en de bijzondere leerstoel Europees recht, in het bijzonder de cultureel gecorrigeerde markteconomie.

Impact

Faculteit Bètawetenschappen

In 2020 zette de faculteit Bètawetenschappen haar activiteiten op het gebied van impact voort via het Center for Actionable Research of the Open University (CAROU), dat gesitueerd is op de Brightlands Smart Services Campus. Onderzoekers van dit centrum voerden in 2020 met organisaties en instellingen toegepast onderzoek uit. Een van de voornaamste doelen is zorgen voor goede kennisoverdracht tussen wetenschappelijk onderzoek en toepassing in de regio om aldaar economische groei te bewerkstelligen.

Verder verzorgde deze faculteit minicolleges op grote stations, namelijk Transpireren bossen, net als mensen?, Hoe verminderen we veiligheidsrisico's door haperende software?, Hoe komt plastic op ons bord terecht? en Hoe veilig zijn onze openbare wifinetwerken? In dagblad 'Trouw' werd een artikel gepubliceerd, getiteld 2027 komt naderbij, maar waar blijft die natuur? Voor BNR-nieuwsradio verzorgde een medewerker de podcast Verdozing van het landschap is niet te stoppen. In het Limburgse radioprogramma De stemming sprak een medewerker over beveiliging tegen computerhackers. Tijdens de conferentie ZEE KUST KLAS, georganiseerd door het Nederlands Instituut voor Biologie, verzorgde de faculteit de lezing Plastic vervuiling in zeeën en oceanen. Deze conferentie werd bezocht door 120 docenten in de bovenbouw van havo en vwo.

In samenwerking met het United Nations Environment Program verzorgde de faculteit in 2020 de vierde gratis MOOC Marine Litter, die in tien talen werd aangeboden. Tienduizend mensen van over de hele wereld namen deel. De faculteit leidde het Cross border online-seminar Natural Flood Management. Dit seminar werd gevolgd door 52 waterprofessionals en belangstellenden uit Engeland, Frankrijk, België en Nederland; ook studenten van de Open Universiteit namen deel.

Faculteit Cultuurwetenschappen

Medewerkers van de faculteit Cultuurwetenschappen schreven in 2020 blogs, hielden publiekslezingen en traden op in de media. Verder leverden zij een groot aantal bijdragen aan de Boekenweek en de Maand van de Filosofie. Tijdens de Maand van de Geschiedenis werden twee webinars verzorgd, podcasts ontwikkeld en blogs geschreven over contacten tussen Oost en West, die een groot publiek bereikten. Het initiatief wil de faculteit uitwerken tot een CW-valorisatieplatform.

Onder gastredactie van twee medewerkers verscheen een goed ontvangen themanummer van het tijdschrift 'Cultuur+Educatie', getiteld Erfgoededucatie en de omgang met emoties. Tijdens het symposium De veilige stad: burgers, buurt en toekomstbeelden presenteerden medewerkers hun onderzoek over veiligheid in de stad. En zij gingen het gesprek aan met mensen uit de praktijk, onder wie PvdA-politicus Hans Spekman, die begin deze eeuw als wethouder innovatief was in de omgang met drugsproblematiek in Utrecht. Na het symposium werd de bundel 'Orde en verwarring in de stad' gepresenteerd, waaraan medewerkers van Cultuurwetenschappen een bijdrage leverden. Deze bundel is de tweede uitgave die voortvloeit uit het onderzoeksprogramma De veilige stad. Dat is een van de onderzoekslijnen binnen het multidisciplinaire onderzoeksprogramma van de Open Universiteit, getiteld Innovating for resilience.

Faculteit Managementwetenschappen

In 2020 zette de faculteit Managementwetenschappen haar activiteiten op het gebied van impact voort via het Center for Actionable Research of the Open University (CAROU), dat gesitueerd is op de Brightlands Smart Services Campus. Onderzoekers van dit centrum voerden in 2020 met organisaties en instellingen toegepast onderzoek uit. Een van de voornaamste doelen is zorgen voor goede kennisoverdracht tussen wetenschappelijk onderzoek en toepassing in de regio om aldaar economische groei te bewerkstelligen.

Binnen het domein 'artificial intelligence' en het Brightlands Smart Services Campus-ecosysteem vinden onder meer de volgende onderzoeken en activiteiten plaats. Met partner DHL wordt gewerkt aan Machine Learning in Logistics. Het gaat om optimaliseren van routenetwerken en interne processen, voorspellen van het gewicht en gevaarlijke inhoud van pakketjes, en een sociale netwerkanalyse. In het project Handling Online Complaint Conversations on Social Media wordt opgespoord welke problemen optreden in afhandeling van klachten via sociale media en worden daarvoor concrete methoden ontwikkeld. Het project Voice Emotion Recognition Assistant (VERA) heeft als doel experimenteren met het gebruik van kunstmatige intelligentie om menselijke interacties te verbeteren. Partners zijn onder meer APG, Van Lanschot, PGGM, Cebiq Consultancy, de Universiteit Maastricht. Samen met het innovatielab van de Nationale Politie en de Universiteit Maastricht werken onderzoekers van CAROU aan ontwikkeling van een spraakgestuurde virtuele assistent die politieagenten moet helpen een meer gedetailleerde briefing te krijgen over de situatie in de stad. Binnen AI in practice

passen onderzoekers van de Open Universiteit hun kennis over kunstmatige intelligentie toe in verschillende domeinen, waaronder gezondheid, onderwijs, logistiek en cybersecurity, en bijvoorbeeld ook in de publieke sector. In samenwerking met de afdeling Orthopedie van ziekenhuis Zuyderland verkennen onderzoekers van CAROU hoe het patiëntenpad beter vormgegeven kan worden door op een slimme manier gebruik te maken van data.

Faculteit Onderwijswetenschappen

De faculteit Onderwijswetenschappen werkte in 2020 op diverse terreinen aan impact. Het gaat onder meer om de volgende activiteiten. De zelftest Studeren bij de OU Self-Assessment (sOUsa) werd in het verslagjaar verder ontwikkeld, in samenwerking met het team yOUlearn. Deze zelftest kan door iedereen worden afgelegd op de website van de Open Universiteit. Aan de Universiteit van Nederland verzorgde Onderwijswetenschappen de video Hoe kun je het beste leren?

Het project Wiebelkinderen Onderzoek naar Betere Breinprestaties en LeerEffecten (WOBBLE) kreeg veel aandacht in de geschreven pers, waaronder 'De Limburger' en het 'Onderwijsblad' van de Algemene Onderwijsbond. Daarnaast werd het project op diverse sites aangehaald, waaronder die van de Rolf groep, en vermeld in diverse vakbladen. Het Stappenplan Sensorische prikkelverwerking en informatiefilmpje Wat is sensorische prikkelverwerking zijn gratis te downloaden op www.ou.nl/wobble. Verder werden folders en posters vervaardigd over effectief, efficiënt en plezierig online-onderwijs.

In het kader van de collegereeks Breinkunde in het onderwijs, georganiseerd door Focus Learning Journeys, bereikte een hoogleraar een grote groep mbo-docenten die zij op interactieve wijze kennis liet maken met wetenschappelijke theorieën over leren als levenslang bouwproces. De tutorial Literatuur zoeken in de digitale bibliotheek werd ontwikkeld voor Studiecoach, een website voor studenten van de Open Universiteit die hen teksten, tools en video's biedt om studieobstakels te verhelpen. Ook in 2020 leverde Onderwijswetenschappen een bijdrage aan de MOOC Marine Litter. Onderwijswetenschappen werkt mee aan het project Loopbaankeuzes van Agora-leerlingen en hun studiesucces in het eerste jaar van het hoger onderwijs, dat gesubsidieerd wordt door het ministerie van OCW. De decaan van de faculteit is onderwijskundig expert bij de Expertgroep Toetsen PO.

Faculteit Psychologie

De faculteit Psychologie verzorgde colleges voor de Universiteit van Nederland, waaronder het college Hoe kun je jouw seksleven verbeteren? Voor de MuseumJeugdUniversiteit werd het college Waar zit angst in je lichaam? verzorgd voor kinderen van 8-10 jaar. Er verschenen acht kennissnacks, waaronder Worden ouderen minder eenzaam door social media? en zes webcolumns, waaronder de column Corona en een nieuwe leefstijl. Psychologie organiseerde in het verslag diverse bijeenkomsten, Meet & Greet en webinars, die vanwege de coronacrisis vooral online plaatsvonden. Thema's waren onder meer bevorderen van gezondheid tijdens corona, 'work and organizations in (post) pandemic times' en 'dark leadership'.

Medewerkers gaven interviews op radio en televisie, waaronder interviews over eenzaamheid, de waarde van danstherapie en over de relatie tussen mens en dier. In kranten werden artikelen gepubliceerd, bijvoorbeeld een artikel over de Your Covid-19 Risk tool in 'de Volkskrant' en een artikel in de 'Telegraaf' in het kader van Wereld Aids Dag. Verder leverde Psychologie bijdragen aan events voor het publiek, zoals het NIP-Webinar probleemgedrag: angst en apathie in tijden van Corona. Daarnaast werden producten ontwikkeld zoals een vitaliteitspakket voor ziekenhuis-medewerkers en droeg Psychologie bij aan een behandelmodule voor psychotherapie bij ouderen met een depressie. Bovendien waren staffleden van Psychologie actief betrokken bij beoordelingscommissies, 'editorial boards', denktanks en adviescommissies.

Faculteit Rechtswetenschappen

De faculteit Rechtswetenschappen organiseerde in 2020 het symposium De veilige stad: burgers, buurt en toekomstbeelden. Medewerkers presenteerden hun onderzoek over veiligheid in de stad. Na afloop van het symposium werd de bundel 'Orde en verwarring in de stad' gepresenteerd. Die stond onder redactie van twee medewerkers van Rechtswetenschappen en is de tweede uitgave die voortvloeit uit het multidisciplinaire onderzoeksprogramma De veilige stad van de Open Universiteit. De faculteit startte in het verslagjaar met drie nieuwe bundels die onder genoemd programma vallen.

Onderzoekers van de faculteit schreven blogs en diverse artikelen voor dag- en weekbladen. Zij waren ook veelvuldig te horen en te zien in podcasts, radio-programma's en actualiteitenprogramma's. Aan de

Universiteit van Nederland werd de podcast *Waarom onderhandelt Nederland met grote criminelen?* verzorgd en de video *Is Nederland onveiliger geworden?* Samen met de Universiteit van Tilburg is Rechtswetenschappen sinds september 2020 verantwoordelijk voor het forum (blogs) van www.nederlandrechtsstaat.nl.

	2020	2019
aantal keren geraadpleegd	4	3
aantal keren advies gegeven	4	3

Wetenschappelijke integriteit

Ook in 2020 hanteerde de Open Universiteit de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit (2018) en had zij een Klachtenregeling wetenschappelijke integriteit. De nieuwe klachtenregeling werd door het College van bestuur in december 2019 vastgesteld. Bovendien had de instelling ook in 2020 een Commissie Wetenschappelijke Integriteit. Bij die commissie kan een klacht worden ingediend door eenieder die vermoedt dat een (voormalig) medewerker van de Open Universiteit inbreuk heeft gepleegd op de wetenschappelijke integriteit. Het aantal ingediende klachten staat in onderstaande tabel.

	2020	2019
ingediende klachten	1*	2**
* De klacht is nog in behandeling bij de Commissie Wetenschappelijke Integriteit. Die geeft in 2021 advies aan het College van bestuur. ** Na advies van het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit kwam het College van bestuur tot het oordeel dat één klacht ongegrond was. Inzake de tweede klacht kwam het College van bestuur tot het definitieve oordeel dat vijf (klacht)-onderdelen niet-ontvankelijk waren en twee (klacht)onderdelen van die klacht ongegrond waren.		

Naast de Commissie Wetenschappelijke Integriteit heeft de Open Universiteit een vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit. Waar nodig vindt overleg en afstemming plaats tussen deze vertrouwenspersoon en de Commissie Wetenschappelijke Integriteit. In het verslagjaar vond geen afstemming plaats tussen deze vertrouwenspersoon en de Commissie Wetenschappelijke Integriteit. De vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit nam tweemaal deel aan activiteiten van het Netherlands Research Integrity Network (NRIN). In nevenstaande tabel staat hoeveel keren de vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit werd geraadpleegd door personen binnen en buiten de instelling, en hoeveel keren hij naar aanleiding daarvan advies gaf.

Onderzoekskengetallen

nieuwe structuur 2020	oude structuur 2019	dissertaties		wetenschappelijke publicaties/totaal		wetenschappelijke publicaties 'peer reviewed'		'open access'- publicaties %		vakpublicaties		congres- presentaties		inaugurale redes		afscheids- redes	
		2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
faculteit Cultuurwetenschappen	faculteit C&R	2	6	33	114	19	59	42%	12%	16	35	18	75	0	2	0	0
faculteit Rechtswetenschappen	4			128		49		12%		40		31		0		0	
faculteit Psychologie	faculteit P&OW*	2	4	74	236	69	184	72%	33%	9	23	14	158	0	1	0	0
faculteit Onderwijs- wetenschappen	8			69		57		48%		32		84		1		0	
faculteit Management- wetenschappen	faculteit MST	6	12	75	206	68	149	54%	43%	21	35	31	177	1	4	0	1
faculteit Bètawetenschappen	4			114		104		30%		5		61		1		0	
totaal**		26	22	478	544	353	387	44%	33%	122	93	231	397	3	7	0	1

* Inclusief de onderzoekskengetallen van het Welten Instituut.

** De totalen van de aantallen in deze rubrieken zijn niet gelijk aan de optelsommen van de faculteiten omdat sommige publicaties auteurs van meer dan één faculteit kennen.

De onderzoekskengetallen laten een gemengd beeld zien als 2019 en 2020 vergeleken worden. Het aantal dissertaties steeg van 22 tot 26 en het aantal vakpublicaties nam toe met 31%. Daarentegen daalde het aantal wetenschappelijke publicaties 'peer reviewed' met 8%. Het percentage 'open access'-publicaties steeg, van 33% in 2019 tot 44% in 2020. Opmerkelijk is dat het aantal wetenschappelijke publicaties bij de faculteiten Cultuurwetenschappen en Rechtswetenschappen (samen) in 2020 steeg, maar daalde bij de andere faculteiten. Voor alle faculteiten geldt dat het aantal congrespresentaties in 2020 fors daalde (42%). Dat is in belangrijke mate het gevolg van de coronacrisis. Daardoor gingen congressen niet door, of in afgeslankte vorm. De coronacrisis ligt ook ten grondslag aan de daling van het aantal inaugurele en afscheidsredes. De geplande oraties van nieuw benoemde hoogleraren werden naar een later tijdstip in 2021 of 2022 verplaatst.

HOOFDSTUK 5

Samenwerking

Internationaal

De Open Universiteit richt zich in haar internationale samenwerkingsverbanden veelal op Europa en verschillende Europese initiatieven. De instelling intensiverde samenwerking met de FernUniversität in Hagen, de Universitat Oberta de Catalunya en de University of Jyväskylä. Deze samenwerking resulteerde in verschillende vormen van kennisuitwisseling, bijvoorbeeld tijdens rondetafelgesprekken over elektro-nisch assessment. Daarnaast leidde deze samenwerking tot oprichting van het grotere consortium OpenEU, waarin verschillende Europese afstandsuniversiteiten samenwerken aan realisatie van een European Open University. OpenEU bundelt met name veel didactische, logistieke en beleidsmatige expertise over de wijze waarop allerlei verschillende vormen van ‘blended’ onderwijs aangeboden kunnen worden. Het Erasmus Charter for Higher Education (ECHE) werd verlengd. ECHE is het algemene kwaliteitskader voor Europese en internationale samenwerkingsactiviteiten die een instelling voor hoger onderwijs uitvoert binnen het programma Erasmus+.

De Open Universiteit speelt een actieve rol in de European Association of Distance Teaching Universities (EADTU). De EADTU is de overkoepelende organisatie van achttien Europese afstandsuniversiteiten. Samen met een aantal van deze universiteiten participeert de Open Universiteit in verschillende projecten. Het project Empower richt zich op vernieuwing van het hoger onderwijs in Europa. Dat project werd opgezet

in samenwerking met het Directoraat-generaal Onderwijs en cultuur van de Europese Unie. Het meerjarige European Short Learning Programs for Continuous Professional Development and Lifelong Learning (E-SLP) bevindt zich inmiddels in de afrondende fase. Hierin participeren dertien Europese universiteiten, zowel de meer klassieke campus-universiteiten als open universiteiten die online-onderwijs verzorgen. E-SLP is erop gericht leven lang ontwikkelen in Europa van een nieuwe impuls te voorzien door onderwijsprogramma's aan te bieden die van academisch niveau zijn en niet zoveel tijd in beslag nemen als een bachelor- of masteropleiding. In 2020 werden tevens voorbereidingen getroffen voor de Task Force Diversity and Inclusion die door de EADTU gecoördineerd wordt. De Open Universiteit zal deelnemen aan deze taskforce.

Faculteit Bètawetenschappen

Deze faculteit werkte met de University of Melbourne aan ‘distance work’ en met de National Research University Higher School of Economics aan ‘enterprise architecture’. Samenwerking met Ionian University en Norwegian University of Science and Technology betrof ‘dynamic capabilities’. Met de laatstgenoemde universiteit vond ook samenwerking plaats op het gebied van ‘big data analytics’. Op het terrein van ‘behavioral IT governance’ is Georgia State University de partner en inzake ‘value modeling’ en ‘conceptual modeling’ is de partner de Universiteit Gent. In coöperatie met de Universiteit Antwerpen wordt

gewerkt aan IT governance. Inzake de database Blockchain werkt Bètawetenschappen samen met de Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule. Partners in het project Litter free Rivers and Streams zijn Rheinisch-Westfälische Technische Hogeschool, Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, De Vlaamse Waterweg, Vlaamse Milieumaatschappij en Wasserverband Eifel-Rur. Ook de Provincie Limburg, Rijkswaterstaat, Waterschap Limburg en Zuyd Hogeschool participeren. Met de Vrije Universiteit Brussel en de Université Libre de Bruxelles voert de faculteit het project The dynamics of conservation conflicts in rapidly developing tropical islands uit. In het project D2GRIDS (afkorting voor 'demand driven grids') wordt samengewerkt met twaalf partners in Engeland, België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Nederland. Samenwerking met het Instituto das Florestas e da Conservação da Natureza, IUCN SSC Mid-Atlantic Islands Invertebrates, Finnish Museum of Natural History en Universität Hamburg betreft het project Evolution of reproductive strategies in the species-rich land snail subfamily Phaedusinae (Stylommatophora: Clausiliidae). Met de Vlaamse Landmaatschappij en de Provincie Oost-Vlaanderen onderzoekt de faculteit stikstofuitspoeling bij buffers in klimaatadaptief waterbeheer. Samenwerking met Farming and Wildlife Advisory Group South West Limited en Somerset County Council betreft het Cross border online seminar over natuurlijke oplossingen in klimaatadaptief waterbeheer. Partners in het project Leading and learning in the fight against marine litter. Cooperating to reduce pollution in the Barents Sea zijn Northern (Arctic) Federal University, Kola Science Center of the Russian Academy of Sciences, United Nations Environment Programme, University of the Arctic and GRID-Arendal. In het onderzoek Software Testing is Universitat de València de partner. Het onderzoek Formal methods for concurrency vindt plaats in samenwerking met Imperial College London. In coöperatie met Virginia Tech en University of Maryland werkt de faculteit aan het onderzoek Formal methods for binaries. Onderzoek naar privacy wordt uitgevoerd met University of Luxembourg. Ook het Nederlands Forensisch Instituut neemt daaraan deel.

Faculteit Cultuurwetenschappen

Partners van deze faculteit in het onderzoek Governing the narcotic city. Imaginaries, Practices and Discourses of Public Drug Cultures in European Cities from 1970 until Today zijn het Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences, IB Hochschule für Gesundheit und Soziales Berlin, Aarhus Universitet, CNRS Passages en Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg. Dit onderzoek wordt gesubsidieerd door het Europese onderzoeksnetwerk Humanities in the European Research Area.

Faculteit Onderwijswetenschappen

Deze faculteit is onder meer betrokken bij de volgende activiteiten. Voor de internationale, jaarlijkse cursus Computer-Supported Collaborative Learning vindt samenwerking plaats met Universiteit van Oulu, Universiteit van Turko en Universität des Saarlandes. Met de Lund University onderzoekt Onderwijswetenschappen het gebruik van 'eye tracking' in het onderwijs, vooral op het gebied van digitale klaslokalen. Samen met de Universität Regensburg bracht de faculteit een 'Special Issue' uit van 'Educational Psychology Review' over professioneel kijkgedrag van de leraar.

Faculteit Psychologie

De faculteit psychologie heeft veel (inter)nationale samenwerkingspartners op het terrein van onderzoek. In 2020 werden vijftien onderzoeksubsidies verworven met partners zoals de Universiteit Leiden, Katholieke Universiteit Leuven, Radboud UMC, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Thomas More Hogeschool.

Faculteit Rechtswetenschappen

In het European Distance Education in Law Network (EDELNet) werkt de faculteit Rechtswetenschappen samen met de FernUniversität in Hagen en de Universidad Nacional de Educación a Distancia.

Nationaal

Faculteit Bètawetenschappen

In coöperatie met de Radboud Universiteit ontwikkelde de faculteit Bètawetenschappen de cursus Introduction to R en met diezelfde universiteit werkte zij aan het Technology Adoption Model, 'behavioral IT governance' en onderzoek naar software security. Samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Universiteit Utrecht betreft 'crowdsourcing in the cultural heritage domain'. Met laatstgenoemde universiteit werkt Bètawetenschappen ook samen in het onderzoek Software Technology for Learning and Teaching. Met het UMC Utrecht werd gewerkt aan Constraint Formalization for Automated Assessment of Enterprise Models en met de Universiteit Maastricht aan IT Governance. Met de Technische Universiteit Eindhoven werkte deze faculteit aan 'business process management in smart manufacturing' en aan het onderzoek Programming Education. Samenwerking met het Copernicus Instituut voor Duurzame Ontwikkeling betreft gebruik van Energy Hub Modeling en die geschikt maken voor modelering van de

‘5th generation district heat and cold grid’ (5GDHC). Partner in het onderzoek Formal methods for standard libraries is het Centrum Wiskunde & Informatica. In het kader van haar onderzoek Future urban energy: the role of social and physical networks neemt Bèta-wetenschappen deel aan de Ontwikkeltafel van Wijk-kompas die een routekaart voor aardgasvrije wijken ontwikkelt. Verder werkt de faculteit in genoemd onderzoek samen met Mijwater B.V.. Met de Provincie Noord-Brabant onderzoekt de faculteit klimaatadaptief waterbeheer en koolstofmitigatie door vastlegging als gevolg van klimaatadaptief waterbeheer. Partner in toepassing van het elektronisch patiëntendossier is het Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg.

Faculteit Cultuurwetenschappen

De faculteit Cultuurwetenschappen werkt in het onderzoek Governing the narcotic city. Imaginaries, Practices and Discourses of Public Drug Cultures in European Cities from 1970 until Today samen met het Amsterdam Museum; MDHG (belangenbehartiger voor druggebruikers en dak- en thuislozen in Amsterdam), de Stichting Mainline en Poppi: Drugs Museum Amsterdam. Verder werkte deze faculteit met de Stichting Samen Sterk zonder Stigma, Kenniscentrum Phrenos en de faculteit Psychologie van de Open Universiteit aan voorbereiding van het online-symposium De hokjes voorbij, dat plaatsvindt in de zomer van 2021.

Deze faculteit werkt ook samen met kennisinstututen zoals het NIOD en het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis. Samenwerking met het NIOD betreft begeleiding van een onderzoek naar psychiatrie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Met het Huygens Instituut doet Cultuurwetenschappen onderzoek naar de receptie van buitenlandse literatuur in Nederland. Verder heeft deze faculteit onderzoekscholen als partner. Samenwerking met het Huizinga Instituut voor cultuurgeschiedenis betreft vormgeving van onderzoek naar, en onderwijs over ‘oral history’ en medische geschiedenis, en voorbereiding van de internationale conferentie Cultural perception of safety, die begin 2021 plaatsvond. In het genereren van aandacht voor ‘law and humanities’ is Onderzoekschool Literatuurwetenschap de partner.

Faculteit Onderwijswetenschappen

De faculteit Onderwijswetenschappen werkte in 2020 op uiteenlopende terreinen samen met Nederlandse partners. Het gaat onder meer om de volgende activiteiten. Samenwerking met de Universiteit Maastricht, Fontys Hogescholen, Educatieve Agenda Limburg, Zuyd Hogeschool en VISTA college betreft

onderlinge afstemming op het vlak van onderwijs-wetenschappelijk onderzoek en onderwijs.

Random Bewogen Onderwijs heeft deze faculteit een structureel samenwerkingsverband met de Universiteit Maastricht, en tot dat samenwerkingsverband traden toe de Universiteit Groningen, de Universiteit Hasselt en het Mulier Instituut. Onderwijswetenschappen werkte in 2020 mee aan het project Ken jezelf: Verbeteren van zelfbeoordeling door accurate zelf-kennis, dat subsidie ontvangt vanuit het NRO-programma voor kortlopend praktijkgericht onderzoek. Partners waren Lentiz onderwijsgroep, Universiteit Maastricht en Universiteit Utrecht. Met het Expertise-centrum Beroepsonderwijs en de Vrije Universiteit werkt Onderwijswetenschappen aan het project Op weg naar professionele organisaties in het mbo. Een ontwikkelingsgerichte benadering. Dit project ontvangt subsidie vanuit het NRO-programma Praktijkgericht onderzoek beroepsonderwijs.

In het kader van onderzoeksaanvragen bij Nationale Wetenschapsagenda, NeuroLabNL en ZonMw Open Competitie vond samenwerking plaats met Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Universiteit van Tilburg, Technische Universiteit Eindhoven, Universiteit van Amsterdam, Hogeschool voor de Kunsten, Avans Hogeschool, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, VO-raad, Landelijk Actie Komitee Scholieren en diverse midden- en kleinbedrijven. Verder werkt deze faculteit met de Hogeschool Leiden in het project Voed! aan professionalisering van docenten van deze hogeschool die praktijkgericht onderzoek uitvoeren. De alliantie met ThiemeMeulenhoff betreft verwerven van kennis over ‘learning design’ en onderwijswetenschappelijk onderzoek.

Faculteit Psychologie

De faculteit Psychologie heeft in de Kamer Psychologie met zusterfaculteiten regelmatig overleg en afstemming over het psychologie-onderwijs. Verder maken de faculteit Psychologie en de faculteit Onderwijswetenschappen deel uit van het Disciplineoverleg Sociale Wetenschappen (DSW), dat in 2020 werkte aan het Sectorplan Maatschappij- en Gedragwetenschappen 2020-2025.

Faculteit Rechtswetenschappen

De faculteit Rechtswetenschappen werkt in de Open Juridische Hogeschool samen met de Hogeschool Avans-Fontys. Partners in Schakelzone Recht zijn de Vrije Universiteit Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam. Met het Forensisch Medisch Genootschap werkt Rechtswetenschappen aan een strafrechtelijk aanbod voor artsen.

Leven Lang Ontwikkelen

Samen met de Technische Universiteit Delft is de Open Universiteit bestuurlijk trekker van het initiatief van de VSNU op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen (LLO). Bij dit initiatief zijn ook alle andere Nederlandse universiteiten betrokken. Binnen verschillende werkgroepen delen de universiteiten kennis over LLO en worden de laatste ontwikkelingen op nationaal en Europees niveau gevolgd. Hierbij wordt zowel aandacht besteed aan datgene wat in universiteiten speelt op onderwijskundig of organisatorisch gebied als aan het stimuleren van LLO. Een voorbeeld om drempels weg te nemen op het gebied van LLO-onderwijs is de bouw van een gezamenlijke website. In het najaar van 2021 wordt een catalogus-website gelanceerd waar het LLO-onderwijsaanbod van alle Nederlandse universiteiten overzichtelijk wordt gepresenteerd. Op de website zal ook achtergrondinformatie te vinden zijn over de bijdrage van academische scholing voor een Leven Lang Ontwikkelen. De projectleiding voor de bouw van deze website is in handen van de Open Universiteit.

Provinciaal en regionaal

Faculteit Cultuurwetenschappen

Met Travers, organisatie voor maatschappelijk werk in Zwolle, werkt Cultuurwetenschappen aan Buurtbemiddeling: een onderzoek naar de historie, werking en impact. Samen met Museum Belvédère organiseerde de faculteit een tentoonstelling over de sprookjes van de gebroeders Miedema. In samenwerking met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen werkte Cultuurwetenschappen aan het online-platform Oral History in de Klas, dat toepassing van mondelinge geschiedenis op de middelbare school stimuleert.

Faculteit Onderwijswetenschappen

Inzake projecten rondom sensorische prikkelverwerking zijn de praktijkpartners van de faculteit Onderwijswetenschappen Onderwijsstichting Movare, Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier, (basis)scholen en Ergotherapie Midden-Limburg. Als partner binnen Educatieve Agenda Limburg werkt Onderwijswetenschappen samen met de Universiteit Maastricht, Fontys Hogeschool, Zuyd Hogeschool en Limburgse scholen voor voortgezet onderwijs en primair onderwijs. Educatieve Agenda Limburg streeft naar betere aansluiting van het onderwijs op de Limburgse arbeidsmarkt.

Center for Actionable Research of the Open University

Centraal in alle onderzoeksprojecten staan data, waarbij gestreefd wordt naar een goede balans tussen een technische insteek en een behaviourial/psychologische insteek. Een van de voornaamste doelen is zorgen voor goede kennisoverdracht tussen wetenschappelijk onderzoek en toepassing in de regio om aldaar economische groei te bewerkstelligen. Met partner DHL wordt gewerkt aan Machine Learning in Logistics. In het project Handling Online Complaint Conversations on Social Media wordt opgespoord welke problemen optreden in afhandeling van klachten via sociale media en worden daarvoor concrete methoden ontwikkeld. Het project Voice Emotion Recognition Assistant (VERA) heeft als doel experimenteren met het gebruik van kunstmatige intelligentie om menselijke interacties te verbeteren. Partners zijn onder meer APG, Van Lanschot, PGGM, Cebiq Consultancy en de Universiteit Maastricht. Samen met het innovatielab van de Nationale Politie en de Universiteit Maastricht werken onderzoekers van CAROU aan ontwikkeling van een spraakgestuurde virtuele assistent die politieagenten moet helpen een meer gedetailleerde briefing te krijgen over de situatie in de stad. Binnen AI in practice passen onderzoekers van de Open Universiteit hun kennis over kunstmatige intelligentie toe in verschillende domeinen, waaronder gezondheid, onderwijs, logistiek en cybersecurity, en bijvoorbeeld ook in de publieke sector. In samenwerking met de afdeling Orthopedie van ziekenhuis Zuyderland verkennen onderzoekers van CAROU hoe het patiëntenpad beter vormgegeven kan worden door op een slimme manier gebruik te maken van data.

Brightlands Smart Services Campus

Het Center for Actionable Research of the Open University is gevestigd op deze campus en daardoor is de Open Universiteit er permanent aanwezig. Dat zorgt voor een zeer waardevol netwerk waarin afgelopen jaren goede relaties opgebouwd zijn voor de publiek-private samenwerking en samenwerking met andere kennisinstellingen. Daarbij vervult deze campus een cruciale rol, doordat hij een faciliterende rol vervult en organisator is van tal van 'communities' en netwerkevenementen. De inspirerende omgeving in combinatie met alle evenementen die er georganiseerd worden, zorgt voor een continue stroom aan ideeën voor onderzoeken, samenwerkingsverbanden en innovaties. Bovendien presenteert de Brightlands Smart Services Campus de Open Universiteit in zijn netwerk doorlopend als kennispartner. Daardoor weten

organisaties en instellingen de instelling te vinden als ze vragen hebben over, of ideeën voor onderzoek en onderwijs. Dit versterkt de (regionale) naamsbekendheid van de Open Universiteit. De Brightlands Smart Services Campus is voor de Open Universiteit dus een instrument voor het verrichten van 'actionable research'. Alleen door verbinding met de praktijk kan de instelling 'actionable research' verrichten en deze campus maakt die verbinding gemakkelijker.

Neimed: Limburgs kenniscentrum demografische transitie

In samenwerking met Zuyd Hogeschool en Universiteit Maastricht participeert de Open Universiteit in dit onafhankelijke sociaaleconomisch kenniscentrum. Neimed vormt een kennisknooppunt dat gericht is op structurele kennisbundeling, kennisontwikkeling en kennisdeling ter bevordering van de sociaaleconomische veerkracht van Limburg in demografische transitie. Publicaties en de afronding van drie promotieonderzoeken dragen in belangrijke mate bij aan de toonaangevende positie.

Dit instituut bestudeert de regionale aspecten van vraagstukken in de domeinen economie, arbeidsmarkt, samenlevingsopbouw, openbaar bestuur en fysiek gebouwde omgeving. Die domeinen komen in Neimed bijeen, en worden belicht en uitgedragen vanuit wetenschappelijk, maatschappelijk en bestuurlijk perspectief. Neimed vervult zijn rol door bij te dragen aan programma's en projecten waaronder de leerstoel Employability in de context van een innovatieve en lerende regio (Open Universiteit), de leerstoel Demografische transitie, menselijk kapitaal en werkgelegenheid (Universiteit Maastricht) en de lectoraten Employability en Sociale Integratie (Zuyd Hogeschool).

Neimed heeft zich gepositioneerd als instituut voor hedendaagse discussies en formulering van ideeën over sociaaleconomische ontwikkelingen in de context van demografische transitie. In dit kader werkt Neimed samen met de Provincie Limburg en de Brightlands Smart Services Campus aan operationalisering van het concept Brede welvaart en verkent de betekenis van dat concept voor Limburg. Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven in het hier en nu en de mate waarin die al dan niet ten koste gaat van latere generaties. Hierbij zijn gezondheid en economie belangrijk, maar het gaat ook om andere zaken die mensen belangrijk vinden, zoals onderwijs, veiligheid, toegankelijkheid van voorzieningen, kwaliteit van onze leefomgeving en sociale gelijkheid.

De vraag aan Neimed ontwikkelt zich steeds meer in de richting van monitoring en/of duiding van maatschappelijke ontwikkelingen en de vertaling van statistische data, zodat die bruikbaar zijn voor beleid. In dat verband kreeg dit instituut de opdracht komende jaren zorg te dragen voor monitoring en duiding van de belangrijkste indicatoren van de Regiodeal Parkstad Limburg. Ook in 2020 werkte Neimed aan verdere versterking van netwerkrelaties in Nederland en Europa.

Het ontwikkel- en onderzoeksproject Gebrookerbos, gestart in 2016, staat in binnen- en buitenland in de schijnwerpers als 'good practice' en is uitgegroeid tot het grootste project van Neimed. Bijdragen aan het Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility / ITEM van de Universiteit Maastricht en de landelijke Wetenschappelijke Reflectie Groep Bevolkingsdaling krijgen brede waardering en worden als zeer relevant gezien. In het verslagjaar nam Neimed mede het initiatief tot organisatie en programmering van een aantal conferenties en festivals voor breed publiek. Ook in 2020 werd de Neimed Krimplezing georganiseerd, samen met Cultura Nova.

HOOFDSTUK 6

Sociale paragraaf

Organisatie

Aantal medewerkers

	2020	2019
WP (exclusief onbezoldigde en bijzondere hoogleraren)	363 (302 fte's)	369 (305 fte's)
OBP	350 (291 fte's)	301 (259 fte's)
totaal	713 (593 fte's)	670 (564 fte's)
afgeronde verhouding WP versus OBP	51% WP/ 49% OBP	54% WP/ 46% OBP

De categorie ondersteunend en beheerspersoneel steeg met 32 fte's. Die stijging was voorzien en mede het gevolg van de reorganisatie die in 2019 plaatsvond. De oprichting van het Expertisecentrum onderwijs vormt de belangrijkste verklaring voor deze toename. Dat centrum ondersteunt de faculteiten en het Centrum voor postinitieel onderwijs in onderwijsontwikkeling en toetsing, training, kwaliteitszorg, multi-mediaproducties, onderwijstechnologische platforms en onderwijsinnovatie. Het Expertisecentrum vervult een belangrijke rol in de onderwijsvernieuwing van de Open Universiteit door innovatie, doorontwikkeling en professionalisering. Door deze taakstelling is het

functieprofiel van een aantal wetenschappelijk medewerkers gewijzigd in een onderwijsondersteunende functie. Daarnaast werd bij genoemd centrum ook de formatie voor onderwijsontwikkeling uitgebreid. Voorts steeg het aantal fte's als gevolg van een aantal nieuwe managementfuncties en nieuwe expertises. Verder waren eind 2020 meerdere vacatures voor wetenschappelijk medewerkers nog niet ingevuld. Deze vacatures ontstonden door vervanging, uitbreiding of nieuwe ontwikkelingen. De benoemingen van deze medewerkers vinden in 2021 plaats.

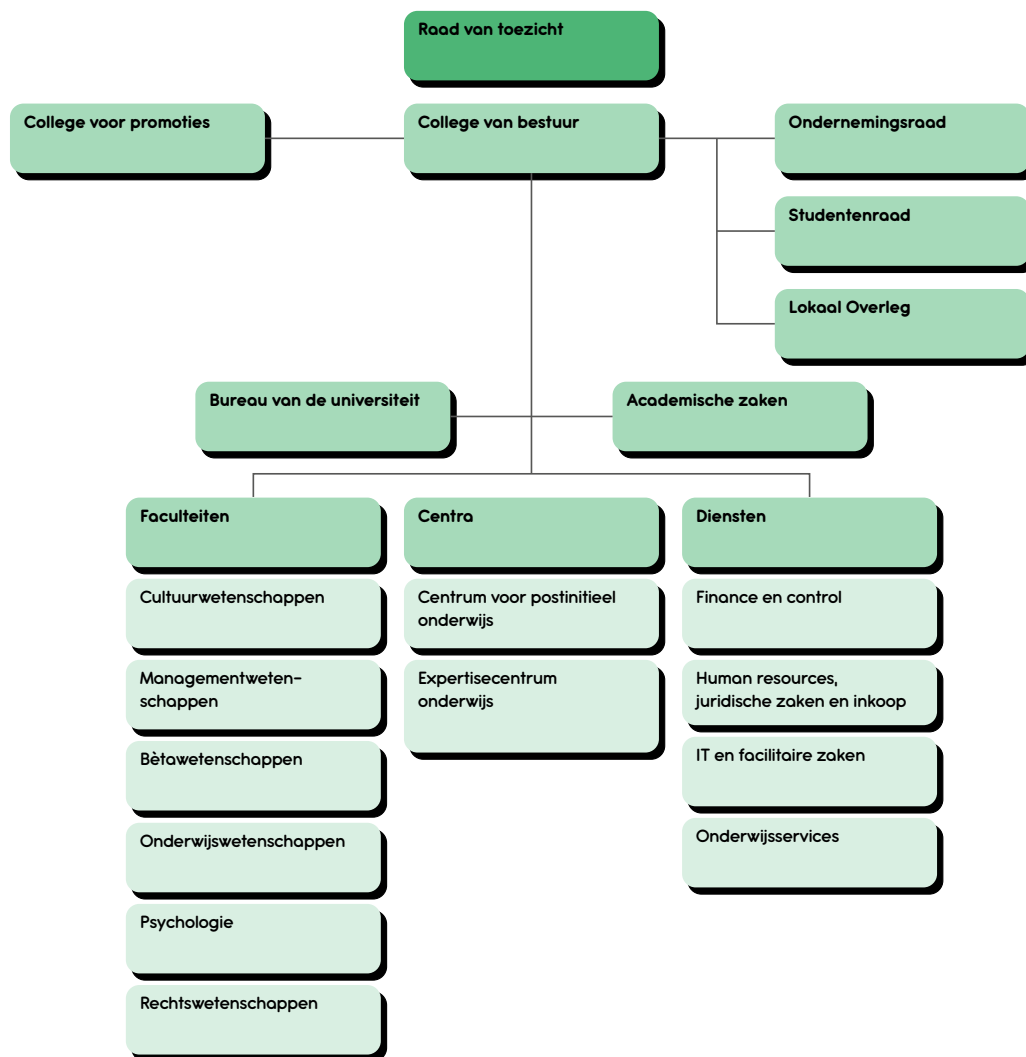
Ziekteverzuim

	2020	2019
ziekteverzuimpercentage exclusief zwangerschap	3,67%*	4,14%*
gemiddelde meldingsfrequentie	0,51	0,89

* Dit is hoger dan de Verbaannorm 2019 (3,37%). De Verbaannorm geeft een indicatie van het haalbare ziekteverzuimniveau in een organisatie, afgezet tegen het ingeschatte haalbare verzuim in heel Nederland.

Wat de oorzaak is van de aanmerkelijke daling van het ziekteverzuimpercentage en de meldingsfrequentie wordt nog nader geanalyseerd. Het is onduidelijk in hoeverre de coronacrisis een rol speelde.

Organisatiemodel

HRM

Instroom medewerkers

	2020	2019
WP	51 (36 fte's)	54 (43 fte's)
OBP	75 (48 fte's)	19 (17 fte's)
totaal	126 (84 fte's)	73 (60 fte's)

Uitstroom medewerkers

	2020	2019
WP	48 (33 fte's)	49 (35 fte's)
OBP	35 (25 fte's)	25 (20 fte's)
totaal	83 (58 fte's)	74 (55 fte's)

Nieuwe organisatiestructuur

Na de reorganisatie die in 2019 plaatsvond, startte de nieuwe organisatiestructuur op 1 januari 2020. Het College van bestuur ziet aanpassing van structuur, processen en cultuur als belangrijk middel én als voorwaarde voor realisatie van de instellingsstrategie. Door de coronacrisis verliep implementatie en afstemming van nieuwe processen en werkwijzen in 2020 minder snel dan oorspronkelijk gepland. De reorganisatie had geen ombuigingsdoelstelling en ging daarom niet gepaard met gedwongen ontslagen. Alle medewerkers werden in 2020 definitief herplaatst.

Werkdruk

De werkdrukplannen werden herijkt als gevolg van de nieuwe organisatiestructuur. De organisatieaanpassing maakt ook herverdeling en herdefiniëring van rollen en werkzaamheden mogelijk, waardoor de Open Universiteit processen effectiever en efficiënter kan inrichten en de werkdruk afneemt. Van belang daarbij is ook de verdergaande vereenvoudiging en ondersteuning van administratieve processen door automatisering. De faculteiten en diensten maakten nadere afspraken over concrete stappen om de werkdruk te verminderen. Die concrete stappen betreffen bijvoorbeeld automatisering en vereenvoudiging van examenlogistiek, meer aandacht voor werkdruk in het R&O-gesprek en het teamoverleg, trainingen en workshops. Verder werden voorbereidingen getroffen voor een medewerkersonderzoek dat in het voorjaar van 2021 plaatsvond. Werkdruk, ook in relatie tot thuiswerken als gevolg van de coronacrisis, was een van de thema's die in het medewerkersonderzoek aan de orde kwam.

Leiderschapsontwikkeling

Dit is een belangrijk thema binnen de Open Universiteit. Voor de managementniveaus bestuur, decanen/directeuren, vakgroepvoorzitters/afdelingshoofden startte ontwikkeling en implementatie van een traject voor opleiding en ontwikkeling. Dat traject is gericht op versterking van de competenties die nodig zijn om de leiderschapsrol blijvend effectief te kunnen vervullen.

Strategische personeelsplanning

Eind 2020 vond het project Strategische personeelsplanning plaats. Doel was een analyse maken van de effecten die interne en externe ontwikkelingen hebben op de koers van de Open Universiteit en een inschatting maken van welke gevolgen dat heeft voor de gewenste personeelsformatie in de komende vijf jaar.

Op basis hiervan wil de Open Universiteit toekomstige personele knelpunten in kaart brengen en daar in haar strategisch HR-beleid op anticiperen. Alle decanen en directeuren maakten voor hun organisatie-eenheid deze analyse. Uitgangspunt is dat strategische personeelsplanning onderdeel gaat uitmaken van de reguliere planning en control cyclus.

Erkennen en waarderen

Eind 2019 publiceerden de VSNU, NFU, KNAW, NWO en ZonMw de 'position paper' Ruimte voor ieders talent: naar een nieuwe balans in het erkennen en waarderen van wetenschappers. Daarin uiten zij de ambitie het systeem voor erkennen en waarderen te willen moderniseren en het wetenschappelijk personeel anders te gaan waarderen dan gebruikelijk is. Een VSNU-projectgroep werkte genoemd 'position paper' uit in het programma Erkennen en waarderen. Met behulp van dat programma willen universiteiten meer balans bereiken tussen de domeinen waarin wetenschappers werkzaam zijn, namelijk onderzoek, onderwijs, valorisatie en leidinggeven. De Open Universiteit startte, net als alle andere Nederlandse universiteiten, in 2020 met uitwerking van een eigen programma Erkennen en waarderen. De contouren hiervoor werden geschetst, passend bij de omvang en identiteit van de Open Universiteit. Zij startte begin jaren tachtig vanuit een behoefte aan onderwijsinnovatie. Dat sterke onderwijsprofiel zit nog steeds in de 'genen' van de instelling. Daarom past de nieuwe richting die in het 'position paper' gepresenteerd wordt goed bij de route die de Open Universiteit al lang volgt en wordt onderwijs van oudsher sterk erkend en gewaardeerd. In 2021 werkt de instelling onder andere aan het stimuleren van team 'science', de vernieuwing van de Basiskwalificatie onderwijs en de systematiek voor permanente educatie, de strategische personeelsplanning, het ontwerpen van een leergang voor leidinggevend en het opzetten van een sterkte-pool van promovendi die interdisciplinair onderzoek doen in het onderzoeksprogramma Innovating for resilience van de Open Universiteit.

Vrouwelijke hoogleraren

Eind 2020 verscheen de 'Monitor Vrouwelijke Hoogleraren' van het Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren. Daaruit blijkt dat de Open Universiteit opnieuw het hoogste aandeel vrouwelijke hoogleraren heeft van alle Nederlandse universiteiten; zie de tabel op de volgende pagina. Het percentage vrouwelijke hoogleraren bedroeg in 2020 39,9%, hetgeen betekent dat de instelling haar streefpercentage in 2020 (35%) ruim behaalde.

	2020	2019
Open Universiteit	39,9%	34,7%
landelijk gemiddelde	24,2%	23,1%

Vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen

De Open Universiteit vindt het belangrijk dat medewerkers veilig kunnen werken en dat studenten veilig kunnen studeren. Daarom zijn er drie vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen. Zij adviseren het College van bestuur gevraagd en ongevraagd over bevordering van een sociaal wenselijk klimaat en een adequate opvang van degenen die zich onheus bejegend voelen. In onderstaande tabel staat hoeveel medewerkers en studenten contact opnamen met een van de vertrouwenspersonen.

	2020	2019
medewerkers	23	18
studenten	5	3
totaal	28	21

HOOFDSTUK 7

Financiën

Financiële gegevens

De Open Universiteit sloot 2020 af met een positief saldo van baten en lasten van € 3,3 miljoen. De begroting 2020, die door de Raad van toezicht

werd goedgekeurd, sloot met een tekort van € 0,5 miljoen. Het positieve resultaat leidde tot verdere verbetering van de financiële ratio's van de Open Universiteit.

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2020

Bedragen maal € 1.000

baten	rekening 2020	begroting 2020	rekening 2019
rijksbijdrage OCW	52.550	51.107	49.255
overige overheidsbijdragen en subsidies	100	62	81
cursus-, les- en examengelden	16.977	18.540	17.418
baten werk in opdracht van derden	2.548	2.365	3.495
overige baten	1.242	849	1.416
totaal baten	73.417	72.923	71.665
lasten			
personele lasten	53.871	54.582	50.732
afschrijvingen	1.799	1.839	2.570
huisvestingslasten	2.373	2.461	2.155
overige lasten	12.114	14.541	12.365
totaal lasten	70.157	73.423	67.822
saldo baten en lasten	3.260	(500)	3.843
financiële baten en lasten	1	0	1
resultaat	3.261	(500)	3.844

Het resultaat over 2020 past in de reeks positieve resultaten van de afgelopen jaren en draagt bij aan de gewenste verdere verbetering van de vermogenspositie. De financiële buffer die in de afgelopen jaren door middel van deze positieve resultaten werd opgebouwd, is nodig om onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen. Van het positieve resultaat over 2020 is 2.181 geoormerkt; dat bedrag is toegevoegd aan de bestemmingsreserves. Ultimo 2020 bedroeg de omvang van de bestemmingsreserves 2.128. Dat bedrag bestaat uit 1.637 voor het in 2021 afronden van

activiteiten die in 2020 waren voorzien in het kader van de kwaliteitsafspraken en de strategische initiatieven. Dit geldt eveneens voor de middelen die zijn toegekend voor 2020 voor uitvoering van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid. Hiervoor werd een reserve gevormd voor een bedrag van 297. Ten slotte werd voor 194 een reserve gevormd om in 2021 uitvoering te kunnen geven aan de cao-bepaling dat partijen eenmalig 0,45% van de loonruimte reserveren voor incidentele financiële knelpunten vanwege de coronacrisis.

Samenstelling resultaat 2020

Bedragen maal € 1.000

omschrijving	realisatie 2020	prognose 2020	begroting 2020	realisatie 2019
operationeel resultaat	2.374	1.474	-/-190	1.882
onderuitputting toegekende middelen (bestemmingsreserve gevormd)				
sectormiddelen RW	297	0	0	258
kwaliteitsafspraken	302	343	0	174
strategische initiatieven	1.335	1.271	0	761
transitiekosten 2019	0	0	0	212
cao 0,45% coronacrisisreservering	194	0	0	0
	2.128	1.614	0	1.405
mutatie voorzieningen				
reorganisatievoorziening/voorziening WW/BW	345	-/-250	-/-250	105
voorziening vitaliteit	-/-390	0	0	0
eigen risico WAO / jubilea	174	0	-/-60	335
	129	-/-250	-/-310	894
wachtgeldvergoeding/transitievergoeding*	-/-252	0	0	0
	-/-124	-/-250	-/-310	894
bijzondere / incidentele mutaties				
niet opgenomen verlof	-/-427	PM	0	-/-15
voorziening voorraad/prijs- en hoeveelheidsverschil	39	150	0	211
componentenmethode groot onderhoud	0	0	0	-/-748
dubieuze debiteuren	-/-23	-/-50	0	-/-169
baten/lasten mutatie	-/-706	-/-238	0	383
	-/-1.117	-/-138	0	-/-337
netto resultaat geconsolideerd	3.261	2.700	-/-500	3.844

* Inclusief uitbetaling transitievergoedingen en uitkeringen aan medewerkers die in het verleden een tijdelijk dienstverband hadden. Deze kosten vormen met ingang van 2019 geen onderdeel meer van de voorzieningen, maar worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

De baten overstegen de begroting met circa € 0,5 miljoen, terwijl de lasten achterbleven op de begroting met € 3,3 miljoen. Uiteindelijk kwam het resultaat over 2020 hierdoor € 3,8 miljoen gunstiger uit dan begroot. De hogere baten van ruim € 0,5 miljoen zijn verdeeld over de rijksbijdrage (€ 1,4 miljoen), overige overheidsbijdragen en subsidies (€ 0,1 miljoen), cursusgelden (-/- € 1,6 miljoen), werken in opdracht van derden (€ 0,2 miljoen) en overige baten (€ 0,4 miljoen). De belangrijkste redenen voor ontwikkeling van de baten in 2020 ten opzichte van de begroting staan in onderstaande tabel.

omschrijving	toelichting
rijksbijdrage	Loon- en prijsbijstelling ministerie van OCW niet begroot vanwege onvolgende duidelijkheid over de af te sluiten cao. In de begroting was een overheveling van studievoorschotmiddelen opgenomen; dit bleek niet toegestaan. Hogere realisatie Geesteswetenschappen door vrijval voorgaande jaren.
cursusgelden	Achterblijven opbrengst commerciële opleidingen, onder andere door de coronacrisis. Hoge dotatie naar balans per jaareinde op basis van toerekeningsbeginsel en vanwege een wijziging in de verantwoordingssystematiek van het programma Schakelzone Recht.
baten werk in opdracht van derden	Hogere opbrengsten door subsidie van ZonMW voor twee promotietrajecten bij de faculteit Psychologie.
overige baten	Kleinere, niet in de begroting opgenomen opdrachten. Lagere huuropbrengsten door de coronacrisis. Lagere opbrengsten bedrijfsrestaurant door de coronacrisis.

De lagere lasten van € 3,3 miljoen zijn verdeeld over de personele lasten (-/- € 0,7 miljoen), afschrijvingen (-/- € 0,1 miljoen), huisvestingslasten (-/- € 0,1 miljoen) en overige lasten (-/- € 2,4 miljoen). De belangrijkste redenen voor de ontwikkeling van de lasten in 2020 staan in nevenstaande tabel.

omschrijving	toelichting
personele lasten	Vertraagde invulling van vacatures. Hogere overige personele lasten door hoge dotatie-verplichting verlofdagen.
overige lasten	Onderbesteding van de middelen toegekend voor kwaliteitsafspraken en strategische initiatieven door late start, en uitvoering door eigen medewerkers in plaats van inhuur derden. Lagere administratie- en beheerslasten en reiskosten door de coronacrisis. Hogere computerkosten door de coronacrisis, door overloop projecten vanuit 2019 en door nieuwe visie op IT.

De invloed van de coronacrisis op het resultaat 2020 bedraagt M€ -0,4. Dat is het saldo van meer- en minderkosten en gedeelde opbrengsten.

Een uitgebreide toelichting op de afwijkingen tussen de realisatie en de begroting is opgenomen in de jaarrekening.

Ontwikkeling kengetallen

Het positieve resultaat 2020 heeft een gunstig effect op de financiële ratio's van de Open Universiteit. In onderstaande tabel is een aantal relevante kengetallen opgenomen. Hieruit komen geen bijzonderheden naar voren.

kengetal	2020	2019
solvabiliteit I (eigen vermogen/balanstotaal)	51%	45%
solvabiliteit II (eigen vermogen en voorzieningen/balanstotaal)	58%	56%
maximale omvang publiek eigen vermogen normatief eigen vermogen op basis van formule: $((0,5 \times \text{aanschafwaarde gebouwen} \times 1,27) + \text{boekwaarde resterende materiële vaste activa} + (0,05 \times \text{totale baten}))$	27.377	27.295
ratio eigen vermogen (eigen vermogen/normatieve eigen vermogen)	0,85	0,73
current ratio (vlottende activa/kortlopende schulden)	1,84	1,68
rentabiliteit (resultaat/totale baten)	4,4%	5,4%
huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschrijving gebouwen en terreinen/totale lasten)	4,4%	5,5%
% personele lasten van de totale lasten	76,8%	74,8%
% rijksbijdrage van de totale baten	71,6%	68,7%

Financiële instrumenten, marktrisico's en risicobeheersing

De Open Universiteit was ook in 2020 voornamelijk actief in Nederland en liep geen significante valutarisico's. Er werd in het verslagjaar niet belegd in effecten, waardoor de instelling geen prijsrisico's liep. De instelling loopt wel een renterisico over rentedragende vorderingen (liquide middelen). In 2020 werd de overstap gemaakt naar schatkistbankieren via het ministerie van Financiën, om te voorkomen dat negatieve rente over uitstaande betaal- en spaartegoeden moest worden betaald. De Open Universiteit had in het verslagjaar geen vastrentende vorderingen of financiële derivaten. Er werd in 2020 geen gebruik gemaakt van bancaire kredietfaciliteiten.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden en dergelijke benadert de boekwaarde daarvan.

Risicoparaagraaf

Risicomangement

In het Instellingsplan 2018-2022 zijn de doelstellingen voor de planperiode opgenomen. In het kader van risicomangement brengt de Open Universiteit periodiek in kaart welke risico's realisatie van haar doelstellingen kunnen belemmeren. Waar nodig werden of worden beheersmaatregelen getroffen om deze risico's te mitigeren. Centraal daarbij staat een evenwichtige balans tussen de impact van onderkende risico's en getroffen beheersmaatregelen. Binnen de Open Universiteit is vooralsnog geen sprake van een verbijzonderd risicomangementproces, met dien verstande dat risicomangement onderdeel uitmaakt van de verantwoordelijkheid van het College van bestuur en het managementteam, i.c. de decanen en de directeuren. Op middellange termijn wil de Open Universiteit risicomangement meer formaliseren en structureel verankeren in de reguliere planning en control cyclus. De informatievoorziening rond identificatie en monitoring van risico's is op dit moment vooral operationeel van aard. De aandacht is gericht op verdiepen en structureren van onderkende risico's. In 2021 werkt de Open Universiteit aan verdere inbedding van risicomangement als integraal onderdeel van de planning en control cyclus.

Instrumenten College van bestuur

Het College van bestuur is verantwoordelijk voor de bewaking van het totale, integrale resultaat en het stellen van kaders waarin medewerkers en managers opereren. Hiertoe beschikt het College over verschillende instrumenten. Het gaat onder meer om het Instellingsplan 2018-2022, vertaling van strategische doelen in jaarplannen van eenheden en in afspraken met eenheden, het Bestuurs- en beheersreglement waarin de bevoegdheden zijn vastgelegd, de Regeling nevenwerkzaamheden die regels bevat voor openbaarmaking van nevenwerkzaamheden van medewerkers ter voorkoming van potentiële belangenverstrengeling, de Integriteitscode, een begrotingscyclus die bestaat uit een kaderstelling, begrotingsplannen en een instellingsbegroting, een bottom-up gevoed stelsel van regelmatige rapportages aan het College van bestuur over financiële en niet-financiële informatie, inclusief op afgesproken tijdstippen een eindejaarsprognose en periodiek bilateraal overleg tussen het College van bestuur en organisatieonderdelen.

Financiële positie

De financiële positie van de Open Universiteit werd afgelopen jaren versterkt. De ontwikkeling van de opbrengsten, zowel de rijksbekostiging als de eigen onderwijsinkomsten, zijn in belangrijke mate bepalend voor handhaving en verbetering van de financiële positie. In 2020 startte het ministerie van OCW een onderzoek naar de mate waarin het macrobudget voor hoger onderwijs toereikend is. De uitkomsten van dat onderzoek worden in het voorjaar van 2021 verwacht. De Open Universiteit spant zich maximaal in om haar bijzondere positie in het hoger onderwijs en haar kwetsbare financiële positie onder de aandacht te brengen van relevante stakeholders. Naast het doel de rijksbekostiging op het juiste niveau te brengen, zijn de inspanningen gericht op verhoging van de onderwijsinkomsten. De ambitie is verdere groei realiseren van de inkomsten uit bachelor- en masteronderwijs en overig onderwijs. De afzetplannen, opgesteld door de decanen, vormen daarvoor de basis. De afzetplannen en de daarin opgenomen acties worden periodiek gemonitord als onderdeel van de reguliere planning en control cyclus.

Kwaliteit van onderwijs en onderzoek

De kwaliteit van onderwijs en onderzoek is van grote betekenis voor de Open Universiteit. Van belang daarbij zijn de visitaties van opleidingen en onderzoek, die erop gericht zijn vast te stellen of voldaan wordt aan de vereiste wetenschappelijke kwalificaties en maatstaven. Accreditatie is cruciaal en toont aan dat de Open Universiteit haar kwalificaties op orde heeft.

In het najaar van 2020 vond de instellingstoets kwaliteitszorg plaats; voor de eerste keer online. De commissie voerde naar eigen zeggen veel inspirerende gesprekken en was specifiek vol lof over de inspanningen op het terrein van onderwijsinnovatie. Het resultaat van de instellingstoets kwaliteitszorg is positief.

Risico's

Hieronder staat een aantal risico's (niet limitatief en in willekeurige volgorde van prioriteit) die realisatie van de strategische doelen van de Open Universiteit zouden kunnen belemmeren.

IT-programma duurt langer dan gepland en het financiële budget wordt overschreden

Om dit risico te mitigeren, werd een project- en een stuurgroep ingesteld die verantwoordelijk zijn voor de inhoudelijke en financiële voortgang van dit programma. Het programma werd in deelprojecten opgeknapt en de financiële uitputting van het toegekende budget wordt maandelijks gemonitord. Gedurende de looptijd van het IT-programma zal in de kwartaalrapportage afzonderlijk hierover worden gerapporteerd aan het College van bestuur.

Organisatie en medewerkers zijn gedurende uitvoering van het IT-programma te veel naar 'binnen' gericht
Dit risico werd gemitigeerd door het opknippen van het IT-programma in deelprojecten en deze te laten uitvoeren door projectgroepen die wisselend van samenstelling zijn. Daarnaast zal ervoor gewaakt worden dat steeds een beroep op dezelfde medewerkers wordt gedaan voor beschrijving van bestaande en/of gewenste processen dan wel voor het testen van nieuwe systemen en dergelijke. Van groot belang daarbij zijn werkdrukbeheersing, en tijdig tijdelijk bijzetten van capaciteit zodat de reguliere werkzaamheden van betrokken medewerkers ongestoord kunnen blijven doorgaan.

Faculteiten en diensten kunnen niet voldoende gekwalificeerd personeel aantrekken

Het risico bestaat dat vacatures niet tijdig worden ingevuld en de keuze uit voldoende gekwalificeerde kandidaten gering is. Dit risico werd zoveel mogelijk gemitigeerd door hantering van een gericht wervingsbeleid.

Krimp van het macrobudget (hoger) onderwijs

Het risico bestaat dat het macrobudget voor het (hoger) onderwijs wordt verlaagd om daarmee het begrotingstekort te verkleinen dat ontstaan is door uitgaven die gerelateerd zijn aan de coronacrisis (Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid

en andere overheidsuitgaven). Temeer daar het beeld bestaat dat de universiteiten over te omvangrijke reserveposities beschikken. Om financiële kortingen te voorkomen en de positie van universiteiten toe te lichten, vindt via de VSNU voortdurend overleg plaats met het ministerie van OCW. In het kader van het onderzoek van PricewaterhouseCoopers naar de toereikendheid van de macro-bekostiging startte de VSNU in 2020 een kostenonderzoek. De uitkomsten van dat onderzoek worden medio 2021 verwacht en kunnen als input worden gebruikt voor het regeerakkoord dat opgesteld wordt na de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021.

Ontwikkeling van het loon- en prijspeil en de omvang van de rijksbijdrage lopen niet synchroon

De afgelopen jaren deed dit risico zich niet voor en werden loon- en prijsverhogingen volledig gecompenseerd in de vorm van een hogere rijksbijdrage. Onzeker is of het ministerie van OCW deze volledige compensatie handhaaft, mede in het licht van het voorgaande punt. Ook hier behartigt de VSNU de belangen van de universiteiten en maakt zich bij het ministerie van OCW sterk om de ontwikkeling van de rijksbijdrage synchroon te laten lopen met de loon- en prijsindex.

Groei van bachelor- en masteronderwijs en overig onderwijs wordt niet gerealiseerd

Realisatie van volumegroei in EC-afzet en omzet is nodig om de positie van de Open Universiteit in onderwijsland te verstevigen en de financiële slagkracht verder te versterken. Daarnaast draagt groei van eigen onderwijsinkomsten bij aan vermindering van de afhankelijkheid van de rijksbijdrage van het ministerie van OCW. Sinds 1 september 2020 ontvangen decanen en businesscontrollers wekelijks een rapportage over de gerealiseerde afzet en de ontwikkeling in het aantal aanmeldingen. Op basis van een analyse van de decanen en de businesscontrollers vindt waar nodig bijsturing plaats.

Te weinig executiekracht

De organisatie is onvoldoende wendbaar en proactief om snel op veranderingen in de samenleving in te spelen.

Beheersing van bovenstaande risico's is een managementtaak. Hiertoe is een risicomanagementsysteem ontwikkeld dat periodiek de risico's inventariseert (inclusief de kans dat een risico manifest wordt en welke financiële impact dat heeft), waarbij tevens wordt aangegeven welke maatregelen zijn getroffen om de onderkende risico's te mitigeren en te beheersen.

Werkkapitaal en financieringsbehoefte

Het werkkapitaal bedroeg ultimo 2020 € 16,2 miljoen (ultimo 2019 € 13,4 miljoen). In 2020 vonden geen externe financieringsactiviteiten plaats en werden ook geen middelen belegd in niet-direct opeisbare middelen. Ook in de komende jaren vinden in beginsel geen externe financieringsactiviteiten plaats. Inzake investeringen en verwachte toekomstige investeringen geldt dat de komende jaren, naast realisatie van het IT-programma dat in 2020 startte, enkel noodzakelijk onderhoud wordt uitgevoerd, in afwachting van de uitkomsten van het onderzoek naar de huisvesting en besluitvorming daarover. Een nadere toelichting op het investeringsbeleid c.q. de activeringsgrenzen en afschrijvingstermijnen staat in de jaarrekening.

Treasury

Beleid, taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het Treasurystatuut, dat gebaseerd is op de Regeling beleggen, lenen en derivaten van het ministerie van OCW. Bij de Open Universiteit is financieel risicobeheer het primaire treasurydoel. Het secundaire doel is een goed renteresultaat. Dat secundaire doel leverde de afgelopen jaren door de ontwikkeling van de rentestand vrijwel niets op. Integendeel, de Open Universiteit moest zich inspannen om negatieve rente te voorkomen. In dat kader maakte de Open Universiteit in 2020 de overstap naar schatkistbankieren. De verwachting is, dat de instelling de geraamde investeringen in de komende jaren uit eigen middelen kan financieren. Derhalve hoeft de instelling geen bancaire kredieten af te sluiten. De Open Universiteit had in 2020 geen beleggingen en bijzondere risicoafdekking was niet nodig.

Aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesystemen

De Open Universiteit heeft een risicobeheersings- en controlesysteem dat afgestemd is op de belangrijkste geïdentificeerde risico's. Daarbij houdt de instelling rekening met de bevindingen en aanbevelingen die in de managementletter van de externe accountant zijn opgenomen. Deze managementletter bespreekt het College van bestuur met de externe accountant en de Raad van toezicht. Indien vereist, nodigt de Raad van toezicht de accountant uit voor een nadere toelichting en dialoog. De geïdentificeerde risico's worden periodiek besproken in het College van bestuur en het managementteam. Over die risico's wordt vervolgens

gerapporteerd aan de Raad van toezicht. In 2021 werkt de Open Universiteit aan verdere inbedding van risicomanagement als integraal onderdeel van de planning en control cyclus.

Begroting 2021

Wat de instellingsstrategie betreft, is 2021 voor de Open Universiteit een belangrijk jaar omdat zij voor de uitvoering een aantal grotere investeringen gaat doen. De begroting 2021, die door de Raad van toezicht werd goedgekeurd, sluit met een tekort van € 3,1 miljoen. Investeren om te vernieuwen, te verbeteren en te groeien, dat is in essentie de uitdaging waar de Open Universiteit voor staat. Dat geldt voor 2021, maar zeker ook voor de jaren daarna.

Toetsing

In het kader van de strategische initiatieven krijgt digitaal assessment (digitale tentaminering en 'proctoring') prioriteit. Vanwege de impact van de coronacrisis werd in 2020 noodzakelijkerwijs een grote inspanning geleverd om op basis van de bestaande toetssystematiek online-toetsen aan te bieden en de continuïteit van toetsing te borgen. De opgedane ervaringen maken duidelijk dat extra inspanning essentieel is, omdat toetsing voor het onderwijs van de Open Universiteit van groot belang is. In de begroting 2021 is hiervoor een budget van € 1,6 miljoen opgenomen.

IT-programma

In 2020 startte een omvangrijk en meerjarig IT-programma, dat erop gericht is de IT-infrastructuur te moderniseren en robuuster te maken. In 2021 beïnvloeden de uitgaven die hiermee gemoeid zijn het resultaat, en daarmee het eigen vermogen. De geraamde IT-uitgaven in 2021 bedragen € 1,5 miljoen. In meerjarig perspectief houdt de instelling rekening met een investering van € 2,5 miljoen.

Groeistrategie onderwijs

Ook de groeistrategie op het gebied van onderwijs krijgt in 2021 een vervolg. Daarbij speelt verdere uitwerking en voorbereiding van de nieuwe wetenschappelijke masteropleidingen Gezondheidswetenschappen, Artificial Intelligence en Privacy en recht een belangrijke rol. Deels waren hiervoor reeds middelen gereserveerd in de begroting 2020. Daarnaast werd besloten aan de masteropleiding Psychologie een nieuwe afstudeervariant toe te voegen in het domein van de kinder- en jeugdpsychologie. Mede door de coronacrisis is uitvoering

van deze nieuwe opleidingen vertraagd en werd besloten de niet-bestede middelen van het budget voor strategische initiatieven 2020 over te hevelen naar 2021. Hiervoor werd in de jaarrekening 2020 een bestemmingsreserve 'strategische initiatieven' gevormd onder het eigen vermogen.

Voor bestaand onderwijsaanbod geldt dat beoordeling van voortzetting in verschillende fases plaatsvindt. Belangrijke criteria daarbij zijn kwaliteit, toegevoegde waarde en aansluiting op de strategie van de instelling, haar profiel en haar missie. Waar nodig wordt het aanbod vernieuwd dan wel afgebouwd. Belangrijk speerpunt in 2021 zijn de kwaliteitsafspraken, gericht op kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Samenstelling van het portfolio vindt plaats in nauwe samenspraak met de medezeggenschap.

Onderwijsmodel

In 2021 start de Open Universiteit met aanpassing en vernieuwing van haar onderwijsmodel. Dat werd vanaf 2014 gefaseerd ingevoerd en had in de afgelopen jaren een positief effect op het studiesucces van studenten. Dat laat onverlet dat het tijd is volgende stappen te zetten, die gericht zijn op verdere verbetering. De middelen die hiervoor in 2021 benodigd zijn, zijn nog niet in de initiële begroting opgenomen en worden op een later moment toegewezen. Daarbij voorziet de Open Universiteit overigens ook een doorloop naar 2022.

Postinitieel onderwijs

Inzake organisatie en reikwijdte van het postinitieel onderwijs vond in 2020 een heroriëntatie plaats. Afhankelijk van de uitkomst kan dat gevolgen hebben voor de begroting 2021. Dit wordt op een later moment bezien en waar nodig doorvertaald. Informatie over nieuw postinitieel onderwijs staat in hoofdstuk 3 Onderwijs, paragraaf Aanbod.

Onderzoeksprogramma's

In de begroting zijn financiële 'incentives' opgenomen voor het multidisciplinaire onderzoeksprogramma Innovating for resilience. Binnen de faculteiten krijgt disciplinegebonden onderzoek opnieuw aandacht in de diverse onderzoeksprogramma's. Inzet is, gefaciliteerd door een betere onderzoekondersteuning, te komen tot groeiende inkomsten uit met name de tweede- en derdegeldstroom.

Declaraties leden College van bestuur

In overeenstemming met de declaratieregeling CvB-leden Nederlandse universiteiten werd onderstaand overzicht opgesteld.

Overzicht declaraties bestuurders verslagjaar 2020 (bedragen in euro's)

	dr. Karl Dittrich (voorzitter ad interim van 1 juni tot en met 31 december)	mr. Arent van der Feltz (voorzitter van 1 januari tot en met 31 mei)	prof. dr. Theo Bastiaens (rector magnificus)
representa- tiekosten*	657	1.131	2.683
reiskosten binnenland	829	2.456	1.683
reiskosten buitenland	-	1.193	10
overige kosten	-	1.286	-
totaal	1.486	6.066	4.376

* Hieronder is opgenomen de vaste onkostenvergoeding van 2.400 euro per jaar op basis van een fulltime dienstverband. Deze onkostenvergoeding wordt uitbetaald via het salaris.

Juridische structuur

De Open Universiteit is een publiekrechtelijke rechtspersoon, statutair gevestigd te Heerlen. De Open Universiteit heeft de volgende belangen in andere maatschappijen.

Aandeel in geplaatst kapitaal	
OU Holding BV, Heerlen	100%
Open Universiteit Diensten BV, Heerlen	100%
Open Universiteit Deelnemingen BV, Heerlen	100%
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV, Heerlen	100%
LEX BV, Heerlen	100%

In bovengenoemde vennootschappen vinden sinds enkele jaren geen activiteiten meer plaats.

Hoger Onderwijs Voor Ouderen Limburg

Met de financiële bijdrage van de Provincie Limburg kon Hoger Onderwijs Voor Ouderen (HOVO) Limburg in 2018 als zelfstandige stichting een doorstart maken. In 2019 sloot de Open Universiteit een samenwerkings-overeenkomst met HOVO Limburg, om op lange termijn te werken aan een duurzame toekomst voor HOVO Limburg. Op 1 juli 2020 beëindigde de instelling deze samenwerkingsovereenkomst. Er werden in 2020, conform overheidsbeleid, geen publieke middelen van de Open Universiteit ingezet.

Neimed - Limburgs kenniscentrum demografische transitie

Naast Zuyd Hogeschool en de Universiteit Maastricht participeert de Open Universiteit in dit onafhankelijke sociaaleconomisch kenniscentrum. Door de krachten van vrijwel het gehele hoger onderwijs- en onderzoeksveld in Limburg te bundelen, beziet Neimed de kansen voor, en uitdagingen van Limburg vanuit een multidisciplinair perspectief. Er werden in 2020, conform overheidsbeleid, geen publieke middelen van de Open Universiteit ingezet.

Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf geeft de Open Universiteit inzicht in het voorgenomen beleid in de jaren volgend op het verslagjaar en de verwachte effecten van dit beleid op de financiële positie.

	kengetal 2020	kengetal 2019	signaleringswaarde Inspectie van het Onderwijs
INDICATOR			
vermogensbeheer			
solvabiliteit I eigen vermogen/totaal vermogen (balanstotaal)	51%	45%	n.v.t.
solvabiliteit II (eigen vermogen + voorzieningen)/totaal vermogen (balanstotaal)	58%	56%	<30%
maximale omvang publiek eigen vermogen normatief eigen vermogen op basis van formule: ((0,5 × aanschafwaarde gebouwen × 1,27) + boekwaarde resterende materiële vaste activa + (0,05 × totale baten))	27.377	27.295	n.v.t.
ratio eigen vermogen (het eigen vermogen/ het normatieve eigen vermogen)	0,85	0,73	n.v.t.
budgetbeheer			
rentabiliteit resultaat/totale baten	0,04	0,05	drie jaar < 0,00
huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten	0,04	0,06	> 0,15
liquiditeit (current ratio: vlottende activa/kortlopende schulden)	1,84	1,68	< 0,50
weerstandvermogen eigen vermogen/totale baten	0,32	0,28	< 0,05
werkkapitaal vlottende activa - kortlopende schulden	16,2 mio	13,4 mio	n.v.t.

Personele kengetallen in fte's

Ontwikkeling van de formatie volgt bij het gros van de faculteiten de ontwikkeling van de afzet. Daarbij zijn in de meeste gevallen voorinvesteringen (nieuwe expertise aantrekken) noodzakelijk voor ontwikkeling van nieuwe opleidingen dan wel doorlichting van het huidige productportfolio. De categorie management/directie bleef ongewijzigd. Hiermee wordt een zo goed mogelijke indicatie gegeven van toekomstige formatieve ontwikkelingen. Deze ontwikkeling wordt vanzelfsprekend van jaar tot jaar geactualiseerd. Belangrijke voorwaarde is, dat de Open Universiteit in staat is op de gespannen arbeidsmarkt voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken.

De formatie in fte's nam toe van 564 ultimo 2019 naar 593 ultimo 2020. De komende jaren wordt een verdere groei van het aantal fte's verwacht, mede in relatie tot de groeiambitie die omschreven staat in het Instellingsplan 2018-2022 en de plannen voor verdere verbetering van de onderwijskwaliteit die opgenomen zijn in de kwaliteitsafspraken 2019-2024. Het accent van de formatiestijging ligt op wetenschappelijk personeel. Daarnaast komt er ook extra formatieve ruimte voor ondersteunend personeel, teneinde de voorziene groei te realiseren. In de prognose is voorzichtigheidshalve geen rekening gehouden met toekomstige tweede- en derdegeldstroomprojecten.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
management/directie	15	15	15	15	15	15
wetenschappelijk personeel	296	316	312	307	303	303
ondersteunend personeel	282	297	297	299	300	299
totaal in fte's	593	628	624	621	618	617

Onderwijsdeelname in EC

Wat betreft de onderwijsdeelname in EC en de meerjarige ontwikkeling is uitgegaan van de afzetplannen van de faculteiten. Deze plannen worden periodiek beoordeeld en waar nodig bijgesteld op basis van nieuwe inzichten.

Overall is de verwachting dat de onderwijsdeelname binnen bachelor- en masteropleidingen en schakelprogramma's in de jaren 2021-2025 tussen 3 en 4% op jaarbasis zal groeien ten opzichte van het vorige jaar.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
faculteit Bètawetenschappen	38.257	42.443	43.716	45.028	46.379	47.770
faculteit Cultuurwetenschappen	20.482	19.958	19.958	20.457	21.071	21.807
faculteit Managementwetenschappen	48.231	49.051	52.170	54.766	57.451	60.331
faculteit Onderwijswetenschappen	6.925	7.506	8.046	8.207	8.454	8.707
faculteit Psychologie	75.649	74.864	82.126	83.768	86.281	88.870
faculteit Rechtswetenschappen	57.129	63.232	63.396	65.564	67.991	69.350
totaal	246.673	257.054	269.412	277.790	287.627	296.835

Staat van baten en lasten: meerjarige ontwikkeling

Uitgangspunt voor opstelling van de meerjarenraming is dat deze zo reëel mogelijk toont wat de budgettaire gevolgen zijn van de strategische ambities en doelstellingen, zoals opgenomen in het Instellingsplan. De begroting t+1 en de meerjarenraming t+2 tot en met t+5 zijn ontleend aan de reguliere planning en control cyclus. Tijdens de totstandkoming van de begroting en de meerjarenraming werden een optimistisch, een pessimistisch en een realistisch scenario doorgerekend. Doorrekenen van scenario's biedt inzicht in de volatiliteit van de uitkomsten, ingeval er wijzigingen worden doorgevoerd in uitgangspunten, parameters en veronderstellingen. De cijfers in deze continuïteitsparagraaf zijn ontleend aan het realistische scenario. Tijdens opstelling van de meerjarenbegroting was het uitgangspunt ook dat er geen externe financieringsbehoefte is. Meer informatie staat in de paragraaf Financieringsstructuur.

Meerjarenraming 2021-2025

In deze meerjarenraming zijn er twee hoofdthema's, namelijk groei van het bachelor- en masteronderwijs (inclusief schakelprogramma's) en overig onderwijs, en investering in het programma Digitale Open Universiteit. Dat programma betreft moderniseren en toekomstbestendig maken van de IT-omgeving. Tezamen leiden deze ambities ertoe dat het meerjarig resultaat zich ontwikkelt van € 3,1 miljoen negatief in 2021 naar € 1,6 miljoen positief in 2025. In de jaren 2021-2022 wordt een verlies geraamd van cumulatief € 5,1 miljoen. Investering in het IT-programma en ontwikkeling van nieuwe masteropleidingen zijn hier in belangrijke mate debet aan.

Onderwijsdeelname in EC

Ten aanzien van de groei van onderwijsdeelname in EC zijn de uitgangspunten gehanteerd zoals beschreven in de vorige paragraaf, waarbij de ontwikkeling is opgenomen in lijn met de afzetplannen van de faculteiten. Overall is de verwachting dat onderwijsdeelname in EC binnen de bachelor- en masteropleidingen en schakelprogramma's in de jaren 2021-2025 tussen 3 en 4% op jaarbasis zal groeien. Voor baten uit overig onderwijs is het uitgangspunt in de meerjarenbegroting een jaarlijkse groei van 10%.

Ontwikkeling van de formatie

Deze volgt bij het gros van de faculteiten de ontwikkeling van de afzet. Daarbij zijn in de meeste gevallen voorinvesteringen (nieuwe expertise aantrekken) noodzakelijk voor de ontwikkeling van nieuwe opleidingen dan wel het doorlichten van het huidige productportfolio. Een nadere toelichting op groei van de formatie staat in de voorgaande paragraaf.

IT-omgeving

Een ander omvangrijk thema in de meerjarenraming is modernisering en toekomstbestendig maken van de IT-omgeving. Hiervoor is in de begroting 2021 een budget van € 1,5 miljoen gereserveerd. Ook in 2022 en 2023 zijn extra middelen noodzakelijk om te komen tot de gewenste mix van Software as a Service-oplossingen en de daarbij horende formatie. Het voorgaande vergt de eerstkomende jaren inhuur van externe deskundigen, en veroorzaakt deels extra lasten doordat de Open Universiteit applicaties/licenties afbouwt en vervangt door Software as a Service-oplossingen. Gedurende de jaren 2021-2023 is sprake van dubbele lasten, omdat de lasten voor inhuur van externe deskundigen en Software as a Service-oplossingen, en de personele lasten doorlopen. Met dien verstande, dat de personele lasten in die jaren weliswaar afnemen, maar onvoldoende om de toename van de overige IT-lasten te kunnen compenseren.

Hoewel bovenstaande uitgangspunten een realistisch-ambitieuze en voldoende behoedzaam financieel beeld schetsen, zijn er vanzelfsprekend zaken die voor afwijkingen in het meerjarig beeld kunnen zorgen. Meer informatie staat in de Risicoparagraaf.

Bedragen maal € 1.000

	jaarrekening 2019	jaarrekening 2020	begroting 2021	raming 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025
rijksbijdrage OCW	49.255	52.550	52.984	54.814	56.421	58.133	59.603
overige overheidsbijdragen en -subsidies	81	100	138	30	0	0	0
cursus-, les-, en examengelden	17.418	16.977	18.309	19.366	20.068	20.881	21.663
baten werk in opdracht van derden	3.495	2.548	3.008	3.219	3.633	3.745	3.572
overige baten	1.416	1.242	1.143	950	925	915	905
totaal baten	71.665	73.417	75.581	78.379	81.047	83.674	85.744
personele lasten	50.732	53.871	59.009	60.441	61.023	62.751	63.499
afschrijvingen	2.570	1.799	1.813	1.844	1.796	1.729	1.744
huisvestingslasten	2.155	2.373	2.567	2.526	2.526	2.526	2.526
overige lasten	12.365	12.114	15.310	15.550	15.506	16.293	16.409
totaal lasten	67.822	70.157	78.699	80.362	80.850	83.299	84.177
saldo baten en lasten	3.843	3.260	-/-3.118	-/-1.983	197	375	1.567
financiële baten en lasten	1	1	0	0	0	0	0
resultaat	3.844	3.261	-/-3.118	-/-1.983	197	375	1.567

Balans: meerjarige ontwikkeling

Bedragen maal € 1.000

	jaarrekening 2019	jaarrekening 2020	begroting 2021	raming 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025
immateriële vaste activa	489	328	298	463	433	403	373
materiële vaste activa	10.583	9.912	9.459	9.156	8.733	8.027	8.897
totaal vaste activa	11.072	10.240	9.757	9.619	9.166	8.430	9.270
voorraden	816	801	801	801	801	801	801
vorderingen	5.846	5.244	5.191	5.191	5.191	5.191	5.191
liquide middelen	26.210	29.494	26.596	24.573	25.124	26.147	26.787
totaal vlottende activa	32.872	35.539	32.588	30.565	31.116	32.139	32.779
totaal activa	43.944	45.779	42.345	40.184	40.282	40.569	42.059
algemene reserve (publiek)	18.867	21.406	20.416	18.433	18.630	19.005	20.572
algemene reserve (privaat)	-399	-400	-400	-400	-400	-400	-400
bestemmingsreserve sectormiddelen RW	258	297	0	0	0	0	0
bestemmingsreserve kwaliteitsafspraken	174	303	0	0	0	0	0
bestemmingsreserve strategische initiatieven	761	1.334	0	0	0	0	0
bestemmingsreserve cao 0,45%	0	194	0	0	0	0	0
bestemmingsreserve transitie 2019	212	0	0	0	0	0	0
eigen vermogen	19.873	23.134	20.016	18.033	18.230	18.605	20.172
voorzieningen	4.558	3.320	3.057	2.879	2.780	2.692	2.605
langlopende schulden	0	0	0	0	0	0	0
crediteuren	4.159	2.903	2.903	2.903	2.903	2.903	2.903
belastingen en premies sociale premies	3.179	3.320	3.319	3.319	3.319	3.319	3.319
voornit ontvangen cursus- en lesgelden	6.225	7.290	7.290	7.290	7.290	7.290	7.290
voornit gefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden werk	2.344	1.748	1.703	1.703	1.703	1.703	1.703
OCW/EZ	0	0	0	0	0	0	0
overige schulden en overlo- pende passiva	3.606	4.064	4.057	4.057	4.057	4.057	4.057
totaal kortlopende schulden	19.513	19.272	19.272	19.272	19.272	19.272	19.272
totaal passiva	43.944	45.779	42.345	40.184	40.282	40.569	42.059

In onderstaande tabel is het verloop van de belangrijkste financiële kengetallen en ratio's opgenomen in de jaren 2019 tot en met 2025. Indien van toepassing is tevens de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs opgenomen.

	signalerings- waarde Inspectie van het Onderwijs	jaarrekening 2019	jaarrekening 2020	begroting 2021	raming 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025
solvabiliteit I: eigen vermogen/ balanstotaal	n.v.t.	45%	51%	47%	45%	45%	46%	48%
solvabiliteit II: (eigen vermogen + voor- zieningen)/balanstotaal	<30%	56%	58%	54%	52%	52%	52%	54%
formatief eigen vermogen: (0,5*aanschafwaarde gebouwen*1,27) + (boekwaarde overige vaste activa) + (5% * totale baten)		M€ 27,3	M€ 27,4	M€ 27,7	M€ 28,0	M€ 28,3	M€ 28,2	M€ 29,1
vermogensratio: eigen vermogen/formatief eigen vermogen	<100%	73%	85%	72%	64%	64%	66%	69%
liquiditeit: vlottende activa/ kortlopende schulden	<50%	168%	184%	169%	159%	161%	167%	170%
weerstandvermogen: eigen vermogen/ totale baten	<5%	28%	32%	26%	23%	22%	22%	24%
rentabiliteit: resultaat/totale baten	<-10% (1j) <-5% (2j) <0% (3j)	5,4%	4,4%	-4,1%	-2,5%	0,2%	0,4%	1,8%
huisvestingsratio: ((huisvestingskosten + afschrijvingskosten gebouwen en terreinen)/ totale lasten)	>15%	5,5%	4,4%	4,2%	4,0%	3,9%	3,7%	3,7%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kengetallen gedurende de planperiode 2021 tot en met 2025 de signaleringswaarden die de Inspectie van het Onderwijs hanteert voor beoordeling van de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen niet overschrijden.

Eigen vermogen

Ultimo 2020 bedroeg het eigen vermogen € 23,1 miljoen. Verwacht wordt, dat het eigen vermogen komende jaren licht zal afnemen tot € 20,2 miljoen aan het einde van 2025. Gedurende de planperiode wordt de signaleringswaarde voor het mogelijk bovenmatige publieke deel van het eigen vermogen naar verwachting niet overschreden.

Financieringsstructuur

Uit de meerjarenbegroting blijkt, dat er geen externe financieringsbehoefte is. In de Risicoparagraaf staat informatie over financiële en andere risico's die de Open Universiteit nadrukkelijk monitort. Waar nodig leidt dit tot tussentijdse bijstellingen van het beleid.

Solvabiliteit

De solvabiliteit I, gedefinieerd als eigen vermogen/ balanstotaal, nam door het resultaat in 2020 toe en bedroeg ultimo 2020 51% (2019: 45%). De verwachting is, dat de solvabiliteit de komende jaren licht zal afnemen tot 48% ultimo 2025. Als de voorzieningen worden meegerekend (solvabiliteit II), dan is dit verhoudingspercentage ultimo 2020 58% (2019: 56%). De verwachting is, dat de solvabiliteit II eveneens licht zal afnemen. Verwacht wordt dat dit percentage aan het einde van 2025 op 54% uitkomt, hetgeen ruimschoots boven de ondergrens van 30% is.

Liquiditeit

De Open Universiteit volgt de liquiditeit nauwgezet door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Er vindt ook regelmatig overleg plaats met de huisbankier en de Open Universiteit wint op gezette tijden treasury-advies in. De instelling loopt een renterisico over rentedragende vorderingen (liquide middelen). In 2020 is ter voorkoming van negatieve rente de overstap gemaakt naar schatkistbankieren. De liquiditeitspositie van de Open Universiteit was ultimo 2020 adequaat. Het banksaldo bedroeg ultimo 2020 € 29,5 miljoen (ultimo 2019: € 26,2 miljoen). De current ratio bedroeg ultimo 2020 1,84%, (ultimo 2019: 1,68%). Ook in de jaren 2021-2025 blijft de liquiditeit op peil en ruimschoots boven de signaleringswaarde van 50% die de Inspectie van het Onderwijs als ondergrens hanteert.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen het totale eigen vermogen en de baten, en toont de mate waarin de Open Universiteit in staat is wisselingen in de opbrengsten op te vangen. De verwachting is dat deze ratio de komende jaren weliswaar afneemt, maar nog steeds ruimschoots boven de ondergrens van 5% blijft.

Rentabiliteit

Voor 2021 en 2022 worden tekorten geraamd, onder andere in verband met de investeringen in het IT-programma en de ontwikkeling van enkele nieuwe masteropleidingen. Hierdoor is de rentabiliteit in die jaren negatief. Vanaf 2023 ligt de rentabiliteit naar verwachting weer boven de 0%.

Voorzieningen

In 2020 daalde de post Voorzieningen per saldo met € 1,2 miljoen. Dat is een saldo van dotaties (afgerond € 0,5 miljoen), vrijval (afgerond € 0,6 miljoen) en onttrekkingen (afgerond € 1,1 miljoen). De belangrijkste redenen voor deze ontwikkeling zijn: het laten vrijvallen van een in de WAO/WIA-voorziening opgenomen verplichting doordat aan de betreffende persoon een IVA is toegekend, en het laten vrijvallen van in voorgaande boekjaren opgenomen verwachte verplichtingen in de Reorganisatievoorziening door beperkte onttrekking. Hier tegenover staat dat in 2020 een nieuwe voorziening werd gecreëerd in het kader van de vitaliteitsregeling. Nadere uitleg over het verloop van de onderscheiden onderdelen van de post Voorzieningen staat in de jaarrekening. Het saldo van de voorzieningen daalt jaarlijks licht. Hierbij dient te worden opgemerkt dat dotatie of vrijval van één medewerker aan de WW/BW-voorziening of de voorziening eigen risico WAO/WIA tot een aanzienlijke fluctuatie kan leiden.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten hebben vooral betrekking op de huur van studiecentra in Nederland en Vlaanderen. Naast de hoofdvestiging in Heerlen had de Open Universiteit in 2020 elf Nederlandse studiecentra en zes Vlaamse studiecetra. Die werden gehuurd, met uitzondering van studiecentrum Parkstad Limburg. De gebouwen van de hoofdvestiging, inclusief studiecentrum Parkstad Limburg, zijn eigendom van de Open Universiteit. Onderhoud aan de gebouwen op de campus in Heerlen was in 2020 beperkt. Het betrof met name het noodzakelijke gevelonderhoud, in afwachting van een definitief besluit inzake huisvesting van de hoofdvestiging. Ook in meerjarig perspectief blijven de huisvestingslasten naar verwachting stabiel op het niveau van 2021. De huisvestingsratio blijft gedurende de planperiode onder de bovengrens die de Inspectie van het Onderwijs hanteert.

HOOFDSTUK 8

Infrastructuur

Huisvesting

In het voorjaar van 2020 werd de herhuisvestingsoperatie die verband houdt met de organisatiewijzigingen afgerond. Deze operatie werd enigszins vertraagd door de coronacrisis. Vanwege die crisis werd in het verslagjaar een groot aantal voorzieningen getroffen om de werkomgeving voor medewerkers zo veilig mogelijk te maken. In de tweede helft van 2020 zijn op ambtelijk en bestuurlijk niveau verkennende gesprekken gevoerd met de gemeente Heerlen om verplaatsing van de campus richting binnenstad te onderzoeken. Deze oriëntatie wordt in 2021 voortgezet. Streven is in de zomer van 2021 meer richtinggevende duidelijkheid te hebben over renovatie en/of nieuwbouw op de huidige campus of verplaatsing van de campus.

Vanaf januari 2020 is studiecentrum Groningen gehuisvest in kantoorgebouw Martini Staete. Hierdoor realiseert de Open Universiteit jaarlijks een aanzienlijke kostenbesparing. In het verslagjaar verkende de Open Universiteit de mogelijkheden voor nieuwe huisvesting van studiecentrum Amsterdam, omdat de verhuurder van het pand de huurovereenkomst niet verlengt. Nieuwe huisvesting werd gevonden in het gebouw van het Opleidingsinstituut voor Zorg en Welzijn op de campus van de Vrije Universiteit Amsterdam. De verhuizing vindt plaats rond augustus/september 2021.

Duurzaamheid

De Open Universiteit staat als instelling voor wetenschappelijk onderwijs en onderzoek midden in de samenleving. Duurzaamheid vormt een steeds belangrijker aspect van die samenleving en speelt dan ook een steeds grotere rol in de organisatie. De Open universiteit draagt met het wetenschappelijk onderzoek bij aan maatschappelijke vraagstukken zoals de Sustainable Development Goals. Daarnaast besteedt de instelling ook aandacht aan haar eigen duurzaamheid. Zo werkt de Open Universiteit mee aan energiebesparing en CO2-reductie. Dat doet zij in het kader van het convenant Meerjarenaafspraken Energie efficiëntie (MJA3/MEE) en het Energieakkoord. De instelling werkte ook in 2020 weer aan energiebesparing, energiemanagement, een Energie-efficiëntieplan en monitoring van de resultaten. De maatregelen die in het Energie-efficiëntieplan 2017-2020 staan, zijn op één na volledig uitgevoerd. Vervanging van de verwarmingsinstallatie in gebouw Chiba stond in 2020 op het programma, maar werd niet uitgevoerd omdat de Open Universiteit onderzoekt of verwarming van de gebouwen duurzamer kan. Hiermee sluit de Open Universiteit ook aan op de routekaart van Maatschappelijk Vastgoed die toont hoe er vanaf 2022 gestart wordt met beëindiging van aardgasgebruik.

Vanwege de klimaatverandering is het overheidsbeleid erop gericht dat overheidsgebouwen in 2030 49% minder broeikasgassen uitstoten dan in 1990. Tevens streeft de overheid ernaar dat haar gebouwen in 2030 geen gas meer gebruiken. De Open Universiteit zal daarvoor komende jaren een zogenoemde routekaart ontwikkelen. Als de Open Universiteit (Europese) aanbestedingen doet, worden afhankelijk van de productgroep duurzaamheidscriteria toegepast. Om de afzonderlijke duurzaamheidsinspanningen te bundelen, verder te ontwikkelen en zichtbaarder te maken, stelt de Open Universiteit in 2021 een formeel duurzaamheidsbeleid op en werkt zij aan verslaggeving daaromtrent.

Informatie- en communicatietechnologie

Ook in 2020 rondde de Open Universiteit de DigiD audit met succes af.

Vernieuwingen vanwege coronacrisis

In 2020 werden diverse vernieuwingen doorgevoerd vanwege de coronacrisis. Het toetsstelsel werd omgezet naar de cloud, zodat aansluiting met 'proctoring tools' beter functioneert. Deze omgeving werd medio mei ingezet voor online-thuistentamens in groepsvorm. De Open Universiteit voerde deze activiteiten uit om studievertraging zoveel mogelijk te voorkomen. Er werd een functionaliteit opgeleverd waardoor studenten kunnen kiezen of zij thuis tentamen afleggen of in een studiecentrum. Verder werd een aantal componenten van Microsoft Office 365 voor medewerkers versneld uitgerold, om samenwerking tijdens thuiswerken zoveel mogelijk te optimaliseren. Tevens implementeerde de instelling voorzieningen voor het online afnemen van interviews door onderzoekers en het online afnemen van mondelinge tentamens. Bovendien werden faciliteiten gerealiseerd die grote online-events mogelijk maken. Dan gaat het bijvoorbeeld om begeleidingsbijeenkomsten, propedeusedagen, studiedagen, conferenties, startersbijeenkomsten, promoties en diploma-uitreikingen.

Verbetering en vernieuwing van systemen

Op het vlak van informatiebeveiliging werkte de Open Universiteit aan verdere uitrol van twee-factor-authenticatie en 'risk-based' authenticatie werd voor verschillende componenten aangezet. Ook andere systemen voorzagen de instelling van verbeteringen en vernieuwingen. Het gaat onder meer om de volgende werkzaamheden. De klantkaart, met alle relevante informatie over de student, werd uitgebreid met de functionaliteit studentvolg, waarmee studieadviseurs studenten kunnen volgen in hun voortgang. Intranet migreerde de Open Universiteit in het verslagjaar naar mijnOU, waardoor het up-to-date en toekomstbestendig is. De omgeving voor identity- en accessmanagement werd volledig gemigreerd naar een nieuwe suite. Aanmelding voor onderwijs en programma's die niet vallen onder de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek werd verder geautomatiseerd en gedigitaliseerd. De koppeling met DUO/Studielink verving de instelling door een Software as a Service-oplossing. Het platform onder de corporate website werd geüpgraded naar de laatste versie van het CMS. Daardoor is ondersteuning van de leverancier in de komende jaren gegarandeerd en komen de nieuwste functionaliteiten beschikbaar. De digitale leer- en werkomgeving yOULearn werd verder doorontwikkeld. De instelling voegde diverse nieuwe rapportages toe aan de infohub. Eind 2020 startte voorbereiding van het meerjarige programma Digitale Open Universiteit, dat gericht is op verdere digitalisering van de Open Universiteit.

HOOFDSTUK 9

Helderheid en governance

Notitie Helderheid in de bekostiging van het hoger onderwijs

De richtlijnen werden in 2020, net als in voorgaande jaren, stringent toegepast bij zowel de publieke verantwoording als bij het interne toezicht van de Open Universiteit.

Thema 1 Uitbesteding

De Open Universiteit besteedde in 2020 geen delen van geregistreerde opleidingen uit aan private organisaties die niet door de overheid bekostigd worden.

Thema 2 Investeren van publieke middelen in private activiteiten

De Open Universiteit investeerde in het verslagjaar € 1k in private activiteiten van haar deelnemingen. In het kader van de splitsing publiek/privaat werd eind 2009 een holdingstructuur opgezet om private activiteiten separaat te registreren en te financieren. Daar wordt momenteel geen gebruik van gemaakt. Er is geen rijksbijdrage aangewend die geen directe relatie heeft met de wettelijke kernactiviteiten onderwijs, onderzoek en kennisoverdracht. Er wordt altijd rekening gehouden met een aantoonbare meerwaarde waarbij de proportionele inzet in een redelijke verhouding staat tot de beoogde meerwaarde. Door gebruik te maken van een integrale kostprijs is geen sprake van financiering met publieke middelen en/of oneerlijke concurrentie. Bijgevolg is er geen sprake van ratio of risico's inzake publieke-private arrangementen.

De langetermijndoelstelling van de Open Universiteit met betrekking tot uitvoering van private activiteiten is invulling geven aan haar wettelijke valorisatietaak, namelijk aanwezige kennis inzetten voor de maatschappij. De financiële doelstelling van de instelling is kostendekkende tarieven hanteren en de inzet van publieke middelen beperken, rekening houdend met de voorwaarden die van toepassing zijn op de inzet van publieke middelen voor de financiering van private activiteiten.

Thema 3 Het verlenen van vrijstellingen

Verlenen van vrijstellingen is een taak die bij wet belegd is bij de examencommissie. Per 1 september 2019 is er één Commissie voor de examens voor alle faculteiten. De Commissie voor de examens is bevoegd vrijstelling te verlenen op grond van artikel 7.12b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, in combinatie met artikel 7.13 van diezelfde wet en de Onderwijs- en examenregelingen van de Open Universiteit. De Commissie voor de examens doet dat op twee gronden. Ten eerste: elders gevolgd hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs (voor de bachelor) c.q. wetenschappelijk onderwijs (voor de master) dat naar het oordeel van de commissie naar inhoud, omvang en niveau in voldoende mate overeenstemt met het vrij te stellen deel van de opleiding van de Open Universiteit en dat de student daardoor reeds in gelijke of hoge mate een bewijs van bekwaamheid heeft geleverd. Ten tweede: buiten het hoger onderwijs opgedane kennis of

vaardigheden die naar het oordeel van de commissie qua inhoud, omvang en niveau voldoende overeenstemmen met het vrij te stellen deel van de opleiding. De Commissie voor de examens kan binnen de opleidingen vrijstelling verlenen voor het afleggen van een of meer tentamens, met dien verstande dat de student altijd minimaal 25% van het aantal studiepunten bij de Open Universiteit moet behalen. Een bachelor- of mastergetuigschrift kan alleen verleend worden als de student aan deze verplichting voldaan heeft.

Thema 4 Bekostiging van buitenlandse studenten

De Open Universiteit kende ook in 2020 student-gebonden bekostiging voor wat betreft inschrijvingen. Daarbij werden de wettelijke regels voor bekostiging toegepast. Hierop werd accountantscontrole toegepast. Voor bekostiging van graden zijn de algemeen geldende wettelijke voorschriften van toepassing.

Thema 5 Collegegeld niet betaald door student zelf

De Open Universiteit heeft hiervoor geen voorzieningen, behalve een wettelijk opgelegde regeling, waardoor minder draagkrachtige studenten een tegemoetkoming in de studiekosten kunnen krijgen.

Thema 8 Bekostiging van maatwerktrajecten

De Open Universiteit organiseerde in 2020 geen maatwerktrajecten voor bedrijven of organisaties voor zover het regulier bekostigde studenten betreft.

De thema's 6, 7 en 9 zijn niet van toepassing op de Open Universiteit.

Regeling beleggen, lenen en derivaten

De Open Universiteit trok in 2020 geen externe middelen aan, of zette deze uit, welke niet voldoen aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten. De vrijgekomen middelen uit operationele kasstromen worden als direct opneembare tegoeden beheerd. Van de rekening courant-faciliteiten bij de bankiers werd in 2020 geen gebruik gemaakt. Het streven is nieuwe investeringen en/of uitbreidingen van activa uit eigen middelen te financieren. In 2020 stapte de Open Universiteit over op schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. Dat houdt in dat de rekening-courant- en

spaarsaldi dagelijks worden afgeroomd c.q. aangezuiverd naar c.q. van een centrale rekening-courant bij genoemd ministerie. Daardoor voorkomt de instelling dat rente betaald moet worden over uitstaande saldi. In het Treasurystatuut van de Open Universiteit staan de richtlijnen en kaders voor uitvoering van haar treasury-activiteiten. De Open Universiteit heeft geen beleggingsportefeuille.

Governance

De Open Universiteit onderschrijft de Code goed bestuur universiteiten die op 1 januari 2020 in werking trad. Uit de jaarlijkse monitor naleving Code Goed Bestuur blijkt dat de Open Universiteit de code naleeft; er zijn geen afwijkingen. De ontwikkelingen op het gebied van governance staan in het hoofdstuk Financiën.

Het College van bestuur vindt horizontale verantwoording van groot belang. Die verantwoording krijgt inhoud door overleg met het intern toezicht (bijvoorbeeld de interne auditor), studenten (in formele zin via de Studentenraad, maar ook in Opleidingscommissies), horizontale overlegorganen zoals de Universitaire commissie onderwijs, de Ondernemingsraad en periodiek bilateraal overleg tussen het College van bestuur, de decanen van de faculteiten en de directoren van de overige organisatieonderdelen.

Besluiten experimenten

De Open Universiteit neemt geen deel aan het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs, het Besluit experiment vraagfinanciering hoger onderwijs en het Besluit experiment promotieonderwijs.

Beleid voor beheersing uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

Het personeelsbeleid van de Open Universiteit is erop gericht zoveel mogelijk te voorkomen dat medewerkers aanspraak moeten maken op een ontslaguitkering. Voor medewerkers die in verband met reorganisaties of als gevolg van het aflopen van een tijdelijk dienstverband zijn ontslagen, investeert de Open Universiteit in begeleiding bij het vinden van een nieuwe werkring. Daarbij maakt de Open Universiteit onder meer gebruik van outplacementbureaus en van de faciliteiten die netwerkorganisaties bieden.

Afhandeling klachten van studenten

In onderstaande tabel staat hoeveel verzoeken, klachten, bezwaren, geschillen en beroepen binnenkwamen en werden afgehandeld.

	2020	2019
ingediend	604	578
afgehandeld	506	477

HOOFDSTUK 10

De Open Universiteit in cijfers

Onderwijs/studenten	2020	2019
Ingeschreven Nederlandse en Vlaamse studenten (op 31 december)	18.344	15.011
Instroom nieuwe Nederlandse en Vlaamse studenten bachelor- en masteropleidingen	4.700	4.090
Instroom nieuwe Nederlandse en Vlaamse studenten schakelprogramma's	1.804	1.383
Diploma's (getuigschriften in wettelijke zin)	226 diploma's bachelor-opleidingen 687 diploma's master-opleidingen	236 diploma's bachelor-opleidingen 731 diploma's master-opleidingen
Afgelegde tentamens	35.500	35.616
Keren dat studenten voor een tentamen slaagden	21.040	20.707
Onderwijsdeelname	246.673 EC	239.691 EC
Gemiddeld aantal behaalde studiepunten per student	9,22 EC	9,44 EC
Cursusuitval	40,6%	35%

Onderzoek		
Promoties	26	22
Wetenschappelijke publicaties/totaal	478	544
'Open access'-publicaties	44%	33%
Vakpublicaties	122	93
Congrespresentaties	231	397

Personeel	2020	2019
Wetenschappelijk personeel	302 fte's	305 fte's
Ondersteunend beheerspersoneel	291 fte's	259 fte's
Totaal	593 fte's	564 fte's

Financiële kerncijfers		
Eigen vermogen	€ 23,1 miljoen	€ 19,9 miljoen
Exploitatieresultaat	€ 3,3 miljoen	€ 3,8 miljoen
Solvabiliteit	51%	45%

Bijlagen

Bijlage 1

Medezeggenschap en kwaliteitsafspraken

De kwaliteitsafspraken vormden ook in 2020 een groot en belangrijk dossier voor de Gezamenlijke vergadering van Ondernemingsraad en Studentenraad (GV). De GV participeerde in twee overlegorganen aangaande de kwaliteitsafspraken, te weten de stuurgroep yOUpractice en het overleg kwaliteitsafspraken.

In januari 2020 stemde de GV in met de projecten voor 2020. In het overleg kwaliteitsafspraken werden nadere afspraken gemaakt over de totstandkoming van projecten in de komende jaren. Vergaderingen van de stuurgroep yOUpractice en het overleg kwaliteitsafspraken werden zodanig gepland, dat GV-vertegenwoordigers altijd eerst ruggespraak konden voeren met de Ondernemingsraad of Studentenraad.

Voor het projectportfolio 2021 werd ruim de tijd genomen. Faculteiten en afdelingen werden ruim op tijd gevraagd projectplannen aan te leveren. Er was voldoende tijd om deze projectplannen tussentijds van input te voorzien en waar nodig bij te schaven.

De gemaakte afspraken wierpen hun vruchten af. De GV was in 2020 nauw betrokken bij de totstandkoming van projecten en kon die waar nodig in een vroeg stadium bijsturen. Dit jaar is ervoor gekozen kleine projecten met eenzelfde strekking samen te brengen in twee kaderprojecten, namelijk Scriptie en Feedback. Eind 2020 was het projectportfolio voor 2021 afgerond en stemde GV daarmee in. De projecten gaan in 2021 van start.

Bijlage 2

Nevenfuncties Raad van toezicht en College van bestuur

Raad van toezicht

Drs. René Smit

- Lid Raad van Toezicht Stichting Internationaal Perscentrum Nieuwspoort
- Lid Raad van toezicht Vilans
- Voorzitter Raad van toezicht Open Universiteit

Drs. Philippe Raets

- Lid Raad van toezicht Theater Rotterdam
- Lid Audit Advisory Committee Algemene Rekenkamer
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Dr. Ellen de Brabander

- Lid Raad van toezicht HAS Hogeschool te Den Bosch
- Governing board member New York Academy of Sciences
- Board member Prenexus (start up in prebiotics)
- Venture partner in Peakbridge (food and agro)
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Prof. dr. Vanessa Evers

- Lid scientific advisory council voor BHP Billiton
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

Prof. dr. Marijk van der Wende

- Affiliate faculty and research associate at the Center for Studies in Higher Education (CSHE) at the University of California Berkeley
- Guest professor and member of the International Advisory Board of the Graduate School of Education Shanghai Jiao Tong University
- Member of the Academia Europaea (the Academy of Europe)
- Member of the Advisory Board of the Centre for Global Higher Education at UCL/Oxford
- Member of the European Science Foundation's College of Expert Reviewers
- Member of the International Advisory Board for the 'Higher Education Research' series, published by Bloomsbury
- Member of the Editorial Board of the 'China Matters' book series, to be published by Leuven University Press
- Member of the Editorial Board of 'Tertiary Education and Management'
- Member of the Editorial Board of 'TH&MA Hoger Onderwijs'
- Lid Raad van toezicht Open Universiteit

College van bestuur

Mr. Arent van der Feltz

(voorzitter tot en met 31 mei 2020)

- Lid Commissie Visitatie Gerechten
- Lid bestuur Fundatie voor Christelijke Belangen te Tiel
- Ambassadeur Landelijk Netwerk Vrouwelijke Hoogleraren
- Lid General Assembly van de VSNU
- Lid Stuurgroep Bedrijfsvoering en Financiën van de VSNU
- Lid Stuurgroep Strategie, Public Affairs en Governance van de VSNU
- Lid ledenraad SURF
- Lid bestuur Neimed
- Lid bestuur Stichting Toekomstbeeld der Techniek
- Lid bestuur Hoger Onderwijs voor Ouderen Limburg

Dr. Karl Dittrich

(interim-voorzitter sinds 1 juni 2020)

- Voorzitter European Quality Assurance Register for Higher Education (2017 -)
- Voorzitter Raad van toezicht Saxion Hogescholen (2018 -)
- Voorzitter Raad van Toezicht Jan van Eyck Academie
- Commissaris Brightlands Maastricht Health Campus (2020 -)

Prof. dr. Theo Bastiaens

(rector magnificus)

- Staff member of the Interuniversity Center for Educational Research (ICO Onderzoeksschool) (2001 -)
- Member scientific board of editors 'Computers in Human Behavior', Elsevier Publishing (2006 -)
- Member Scientific Board of Editors 'Studies in Educational Evaluation', Elsevier Publishing (2008 -)
- Lid Raad van Advies KPE, opleiding, training, coaching, in bouw en vastgoedbranche (2008 -)
- Member Board of Directors of the Association for the Advancement of Computing in Education, (not-for-profit organization), USA (2011 -)
- Executive committee member of the International Conference on e-Learning (2007-)
- Executive committee member of EdMedia Innovate Learning conference (2011 -), and chair of the Executive Committee (2017 -)
- Editor in Chief 'Open Education Studies', De Gruyter Publisher (2018 -)

Vervolg Prof. dr. Theo Bastiaens

- Lid Supervisory Board van de EADTU (2017 -)
- Voorzitter Stuurgroep van de Educatieve Agenda Limburg (2020)
- Lid Raad van toezicht FernUniversität in Hagen (2021 -)
- Voorzitter Adviescommissie Branding Limburg van de Provincie Limburg (2021 -)
- Voorzitter Rectorencollege Nederlandse universiteiten (2021 -)

Jaar rekening 2020

Inhoudsopgave

94 Geconsolideerde jaarrekening

- 94 Geconsolideerde balans per 31 december 2020
- 95 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2020
- 99 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2020
- 116 Toelichting op de geconsolideerde balans
- 126 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

142 Enkelvoudige jaarrekening

- 142 Enkelvoudige balans per 31 december 2020
- 144 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2020
- 146 Toelichting op de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten
- 150 Gebeurtenissen na balansdatum
- 150 Voorstel tot resultaatbestemming
- 151 Ondertekening jaarrekening

152 Overige gegevens

- 152 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Vastgesteld door het College van bestuur op 4 mei 2021
Goedgekeurd door de Raad van toezicht op 11 juni 2021

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

Na voorstel resultaatbestemming
Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	328	489
1.2 Materiële vaste activa	9.912	10.583
Vlottende activa		
1.4 Voorraden	801	816
1.5 Vorderingen	5.244	5.846
1.7 Liquide middelen	29.494	26.210
	45.779	43.944
PASSIVA		
2.1 Groepsvermogen	23.134	19.873
2.2 Voorzieningen	3.320	4.558
2.4 Kortlopende schulden	19.325	19.513
	45.779	43.944

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020

Bedragen x € 1.000

BATEN	Begroting 2021	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
3.1 Rijksbijdrage OCW	52.984	52.550	51.107	49.255
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	138	100	62	81
3.3 Cursus-, les- en examengelden	18.309	16.977	18.540	17.418
3.4 Baten werk in opdracht van derden	3.008	2.548	2.365	3.495
3.5 Overige baten	1.143	1.242	849	1.416
Totaal baten	75.581	73.417	72.923	71.665
LASTEN				
4.1 Personele lasten	59.009	53.871	54.582	50.732
4.2 Afschrijvingen	1.813	1.799	1.839	2.570
4.3 Huisvestingslasten	2.567	2.373	2.461	2.155
4.4 Overige lasten	15.310	12.114	14.541	12.365
Totaal lasten	78.699	70.157	73.423	67.822
Saldo baten en lasten	(3.118)	3.260	(500)	3.843
5 Financiële baten en lasten	0	1	0	1
Resultaat	(3.118)	3.261	(500)	3.844

Toelichting verschillen tussen begroting en realisatie 2020

Het resultaat over 2020 bedraagt € 3,3 miljoen positief en is daarmee € 3,8 miljoen gunstiger dan begroot. De positieve begrotingsafwijking is terug te voeren op hogere baten ad € 0,5 miljoen in combinatie met lagere lasten dan begroot ad € 3,3 miljoen. Onderstaand worden de belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie op hoofdlijnen toegelicht.

Baten

De baten overstijgen de begroting met € 0,5 miljoen. Dit bedrag is uit de volgende componenten opgebouwd:

	In miljoenen €
Hogere rijksbijdragen en overige overheidsbijdragen en -subsidies	1,5
Lagere cursus-, les- en examengelden	-1,6
Hogere baten werk in opdracht van derden	0,2
Hogere overige baten	0,4
Totaal	0,5

Toelichting

- De hogere rijksbijdragen en overige overheidsbijdragen en -subsidies houdt met name verband met de niet-begrote loon- en prijsbijstelling die door het Ministerie van OCW is toegekend (omvang € 1,4 miljoen).
- De cursus-, les- en examengelden blijven € 1,6 miljoen achter op de begroting. De begrote groei in opbrengsten uit commerciële opleidingen is niet gerealiseerd (omvang € 0,7 miljoen). Deze negatieve afwijking is voor € 0,5 miljoen toe te schrijven aan COVID-19. Daarnaast heeft een niet-begrote dotatie plaatsgevonden aan de balanspost vooruitontvangen cursus- en lesgelden (omvang € 0,8 miljoen), onder meer in verband met een wijziging in de toerekening van de opbrengsten.
- De hogere baten werk in opdracht van derden wordt veroorzaakt doordat er in 2020 meer externe subsidieprojecten zijn uitgevoerd dan begroot.
- De overige baten bestaan uit een veelheid aan kleine posten die vanwege het incidentele en onvoorspelbare karakter niet zijn begroot.

Lasten

De onderschrijding van de begrote lasten ad € 3,3 miljoen is in onderstaande tabel nader gespecificeerd:

	In miljoenen €
Lagere personele lasten	0,7
Lagere afschrijvingen en huisvestingslasten	0,1
Lagere overige lasten	2,5
Totaal	3,3

Toelichting

De lagere lasten zijn op hoofdlijnen toe te schrijven aan een aantal factoren, namelijk:

- De onderuitputting van de budgetten voor strategische initiatieven en kwaliteitsafspraken. De lagere uitputting van deze budgetten wordt veroorzaakt doordat werkzaamheden zijn uitgevoerd door eigen medewerkers waar in de begroting was uitgegaan van vervangers.
- De vertraagde invulling van openstaande vacatures. Begrote vacatures worden niet dan wel later ingevuld dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.
- COVID-19 heeft een positief effect gehad op de lasten doordat de overschrijding van een aantal kostenposten (zoals reis- en verblijfkosten, symposia en congressen, uitzendkrachten, verteer, e.d.) groter is dan de overschrijding van de kosten voor thuiswerken, hygiëne-maatregelen en de dotatie aan de reservering voor openstaande verlofdagen.

Toelichting verschillen realisatie 2020 en realisatie 2019

Het resultaat over 2020 bedraagt € 3,3 miljoen positief en is daarmee € 0,5 miljoen lager dan in 2019. De daling van het resultaat in 2020 betreft het saldo van hogere baten ad € 1,8 miljoen) en hogere lasten ad € 2,3 miljoen. Onderstaand worden de belangrijkste verschillen op hoofdlijnen toegelicht.

Baten

De baten zijn € 1,8 miljoen hoger dan het voorgaande jaar. Dit bedrag kan als volgt worden gespecificeerd:

	In miljoenen €
Hogere rijksbijdragen en overige overheidsbijdragen en -subsidies	3,3
Lagere cursus-, les- en examengelden	-0,4
Lagere baten werk in opdracht van derden	-0,9
Lagere overige baten	-0,2
Totaal	1,8

Toelichting

- De rijksbijdragen zijn € 3,3 miljoen hoger door de loon- en prijsbijstelling in 2020 én groei van de bekostiging voor onderwijs en onderzoek met name als gevolg van de toename van het relatieve aandeel van de Open Universiteit in het macrobudget.
- De cursus-, les- en examengelden zijn € 0,4 miljoen onder het niveau van vorig jaar uitgekomen door de daling van de opbrengsten uit commerciële opleidingen en de dotatie aan de vooruitontvangen les- en examengelden. Deze daling wordt voor een belangrijk deel teniet gedaan door de groei in de EC-afzet voor BaMa- en schakelopleidingen.
- De baten werk in opdracht van derden zijn afgenomen door de krimp in het aantal projecten dat in 2020 door de Open Universiteit is uitgevoerd.
- De daling van de overige baten is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan COVID-19 die een negatieve invloed op de opbrengsten verhuur en bedrijfsrestaurant heeft gehad.

Lasten

De lasten zijn € 2,3 miljoen boven het niveau van 2019 uitgekomen. Dit bedrag bestaat uit de onderstaande componenten:

	In miljoenen €
Hogere personele lasten	-3,1
Lagere afschrijvingen	0,8
Hogere huisvestingslasten	-0,2
Lagere overige lasten	0,2
Totaal	-2,3

Toelichting

- De stijging van de personele lasten houdt onder meer verband met de toename van de formatie in 2020 (gemiddeld 593fte ten opzichte van 564fte in 2019). Daarnaast is sprake van groei van de salarislasten in verband met de nieuwe cao die met ingang van 1 juni 2020 van toepassing is. Ten slotte is de inhuur van personeel aanzienlijk lager dan vorig jaar. Hier staat tegenover dat de vrijval van de personele voorzieningen in 2020 lager is en de overige personele lasten, met name de dotatie aan de reservering voor niet opgenomen verlofdagen, hoger zijn dan het afgelopen boekjaar.
- De afschrijvingslasten zijn € 0,8 lager dan in 2019. De reden hiervoor betreft de overgang naar de componentenmethode voor groot onderhoud met ingang van 2019. Dit leidde in 2019 tot een éénmalige extra last van € 0,7 miljoen.
- De hogere huisvestingslasten in 2020 wordt veroorzaakt door een toename van de onderhoudskosten en de kosten die verband houden met de interne verhuizing. Hier staan lagere huurlasten tegenover door het afsluiten van nieuwe, gunstigere huurcontracten van enkele studiecentra.
- COVID-19 heeft een dempend effect op de overige lasten gehad. De besparing van de lasten ten aanzien van de reis- en verblijfkosten, symposia en congressen, uitzendkrachten en vertier is groter dan de extra lasten in verband met thuiswerkfaciliteiten, hygiënemaatregelen, e.d. Tegenover deze besparing staat een toename van de IT-lasten en het verbruik cursusmateriaal (in lijn met de groei van de omzet BaMa- en Schakelopleidingen).

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2020

Bedragen x € 1.000

	2020	2019
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	3.261	3.843
Aanpassingen voor:		
4.2 Afschrijvingen	1.799	2.570
2.2 Mutatie voorzieningen	(1.238)	(2.263)
	561	307
Mutaties in werkkapitaal:		
1.4 Voorraden	15	80
1.5 Vorderingen	602	(63)
2.4 Kortlopende schulden	(188)	1.269
	429	1.286
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	4.251	5.436
5 Ontvangen interest	1	1
5 Betaalde interest	0	0
	1	1
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	4.252	5.437
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:		
1.1 Investerings immateriële vaste activa	(136)	(333)
1.2 Investerings materiële vaste activa	(832)	(1.373)
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	(968)	(1.706)
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie geldmiddelen	3.284	3.731
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
1.7 Beginstand liquide middelen	26.210	22.479
Mutatie boekjaar	3.284	3.731
1.7 Eindstand liquide middelen	29.494	26.210

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op de Open Universiteit, gevestigd te Valkenburgerweg 177 te Heerlen (KvK-nummer 14128608).

Activiteiten

Aan de Open Universiteit is op basis van de wet (artikel 1 lid 2. Boek 2 BW en artikel 1.8 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek) rechtspersoonlijkheid toegekend.

De wettelijke taak van de universiteit is beschreven in artikel 1.3 lid 4 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW):

‘De Open Universiteit is gericht op het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs, het in overeenstemming met het profiel van de Open Universiteit verrichten van wetenschappelijk onderzoek en onderzoek gericht op de beroepspraktijk, alsmede het leveren van een bijdrage aan de vernieuwing van het hoger onderwijs. Zij verzorgt in elk geval initiële opleidingen. Zij verzorgt deze in de vorm van afstandsonderwijs.’

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Het COVID-19 (corona)virus heeft een geringe impact op de bedrijfsvoering en geeft geen aanleiding te twijfelen aan de continuïteitsveronderstelling.

Groepsverhoudingen

De instelling behoort tot een groep met Open Universiteit als hoofd. De jaarrekening van de instelling is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Open Universiteit gevestigd Valkenburgerweg 177 te Heerlen.

De geconsolideerde balans en staat van baten en lasten omvat naast de cijfers van de Open Universiteit ook de gegevens van de 5 hierna genoemde deelnemingen.

De belangen van de instelling in andere maatschappijen zijn als volgt verdeeld:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal in %
OU Holding BV, Heerlen	100
Open Universiteit Diensten BV, Heerlen	100
Open Universiteit Deelnemingen BV, Heerlen	100
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV, Heerlen	100
LEX BV, Heerlen	100

Toegepaste standaarden en verslaggevingsperiode

De jaarrekening van de Open Universiteit is opgesteld in overeenstemming met de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is vastgelegd dat de jaarverslaggeving ingericht dient te worden in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de in de regeling aangegeven afwijkende bepalingen. In het bijzonder wordt verwezen naar richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ).

RJ 660 is specifiek bedoeld voor onderwijsinstellingen. In RJ 660 zijn presentatievoorschriften opgenomen voor onder meer de indeling van de balans, de staat van baten en lasten en het bestuursverslag.

Waarderingsgrondslagen

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de instelling. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de instelling zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het College van bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen, namelijk voorzieningen en vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden. Voor de bepaling van de voorzieningen zijn de veronderstellingen ten aanzien van de verwachte toekomstige uitgaven en de disconteringsvoet relevant, zie hiervoor de grondslagen ten aanzien van de voorzieningen zoals toegelicht op pagina 110 en 111. Ten aanzien van de vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden is voornamelijk de verwachte gemiddelde inschrijvingsduur relevant voor de bepaling van de verplichting, zie hiervoor de grondslagen ten aanzien van de vooruitontvangen cursus-, les- en examengelden zoals toegelicht op pagina 112 en 113.

Consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de instelling en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de instelling een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden betrokken financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de entiteit meer of minder invloed verschaffen.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

Consolidatiemethode

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte resultaten voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans inzake de Financiële vaste activa.

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de betreffende functionele valuta van de groepsmaatschappijen omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen op de transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als last in staat van baten en lasten opgenomen.

Stelselwijzigingen

In 2020 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen

In 2020 heeft zich de volgende schattingswijziging voorgedaan.

Inschrijvingsduur commerciële opleidingen

De inschrijvingsduur voor de commerciële opleidingen is opnieuw beoordeeld in 2020. In 2019 heeft de Open Universiteit een inschrijvingsduur van 7 maanden gehanteerd voor Certified Professional Programs (CPP's). De beoordeling in 2020 heeft ertoe geleid dat de gemiddelde inschrijvingsduur is aangepast naar 10 maanden voor Certified Professional Programs (CPP's).

De reden voor het wijzigen van de termijn voor Certified Professional Programs (CPP's) is gelegen in een wijziging van de gemiddelde looptijd van de aangeboden opleidingen. Het effect van deze schattingswijziging over 2020 bedraagt een dotatie van 167.

Opleidingsduur schakelzone recht

Daarnaast is een wijziging doorgevoerd met betrekking tot de verantwoording van de opbrengst voor de opleiding 'schakelzone recht'. Tot en met 2019 werd de omzet verantwoord over een looptijd van gemiddeld 18 maanden. In 2020 heeft een wijziging plaatsgevonden en wordt de omzet bij aankoop in eerste instantie volledig op de balans verantwoord en valt deze vrij naar gelang de betreffende student start met de schakel-opleiding. Het restant valt vrij na 4 jaar, de feitelijke opleidingsduur. Het effect van deze schattingswijziging over 2020 bedraagt een dotatie van 282.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de staat van baten en lasten of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de instelling toekomend bedrag onder voorwaarden die de instelling anders niet zou hebben overwogen en aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de instelling worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van alle individueel significante vorderingen wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Alle individueel significante vorderingen waarvan is vastgesteld dat deze niet specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering worden vervolgens collectief beoordeeld op een eventuele waardevermindering die zich al heeft voorgedaan maar nog niet is vastgesteld. Van individueel niet-significante vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de instelling historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de leiding van de instelling van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de instelling beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de instelling het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs van een immaterieel vast actief bestaat uit de aankoopprijs inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de staat van baten en lasten.

De economische levensduur van de immateriële vaste activa wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld. Bij significante wijzigingen wordt de afschrijvingstermijn herzien.

De grondslagen voor verwerking van een bijzondere waardevermindering zijn opgenomen onder het hoofd Bijzondere waardeverminderingen.

De volgende afschrijvingstermijnen worden bij de Open Universiteit voor de immateriële vaste activa gehanteerd:

Concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom/
Aanschaf software en licenties

Het geactiveerde bedrag wordt lineair afgeschreven over de verwachte economische gebruiksduur van immateriële vaste activa met ingang van de maand van ingebruikname. Voor de duur van de afschrijving is de looptijd van de overeenkomst/factuur leidend. Indien de looptijd niet nadrukkelijk staat vermeld in de overeenkomst/op de factuur wordt uitgegaan van een looptijd van 3 jaar.

Bij de Open Universiteit zijn de volgende activeringsgrenzen van toepassing (incl. BTW):

Concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom/
Aanschaf software en licenties
(inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken)

Uitsluitend de extern ontwikkelde c.q. aangekochte concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom, boven een aanschafwaarde van 15 per applicatie en een looptijd langer dan 1 jaar.
Bij aanpassingen en uitbreidingen van extern gekochte of ontwikkelde software geldt als aanvullend criterium om tot activeren over te gaan, dat de genoemde aanpassing of uitbreiding de economische levensduur van de applicatie verlengt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Periodiek groot onderhoud wordt via de componentenmethode geactiveerd.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs van een materieel vast actief bestaat uit de aankoopprijs inclusief alle direct toe te rekenen uitgaven om het actief voor het voorgenomen gebruik geschikt te maken. De kostprijs van de activa die door de instelling in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging.

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering wordt niet afgeschreven.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingstermijnen worden bij de Open Universiteit gehanteerd:

Terreinwerkzaamheden	15 jaar
Nieuwe gebouwen	
Casco	60 jaar
Afbouw	30 jaar
Inbouwpakketten en technische installaties	15 jaar
Verbouwingskosten gebouwen	15 jaar
Verbouwingskosten studiecentra (huur)	5 jaar Mits de resterende looptijd van de huurovereenkomst korter is en bovendien geen intentie bestaat tot verlenging. Indien het bovenstaande het geval is, dient afschrijving plaats te vinden over de resterende looptijd van de overeenkomst.
Groot onderhoud daken	15 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Duurzame gebruiksgoederen/Inventaris	5 jaar
Hardware	3 jaar

Bij de Open Universiteit zijn de volgende activeringsgrenzen van toepassing (incl. BTW):

Terreinwerkzaamheden	Alle uitgaven die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend
Nieuwe gebouwen	Alle uitgaven die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend
Verbouwingskosten gebouwen centrale vestiging	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Verbouwingskosten worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Verbouwingskosten studiecetra	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Verbouwingskosten worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.
Groot onderhoud daken	Alle samenhangende uitgaven (projecten) voor zover deze 50 te boven gaan en die rechtstreeks aan de vervaardiging kan worden toegerekend. Verbouwingskosten worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.
Vervoermiddelen	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Betreft alle uitgaven die rechtstreeks aan de aanschaf kunnen worden toegerekend.
Duurzame gebruiksgoederen / Inventaris	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Het is hierbij mogelijk om – bij voldoende onderlinge samenhang – de investering projectmatig te benaderen, waarbij het criterium ‘investeren per stuk’ kan worden losgelaten.
Hardware	Activeren boven een aanschafwaarde van 5 per stuk. Het is hierbij mogelijk om – bij voldoende onderlinge samenhang – de investering projectmatig te benaderen, waarbij het criterium ‘investeren per stuk’ kan worden losgelaten.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Voorraden

Voorraden (cursusmateriaal) worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden naar verwachting zullen opbrengen.

De vervaardigingsprijs ten aanzien van cursusmateriaal in eigen productie bestaat uit de kosten van papier, drukwerk en afwerking.

Voorraden worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode of lagere actuele waarde.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen of incurantheid.

Er is geen sprake is van voorverkoop- en/of voorinkoop- contracten.

Onderhanden projecten

De post onderhanden projecten bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen. Het werk in opdracht van derden wordt gewaardeerd tegen de bestede kosten, bestaande uit de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals directe personeelskosten en overige lasten), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer overheadkosten van projectactiviteiten) en andere kosten voor zover ze contractueel door de opdrachtgever worden vergoed, verminderd met de gedeclareerde termijnen dan wel ontvangen voorschotten die in relatie staan tot het werk in opdracht van derden.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten.

Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project.

Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de staat van baten en lasten tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden verwerkt in de staat van baten en lasten in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Verwerking van de projectkosten in de staat van baten en lasten vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere, niet-gerelateerde projecten.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

Bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, waarbij de beperking door het bestuur is aangebracht.

Bestemmingsreserve transitie/organisatieverandering

In 2018 is door het college van bestuur besloten het begrotingsoverschot ad 670 te doteren aan een bestemmingsreserve, ter financiering van de extra kosten verband houdende met de voorbereiding en implementatie van de organisatieverandering. Gedurende 2019 is 458 aan deze reserve onttrokken. Het resterende bedrag is in 2020 besteed.

Bestemmingsreserve kwaliteitsafspraken

De Kwaliteitsafspraken van de OU met het Ministerie van OCW zijn eind 2018/begin 2019 tot stand gekomen. Over de middelen met betrekking tot de kwaliteitsafspraken worden bestedingsafspraken gemaakt met de medezeggenschap en hierover wordt inhoudelijk separaat gerapporteerd in het bestuursverslag. Voor 2019 betrof het een bedrag van 655. Voor het in 2019 niet-bestede deel is destijds een bestemmingsreserve gevormd. Voor 2020 was het toegekende bedrag 854. Hiervan is 303 overgeheveld naar 2021 door opname in de bestemmingsreserve per 31.12.2020.

Bestemmingsreserve strategische initiatieven

In de begroting 2019 was 1.845 gereserveerd om ruimte te bieden voor de uitvoering van de strategie, gericht op verbetering van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek, op groei van de onderwijsdeelname en op een efficiënte en effectievere inrichting van ondersteunende processen. Door onder andere late besluitvorming over de besteding van de strategische middelen is in 2019 een bedrag van 761 niet besteed. Hiervoor is een bestemmingsreserve gevormd. Deze middelen zijn in 2020 besteed.

Ook voor 2020 zijn in de begroting middelen opgenomen voor uitvoering van strategische initiatieven. Een aantal initiatieven is echter vertraagd van start gegaan in 2020 door andere prioriteiten gerelateerd aan corona. Dit was reeds bekend bij de begrotingsvoorbereidingen 2021 in de zomer van 2020. Het CvB/RvT heeft dan ook reeds in de begroting 2021 rekening gehouden met een overheveling van middelen hiervoor van 2020 naar 2021. Voor het niet-benutte/gerealiseerde deel 2020 is derhalve net als in 2019 een bestemmingsreserve gevormd. Het gaat om een bedrag van 1.335.

Bestemmingsreserve sectormiddelen

De sectormiddelen Rechtsgeleerdheid uit 2019 van 290 zijn pas laat in dat jaar beschikbaar gekomen en derhalve niet volledig besteed. Ondanks de oormerking van deze middelen bestaat er op grond van de regeling jaarverslaggeving onderwijs geen mogelijkheid de niet-bestede middelen op de balans te passiveren. Om de middelen desalniettemin te oormerken heeft de Open Universiteit voor de niet in 2019 bestede middelen een bestemmingsreserve gevormd. Ook in 2020 is het niet-bestede deel gedoteerd aan deze bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve CAO

Onderdeel van de CAO 2020 was dat partijen eenmalig 0,45% van de loonruimte zouden reserveren voor de incidentele financiering van knelpunten naar aanleiding van kosten gemaakt door COVID-19 problemen in relatie tot de arbeidsvoorwaarden van onze medewerkers. Daarbij kan gedacht worden aan de verlenging van tijdelijke contracten van onderzoekers, promovendi, docenten en van OBP dat hen daarbij ondersteunt. Dit is een bijzondere afspraak die uiting geeft aan de solidariteit en betrokkenheid met name met universitaire medewerkers met tijdelijke contracten. Inzet/realisatie van deze middelen door de OU vindt grotendeels plaats in 2021. Voor dit deel is een bedrag gedoteerd aan de bestemmingsreserve van 194.

Voor een verdere toelichting van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij het contant maken wordt normaliter de lange termijn marktrente gehanteerd. Dit percentage was per 31 december 2020 +/- 0,5%, waardoor de OU ervoor heeft gekozen de voorzieningen conform de jaarrekening 2019 niet langer contant te maken en de facto tegen nominale waarde te waarderen in de jaarrekening.

Voorziening WW/BW

De voorziening voor WW/BW-verplichtingen wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen, in het kader van de wachtgeldregeling.

Voorziening reorganisatie

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de instelling.

De voorziening wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen.

Voorziening eigen risico WAO/WIA

De voorziening eigen risico WAO/WIA is verantwoord in de jaarrekening nadat het besluit is genomen eigenrisicodragers te worden voor de wet op de arbeidsongeschiktheid (WAO).

De voorziening wordt berekend op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen.

Voorziening jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen.

De berekening is gebaseerd op verwachte toekomstige uitkeringen gedurende het dienstverband, met een maximale termijn van 10 jaar op basis van de gemiddelde uitbetaalde gelden over de afgelopen 3 jaar en de gemiddelde uitstroom over de afgelopen 3 jaar.

Voorziening vitaliteitsregeling

In de CAO Nederlandse Universiteiten, geldend van 1 januari 2020 t/m 31 december 2020, is geregeld dat medewerkers met ingang van 1 januari 2019 gebruik kunnen maken van een vitaliteitsregeling. In 2020 is daarom een nieuwe voorziening gevormd in het kader van de vitaliteitsregeling.

De voorziening vitaliteitsregeling betreft een voorziening voor het deel van de salaris- en pensioenkosten waar geen arbeidsprestatie meer tegenover staat. De voorziening is gewaardeerd op basis van de contante waarde.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdrage OCW

De Rijksbijdrage (lump sum) wordt op basis van de jaarlijkse toekenning volledig in de staat van baten en lasten van het betreffende verslagjaar verwerkt.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de instelling zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Cursus-, les- en examengelden

Opbrengsten uit cursus-, les- en examengelden worden opgenomen in de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen.

Opbrengsten uit cursus-, les- en examengelden worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de prestatie is geleverd, en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de cursus-, les- en examengelden te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

De cursus- les- en examengelden voor de reguliere opleidingen worden na aftrek van de kosten van uitgeleverd cursusmateriaal tijdsevenredig toegerekend aan de inschrijvingsduur van 3, 4 en een halve maand, 6 en 12 maanden. Voor de commerciële opleidingen geldt een inschrijvingsduur van 10 maanden voor Certified Professional Programs (CPP's).

Baten werk in opdracht van derden

Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als opbrengsten en kosten in de staat van baten en lasten verwerkt naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum. Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer- of minderwerk, claims en vergoedingen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald.

De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, inkomsten auteursrechten, detachering personeel, opbrengsten bedrijfsrestaurant en overige baten en worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.

Personele lasten

Periodiek betaalbare beloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen.

Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Voor arbeidsongeschiktheidsrisico's die zijn verzekerd wordt een voorziening getroffen voor het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremie dat rechtstreeks toe te rekenen is aan het individuele schadeverleden van de instelling. Indien geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremies dat rechtstreeks is toe te rekenen aan het individuele schadeverleden van de rechtspersoon wordt geen voorziening opgenomen.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de pensioenuitvoerder of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middellood als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad (marktwaaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van DNB) van het Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP was per balansdatum 31 december 2020 93,2%. De pensioenregels schrijven voor dat de beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP 126% moet zijn. Ook is wettelijk bepaald dat de dekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2% mag liggen. Is de beleidsdekkingsgraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP lager dan de vereiste dekkingsgraad van 126% dan dient Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP een herstelplan op te stellen om binnen maximaal 10 jaar weer een dekkingsgraad van minimaal 126% te krijgen.

Vanwege de uitzonderlijke economische omstandigheden heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid recent de regels versoepeld:

- 1 Uit deze vrijstellingsregeling volgt dat er onder bepaalde voorwaarden in 2021 geen minimaal vereiste dekkingsgraadverlaging doorgevoerd hoeft te worden.
- 2 Een voorwaarde voor het gebruik van de vrijstellingsregeling is dat de actuele dekkingsgraad op 31 december 2020 90% of meer moet zijn. Als dit niet zo is moeten de pensioenaanspraken worden verlaagd in 2021. Een eventuele verlaging mag over een aantal jaren gespreid worden.

- 3 Daarnaast moet ABP een herstelplan opstellen waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad in 12 jaar tijd (dit volgt uit de vrijstellingsregeling, normaal is dit 10 jaar) weer minimaal uitkomt op de vereiste dekkingsgraad van 126%. Als dit volgens de voorgeschreven rekenregels niet in 12 jaar lukt, dan moet ABP de pensioenaanspraken verlagen.

Leasing

De instelling kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel worden overgedragen, worden aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele lease. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leasing

Bij de instelling kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de instelling ligt, waarbij het leaseobject niet wordt geactiveerd. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Bij de Open Universiteit wordt voor de kopieerapparatuur en drankautomaten gebruik gemaakt van operationele leasing. De kosten worden verantwoord onder de overige lasten.

Financiële baten en -lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

- De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitopslagen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000

	2020	2019
Stand per 1 januari		
Aanschafwaarde	959	1.011
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	(470)	(562)
Boekwaarde	489	449
Mutaties in de boekwaarde:		
Investeringen	136	333
Desinvesteringen	(151)	(385)
Afschrijvingen	(297)	(293)
Afschrijvingen desinvesteringen	151	385
Saldo	(161)	40
Stand per 31 december		
Aanschafwaarde	944	959
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	(616)	(470)
Boekwaarde	328	489
Afschrijvingstermijnen	looptijd licentie	looptijd licentie

Onder immateriële vaste activa zijn de kosten verantwoord voor extern ontwikkelde c.q. aangekochte concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom en software en licenties, boven een aanschafwaarde van 15 per applicatie en een looptijd langer dan 1 jaar.

1.2 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000

	Grond	Terrein werkzaam- heden	Gebouwen	Inventaris en apparatuur	Activa in aanleg	Totaal
Stand per 1 januari 2020						
Aanschafwaarde	2.069	2.172	31.108	7.284	10	42.643
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	0	(1.586)	(24.484)	(5.990)	0	(32.060)
Boekwaarde	2.069	586	6.624	1.293	10	10.583
Mutaties in de boekwaarde:						
Investerings	0	15	57	759	0	831
Desinvesteringen	0	0	0	(1.146)	0	(1.146)
Afschrijvingen	0	(45)	(684)	(773)	0	(1.502)
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	1.146	0	1.146
Saldo	0	(30)	(627)	(14)	0	(671)
Stand per 31 december 2020						
Aanschafwaarde	2.069	2.188	31.166	6.897	10	42.330
Cum. waardeverminderingen en afschrijvingen	0	(1.631)	(25.170)	(5.617)	0	(32.418)
Boekwaarde	2.069	557	5.996	1.280	10	9.912

De onroerende zaakbelasting 2020 voor de gebouwen in Heerlen is gebaseerd op een waarde van 10.834 op peildatum 1 januari 2020. De opstallen in Heerlen zijn in 2020 verzekerd voor een waarde van 29.660.

De actuele waarde van de bedrijfsgebouwen en –terreinen (exclusief grond) is gedurende de laatste taxatie medio 2020 door onafhankelijke taxateurs gewaardeerd op 6.875.

In 2014 zijn een tweetal gebouwen (deels) buiten gebruik gesteld (Pand Madrid en Athabasca). De huidige stand van zaken is dat Pand Athabasca inmiddels weer (deels) in gebruik is genomen. Pand Madrid daarentegen is nog altijd buiten gebruik gesteld. Pand Madrid heeft per ultimo 2020 een boekwaarde van 75 en een opbrengstwaarde van 825 op basis van de laatste uitgevoerde taxatie.

Vlottende activa

1.4 Voorraden

De post voorraad kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Verkrijgingsprijs gebruiksgoederen	852	896
Af: Voorziening voor incourantheid	(51)	(80)
Totaal voorraden	801	816

De voorraadwaardering op basis van de actuele waarde wijkt niet materieel af van bovenstaande waardering.

1.5 Vorderingen

De post vorderingen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Studenten/deelnemers/cursisten	3.417	3.726
Overige vorderingen	734	1.105
Vooruitbetaalde kosten	1.174	1.164
Verstekte voorschotten	105	43
Overige	0	0
Overlopende activa	1.279	1.207
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	(186)	(193)
Totaal vorderingen	5.244	5.846

Onder de vorderingen zijn geen vorderingen opgenomen met een resterende looptijd langer dan een jaar.

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid is als volgt:

	2020	2019
Stand per 1 januari	(193)	(96)
Onttrekking	29	72
Dotatie	(22)	(169)
Stand per 31 december	(186)	(193)

Debiteuren

	31-12-2020	31-12-2019
Debiteuren Studenten/deelnemers/cursisten/overige	3.417	3.726
Af: voorziening dubieuze debiteuren	(186)	(193)
Totaal debiteuren	3.231	3.533

Overige vorderingen

	31-12-2020	31-12-2019
Nog te ontvangen subsidiebedragen projecten	673	709
Nog te ontvangen BISS	0	349
Overige	61	47
Totaal overige vorderingen	734	1.105

Vooruitbetaalde kosten

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitbetaalde licenties	326	314
Vooruitbetaald overig	848	850
Totaal vooruitbetaalde kosten	1.174	1.164

De post vooruitbetaalde licenties heeft betrekking op licenties met een looptijd korter dan 1 jaar waardoor deze niet zijn geactiveerd.

1.7 Liquide middelen

De post liquide middelen kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Kasmiddelen	2	1
Tegoeden op bank- en girorekeningen	29.492	26.209
Totaal liquide middelen	29.494	26.210

Er zijn een drietal bankgaranties afgegeven. Er is een bankgarantie ad 40 door de Open Universiteit aan de Hoge Huys levensverzekeringen afgegeven ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Rotterdam. Verder is er een bankgarantie ad 23 afgegeven door de Open Universiteit aan Achtundfünfzigste IFH Geschlossener Immobilienfonds für Holland GmbH & Co ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Zwolle.

Ten slotte is er een bankgarantie ad 13 door de Open Universiteit aan M7 EREIP IV Dutch Propco 3 B.V. afgegeven ten behoeve van de huurovereenkomst van studiecentrum Groningen.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Open Universiteit. De OU is in 2020 overgestapt op geïntegreerd middelenbeheer (schatkistbankieren) via het Ministerie van Financiën.

2.1 Groepsvermogen

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader toegelicht.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Personeelsvoorzieningen	WW/BW	Reorganisatie (2011/2013/ faculteit MST)	Eigen risico WAO/WIA	Jubileum- uitkeringen	Vitaliteits- regeling	Totaal
Stand per 1 januari 2020	1.285	1.636	675	961	0	4.558
Mutaties:						
Dotatie	34	82	12	0	390	518
Vrijval	(24)	(437)	(135)	(51)	0	(647)
Onttrekkingen	(535)	(430)	(71)	(72)	0	(1.109)
Stand per 31 december 2020	760	851	481	838	390	3.320
Kortlopend deel < 1 jaar	225	263	69	70	147	774
Middellang deel (2022-2025)	535	451	252	309	237	1.784
Langlopend deel > 5 jaar	0	137	160	459	6	762

Voorziening WW/BW

De voorziening voor WW/BW betreft de verplichting van de OU om medewerkers salaris door te betalen tijdens de periode van ontslag tot het vinden van een nieuwe baan.

Voorziening reorganisatie (2011/2013/MST)

De voorziening reorganisatiekosten betreft de kosten die direct samenhangen met in gang gezette reorganisaties. Alle drie de reorganisatievoorzieningen zijn gevormd na de formalisering van een gedetailleerd plan voor de reorganisatie en na bekendmaking van de plannen aan de betrokkenen.

Voorziening eigen risico WAO/WIA

In 2004 is het besluit genomen om ingaande 2004 eigenrisicodrager voor de wet op de arbeidsongeschiktheid (WAO) te worden.

Voorziening jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen.

Voorziening vitaliteitsregeling

In de CAO Nederlandse Universiteiten, geldend van 1 januari 2020 t/m 31 december 2020, is geregeld dat medewerkers met ingang van 1 januari 2019 gebruik kunnen maken van een vitaliteitsregeling. Voor de bepaling van de omvang van de verplichting in de jaarrekening 2020 zijn er twee groepen te onderscheiden:

- werknemers die voldoen aan de voorwaarden en deelnemen aan de regeling per 31 december 2020;
- werknemers die voldoen aan de voorwaarden maar nog niet deelnemen aan de regeling per 31 december 2020. Dit zijn de werknemers die binnen de periode van vijf jaar voor het bereiken van de voor hen geldende AOW-gerechtigde leeftijd zitten per 31 december 2020, maar nog niet hebben geopteerd voor deelname, én werknemers die pas in 2021 vijf jaar voor het bereiken van de voor hen geldende AOW-gerechtigde leeftijd zitten. Voor deze groep is een inschatting gemaakt welke werknemers naar verwachting van de regeling gebruik zullen gaan maken.

De voorziening gaat uit van een deelnamekans van circa 20%.

Disconteringsvoet

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Bij het contant maken wordt normaliter de lange termijn marktrente gehanteerd.

Dit percentage was per 31 december 2020 +/- 0,5%, waardoor de OU ervoor heeft gekozen de voorzieningen niet langer contant te maken en de facto tegen nominale waarde te waarderen in de jaarrekening (2019: 0%).

2.4 Kortlopende schulden

De post kortlopende schulden kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden werk	1.748	2.344
Crediteuren	2.903	4.159
Loonheffing	2.558	2.429
Omzetbelasting	69	100
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.627	2.530
Schulden terzake van pensioenen	693	649
Vooruitontvangen cursus- en les gelden	7.290	6.225
Vakantiedagen	1.837	1.406
Nog te betalen vakantietoelage	947	898
Nog te ontvangen facturen	819	636
Te betalen accountantskosten	66	78
Overige	395	589
Overige schulden en overlopende passiva	11.354	9.831
Totaal kortlopende schulden	19.325	19.513

Van de kortlopende schulden heeft een bedrag ad 0 (2019: 0) een looptijd langer dan een jaar.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post betreft de afdracht omzetbelasting over het vierde kwartaal van 2020 en loonheffing en sociale lasten over de maand december.

Schulden terzake van pensioenen

Deze post betreft de afdracht pensioenpremies over de maand december.

Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Onderhanden werk

	2020	2019
Gerealiseerde projectkosten	10.972	10.275
Projectresultaat	(2.042)	(1.406)
Af: Gedeclareerde termijnen	7.855	7.670
Totaal onderhanden projecten	1.075	1.199
Waarde van verricht werk < gefactureerde termijnen	1.748	1.908
Waarde van verricht werk > gefactureerde termijnen	673	709

Het bedrag ad 673 inzake nog te ontvangen subsidiebedragen projecten is verantwoord onder de overige vorderingen 'nog te ontvangen subsidiebedragen projecten'.

De gerealiseerde projectkosten zijn niet separaat verantwoord in de staat van baten en lasten, zoals dat voor baten werk derden wel het geval is. Het merendeel van de projectkosten heeft betrekking op lonen en salarissen en zijn aldaar in de staat van baten en lasten verantwoord.

MODEL G Overzicht geormerkte subsidies OCW en EL&I (RJ 660, model G)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie SERF: Structured Exercise Repository with Feedback	1349890	23 april 2018	N
Subsidie BISON: Begeleiden in Synchron Online Onderwijs	OO19-16	30 april 2019	N
Subsidie CRAFT-co: Creating Regular Authoring with Feedback teams as a Community Online	OO19-11	30 april 2019	N
Subsidie FROCOLE	OO20-12	29 april 2020	N
Subsidie Pe(e)rfect vaardig	OO20-13	29 april 2020	N

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Aansprakelijkheid en garanties

Er zijn een drietal bankgaranties afgegeven. Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de liquide middelen 1.7.

Voorwaardelijke verplichtingen

De Open Universiteit staat garant voor de financiële positie van OU Holding BV en haar deelnemingen.

(Meerjarige) financiële verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichtingen bij de Open Universiteit betreffen de verplichtingen uit hoofde van operationele lease. De leaseverplichting kan als volgt worden gespecificeerd:

	Totaal bedrag	Resterende looptijd
Lease kopieerapparatuur	67	1 jaar
Lease drankautomaten	179	3 jaar
	246	

Daarnaast zijn huurcontracten afgesloten ten behoeve van de huisvesting van de studiec centra. De totale huurverplichting bedraagt 2.316. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd:

	Bedrag
Niet langer dan 1 jaar	920
Tussen 1 en 5 jaar	1.396
	2.316

De operationele kosten worden lineair verspreid over de looptijd van de overeenkomst in de staat van baten en lasten verwerkt.

Ten slotte is de Open Universiteit in 2020 een tweetal investeringsverplichtingen aangegaan voor een bedrag van 202 per 31 december 2020. Het betreft een opdracht voor verlenging licentie Identity management voor de periode tot en met 31-3-2024 voor een bedrag van 135. Daarnaast betreft het een opdracht voor de aanschaf van mixed meeting opstellingen voor een bedrag van 67.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de instelling een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de instelling te beperken.

De instelling zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Markt- en prijsrisico

De instelling belegt niet in effecten en loopt derhalve geen significante prijsrisico's.

Valutarisico

De instelling is voornamelijk werkzaam in Nederland en loopt derhalve geen significante valutarisico's.

Rente- en kasstroomrisico

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (liquide middelen). Voor vorderingen met variabele renteafspraken loopt de instelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen loopt de instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De onderneming loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder handels- en overige vorderingen. Het kredietrisico is geconcentreerd bij een groot aantal tegenpartijen (of economisch verbonden tegenpartijen). De hoogste individuele vordering bedraagt 214.

Liquiditeitsrisico

De instelling maakt op dit moment geen gebruik van bancaire kredietfaciliteiten. Voor zover noodzakelijk, zullen nadere zekerheden worden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

De instelling bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de instelling steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

Algemeen

Voor een analyse van de realisatie 2020 ten opzichte van de begroting 2020 en ten opzichte van de realisatie 2019 wordt verwezen naar de tekst opgenomen na de staat van baten en lasten opgenomen op pagina 96 tot en met 98.

Baten

3.1 Rijksbijdrage OCW

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	52.550	51.107	49.255
Totaal rijksbijdragen	52.550	51.107	49.255

3.1.1 Rijksbijdrage OCW

De totaal verantwoorde rijksbijdrage van 52.550 bestaat voor 52.250 uit de lumpsum rijksbijdrage voor het jaar 2020, conform brief d.d. 21 december 2020 kenmerk 2020/2/1731305.

In dit bedrag is inbegrepen de sectormiddelen Rechtsgeleerdheid voor een bedrag van 329 en een bedrag van 309 met betrekking tot Duurzame Geesteswetenschappen. Ondanks de oormerking van deze middelen bestaat er op grond van de regeling jaarverslaggeving onderwys geen mogelijkheid de niet-bestede middelen op de balans te passiveren. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar pagina 96.

De middelen voor Duurzame Geesteswetenschappen moeten in tegenstelling tot voorgaand jaar lumpsum als baten worden verantwoord. Om die reden heeft de Open Universiteit in 2020 het niet-bestede deel van de middelen die hiervoor zijn toegekend in voorgaande jaren voor een bedrag van 300, in één keer laten vrijvallen in het resultaat.

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	100	62	81
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	100	62	81

Hierin zijn de onderstaande projecten opgenomen:

- de middels brief 1349890 van 23 april 2018 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering aan het project SERF ‘Structured Exercise Repository with Feedback’.
- de middels brief 0019-16 van 30 april 2019 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project ‘Begeleiden in Synchron Online Onderwijs (BISON)’.
- de middels brief OO19-11 van 30 april 2019 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project ‘CRAFT-co: Creating Regular Authoring with Feedback Teams as a Community online’.
- de middels brief OO20-12 van 29 april 2020 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Frocole.
- en de middels brief OO20-13 van 29 april 2020 door OCW toegekende subsidie voor uitvoering van het project Pe(e)rfect vaardig.

3.3 Cursus-, les- en examengelden

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
Inschrijvingen	14.984	16.088	14.439
Halvering collegegeld	(829)	(824)	(676)
Schakelprogramma's	2.523	1.363	2.052
Commerciële opleidingen	1.155	1.881	1.451
Inschrijfgelden oude regime inclusief kortingen	2	0	15
Kortingsregeling KCOU	(44)	(50)	(34)
Overige kortingen	(122)	0	(149)
Tentamengelden	4	0	16
Vrijstellingsverzoeken	153	82	124
Vrijval/(dotatie) vooruitontvangen cursusgelden	(849)	0	180
Totaal cursus-, les-, en examengelden	16.977	18.540	17.418

Specificatie cursus-, les- en examengelden naar hoofdkostenplaatsen

Faculteiten en centra	2020	2019*
Bètawetenschappen	2.663	
Cultuurwetenschappen	1.368	
Managementwetenschappen	3.107	
Onderwijswetenschappen	548	
Psychologie	5.491	
Rechtswetenschappen	3.567	
Centrum voor postinitieel onderwijs	983	
Expertisecentrum Onderwijs	0	
Totaal faculteiten en centra	17.727	17.060
Overig	(750)	358
Totaal cursus-, les- en examengelden	16.977	17.418

* De vergelijkende cijfers ontbreken als gevolg van een organisatiewijziging per 1 januari 2020 waarbij nieuwe faculteiten zijn ontstaan.

3.4 Baten werk in opdracht van derden

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
Contractonderwijs	7	0	45
Internationale organisaties	676	721	1.204
Aids Fonds	0	43	0
Nationale overheden	0	115	32
NRO	371	272	783
NWO / ZonMW	374	301	245
KWF	0	0	2
Non-profit organisaties	229	151	229
Contractonderzoek	1.650	1.603	2.495
Overige baten werk in opdracht van derden	891	762	955
Totaal baten werk in opdracht van derden	2.548	2.365	3.495

3.5 Overige baten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
Detachering personeel	428	291	392
Inkomsten auteursrechten	39	25	41
Verhuur onroerend goed	96	186	173
BTW pro rata regeling	70	60	89
Opbrengst bedrijfsrestaurant	30	90	107
Bijdrage Phd program	65	70	51
Overige posten	514	127	563
Totaal overige baten	1.242	849	1.416

Onder de overige posten zijn enkel opbrengsten beneden 50 verantwoord.

Lasten

4.1 Personele lasten

De personele lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
Brutolonen en salarissen	38.575	39.645	36.486
Sociale lasten en pensioenpremies	10.874	11.125	10.238
4.1.1 Lonen en salarissen	49.449	50.770	46.724
Mutatie voorzieningen	(129)	310	(894)
Inhuur derden regulier	2.874	2.541	3.754
Overige	1.677	961	1.148
4.1.2 Overige personele lasten	4.422	3.812	4.815
Totaal personele lasten	53.871	54.582	50.732

Voorgaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

Brutolonen en salarissen	2020	Begroting 2020	2019
Salarissen	32.834	33.879	31.179
Vakantietoelagen	2.609	2.725	2.508
Overige toelagen	3.132	3.041	2.799
Totaal beloning voor arbeid	38.575	39.645	36.486

Sociale lasten en pensioenpremies	2020	Begroting 2020	2019
Pensioenpremies	6.389	6.680	6.148
Overige sociale lasten	4.485	4.444	4.090
Totaal sociale lasten en pensioenpremies	10.874	11.125	10.238

De pensioenregeling betreft een toegezegde-pensioenregeling, welke verwerkt is als een toegezegde bijdrageregeling. Het pensioen is toegekend op basis van het middelloonstelsel en is ondergebracht bij het ABP/Loyalis. De Open Universiteit heeft in het geval van een tekort geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

Mutatie voorzieningen	2020	Begroting 2020	2019
Voorziening transitievergoeding	0	0	(225)
Voorziening WW/BW	10	250	(229)
Voorziening Reorganisatie (2011/2013/MST)	(355)	0	(100)
Voorziening Eigen risico WAO	(123)	0	(289)
Voorziening jubileumuitkeringen	(51)	60	(46)
Voorziening vitaliteitregeling	390	0	0
Vrijval bijdrage OCW inzake de reorganisatie 2013	0	0	(5)
Totaal mutatie voorzieningen	(129)	310	(894)

De formatie nam toe van 564 fte ultimo 2019 tot 593 fte ultimo 2020, hetgeen overeenkomt met een stijging van 5% (fte zijn excl. stagiaires).

Personele lasten en fte-verdeling gesplitst naar hoofdkostenplaats

Faculteit en centra	Rekening 2020 x € 1.000	Rekening 2019* x € 1.000	Bezetting 31-12-2020 WP fte	Bezetting 31-12-2020 OBP fte
Bètawetenschappen	5.707		63,6	8,4
Cultuurwetenschappen	3.276		32,4	6,2
Managementwetenschappen	5.006		45,8	8,4
Onderwijswetenschappen	4.191		40,0	5,2
Psychologie	5.681		60,1	13,0
Rechtswetenschappen	4.924		51,8	8,0
Centrum voor postinitieel onderwijs	938		0,4	6,5
Expertisecentrum Onderwijs	2.466		5,5	28,4
Totaal faculteiten en centra	32.188		299,6	84,1
Totaal ondersteunende diensten en afdelingen	18.938		2,5	206,8
Subtotaal	51.126	47.872	302,1	290,9
			2019: 305	2019: 259
Mutatie voorzieningen	(129)	(894)	(fte zijn excl. stagiaires)	
Inhuur derden	2.874	3.754		
Totaal	53.871	50.732		

* De vergelijkende cijfers ontbreken als gevolg van een organisatiewijziging per 1 januari 2020 waarbij nieuwe faculteiten zijn ontstaan.

WNT-verantwoording 2020 Open Universiteit

De WNT is van toepassing op de Open Universiteit. De voor de Open Universiteit van toepassing zijnde regeling is de regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Op grond van de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren geldt voor de Open Universiteit klasseindeling E (13-15 complexiteitspunten). Het WNT-maximum dat bij deze klasse hoort bedraagt 170 (2019: 164).

Het aantal complexiteitspunten voor de Open Universiteit bedraagt voor 2020 15 punten.

De gemiddelde baten in het vierde, derde en tweede jaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarin het bezoldigingsmaximum is toegepast ligt tussen de 25 en 75 miljoen. Het aantal punten toegekend voor criteria 1 bedraagt derhalve 6 punten. Voor criteria 2 ligt het gemiddeld aantal studenten tussen de 10.000 en 20.000. Het aantal punten hiervoor bedraagt 4. Ten slotte biedt de Open Universiteit wetenschappelijk onderwijs aan in zeven verschillende onderwijssectoren, waardoor het aantal punten toegekend voor criteria 3 het maximale van 5 punten bedraagt.

Bezoldiging topfunctionarissen

- 1a Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1

GEGEVENS 2020			
Functiegegevens	mr. A.D. van der Feltz voorzitter College van bestuur	dr. K.L.L.M. Dittrich voorzitter a.i. College van bestuur	prof. dr. T.J. Bastiaens rector magnificus
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01.01 – 31.05	01.06 – 31.12	01.01 – 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,5	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	62.792	43.590	147.355
Beloningen betaalbaar op termijn	8.889	0	21.487
SUBTOTAAL	71.681	43.590	168.842
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	70.601	49.699	170.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	71.681	43.590	168.842
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	1.080*	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
* Ingevolge artikel 3 lid 2 Uitvoeringsregeling WNT kan € 1.080 worden toegerekend aan voorgaande jaren waardoor de overschrijding is toegestaan, namelijk: € 585 aan 2016 € 255 aan 2018 € 240 aan 2019			

GEGEVENS 2019		
Functiegegevens	mr. A.D. van der Feltz voorzitter College van bestuur	prof. dr. T.J. Bastiaens rector magnificus
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	143.255	142.864
Beloningen betaalbaar op termijn	20.505	20.556
SUBTOTAAL	163.760	163.420
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	164.000	164.000

Zoals op de vorige pagina is aangegeven is een deel de toegestane overschrijding van het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum van dhr. van der Feltz toegerekend aan het verantwoordingsjaar 2016. Hierbij is uitgegaan van een individuele bezoldigingsmaximum van € 88.874 voor het boekjaar 2016 (in de jaarrekening 2016 was abusievelijk een bedrag van € 88.666 opgenomen). Ingevolge artikel 5d Uitvoeringsregeling WNT hebben wij onderstaand de WNT-verantwoording over 2016 met betrekking tot dhr. van der Feltz opnieuw integraal opgenomen.

Bedragen x € 1

GEGEVENS 2016	
Functiegegevens	mr. A.D. van der Feltz voorzitter College van bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01.06 – 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Individueel WNT-maximum	88.874
Beloningen	79.430
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	8.859
Subtotaal	88.289
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	88.289*
Verplichting motivering indien overschrijding	n.v.t.
* Het aan de bezoldiging 2016 toegerekende deel (€ 585) van de overschrijding van de bezoldiging in 2020 is niet opgenomen in dit bedrag.	

1c Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1

GEGEVENS 2020					
Functiegegevens	drs. R.M. Smit voorzitter	drs. Ph.F.M. Raets lid	mw. prof. dr. V. Evers lid	mw. dr. E.M.M. de Brabander lid	prof. dr. M. van der Wende lid
Aanvang en einde functie- vervulling in 2020	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12
Bezoldiging					
Bezoldiging	17.919	11.946	11.946	11.946	11.946
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	25.500	17.000	17.000	17.000	17.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

GEGEVENS 2019					
Functiegegevens	drs. R.M. Smit voorzitter	drs. Ph.F.M. Raets lid	mw. prof. dr. V. Evers lid	mw. dr. E.M.M. de Brabander lid	prof. dr. M. van der Wende lid
Aanvang en einde functie- vervulling in 2019	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12	01.01 – 31.12
Totale bezoldiging	17.286	11.524	11.524	11.524	11.524
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	24.600	16.400	16.400	16.400	16.400

2 Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Bedragen x € 1

GEGEVENS 2020	
Functiegegevens	mr. A.D. van der Feltz voorzitter College van bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01.06 – 31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2020
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Waarvan betaald in 2020	75.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

4.2 Afschrijvingen

De afschrijvingen kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
4.2.1 Afschrijving immateriële vaste activa	297	295	293
4.2.2 Afschrijving materiële vaste activa	1.502	1.544	2.277
Totaal afschrijvingen	1.799	1.839	2.570

4.2.1 Afschrijving immateriële vaste activa

Bovenstaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
Afschrijving concessies, vergunningen en rechten van intellectueel eigendom, software en licenties	297	295	293
Totaal afschrijvingen immateriële vaste activa	297	295	293

4.2.2 Afschrijving materiële vaste activa

	2020	Begroting 2020	2019
Afschrijving gebouwen en terrein-werkzaamheden	730	864	1.570
Afschrijving apparatuur en inventaris	772	680	707
Tussentelling	1.502	1.544	2.277
Af/Bij: boekwinst c.q. boekverlies desinvesteringen	0	0	0
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	1.502	1.544	2.277

4.3 Huisvestingslasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
4.3.1 Huur	900	1.000	964
4.3.2 Verzekeringen	59	68	60
4.3.3 Onderhoud- en exploitatievoorzieningen	583	376	380
4.3.4 Energie en water	256	279	255
4.3.5 Schoonmaakkosten	314	299	310
4.3.6 Heffingen	76	79	77
4.3.7 Overige huisvestingslasten	185	360	109
Totaal huisvestingslasten	2.373	2.461	2.155

4.4 Overige lasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	410	779	700
4.4.2 Duurzame aanschaffingen	307	234	257
4.4.2 Materiaalgebonden lasten	1.750	1.578	1.598
4.4.3 Dotatie voorzieningen	22	0	169
4.4.4 Algemene kosten	9.625	11.950	9.641
Totaal overige lasten	12.114	14.541	12.365

Voorgaande posten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

4.4.1 Administratie- en beheerslasten

	2020	Begroting 2020	2019
Representatiekosten	33	110	99
Consumpties op de werkplek	28	75	67
Fotokopieerkosten	100	118	106
Vergaderkosten	124	339	305
Mobiele telefonie	42	56	50
Overige administratie- en beheerslasten	83	81	73
Totaal administratie- en beheerslasten	410	779	700

4.4.2 Materiaalgebonden lasten

	2020	Begroting 2020	2019
Verbruik cursusmaterialen	1.558	1.414	1.329
Overige materiaalgebonden lasten	192	164	269
Totaal materiaalgebonden lasten	1.750	1.578	1.598

4.4.3 Dotaties voorzieningen

	2020	Begroting 2020	2019
Dotatie voorziening debiteuren	22	0	169
Dotatie voorziening overige vorderingen	0	0	0
Totaal dotaties voorzieningen	22	0	169

4.4.4 Algemene kosten

	2020	Begroting 2020	2019
Reis- en verblijfkosten	213	619	899
Computerkosten	2.639	2.068	2.015
Publiciteit en voorlichting	1.496	1.264	1.634
Honoraria derden en advieskosten	3.267	4.831	2.915
Overige algemene kosten	2.010	3.147	2.178
Totaal algemene kosten	9.625	11.929	9.641

De overige algemene kosten kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

Overige algemene kosten

	2020	Begroting 2020	2019
Samenwerkingskosten UM	862	953	949
Contributies, bijdragen en lidmaatschappen	418	208	374
Porti- en vrachtkosten	385	420	398
Kosten bedrijfsrestaurant	25	90	107
Overige algemene kosten	320	1.476	350
Totaal overige algemene kosten	2.010	3.147	2.178

Toelichting accountants honoraria

In het boekjaar en voorgaand boekjaar zijn de volgende bedragen (inclusief BTW) aan accountants honoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	Accountant Deloitte 2020	Overig Deloitte 2020	Totaal Deloitte 2020
Onderzoek van de jaarrekening	133	0	133
Werkzaamheden ten behoeve van overige verklaringen	6	0	6
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
Totaal honoraria betaald aan de externe accountant	139	0	139

	Accountant Deloitte 2019	Overig Deloitte 2019	Totaal Deloitte 2019
Onderzoek van de jaarrekening	138	0	138
Werkzaamheden ten behoeve van overige verklaringen	25	0	25
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
Totaal honoraria betaald aan de externe accountant	163	0	163

De bedragen zijn opgenomen onder de post honoraria derden en advieskosten ad 3.267 (in 2019: 2.915).

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de instelling en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Specificatie overige lasten naar hoofdkostenplaatsen

Faculteiten en centra	2020	2019*
Bètawetenschappen	407	
Cultuurwetenschappen	177	
Managementwetenschappen	463	
Onderwijswetenschappen	196	
Psychologie	646	
Rechtswetenschappen	468	
Centrum voor postinitieel onderwijs	258	
Expertisecentrum Onderwijs	88	
Totaal faculteiten en centra	2.703	
Totaal afdelingen	9.411	
Totaal	12.114	12.365

* De vergelijkende cijfers ontbreken als gevolg van een organisatiewijziging per 1 januari 2020 waarbij nieuwe faculteiten zijn ontstaan.

5 Financiële baten en lasten

Deze post kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
Rentebaten	1	0	1
Saldo financiële baten en lasten	1	0	1

Verbonden partijen

Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen op pagina 132 (WNT).

Er hebben geen transacties met verbonden partijen plaatsgevonden op niet-zakelijke grondslag.

Verbonden partijen (model E):

Bedragen x € 1.000

Verbonden partijen wel opgenomen in de consolidatie

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2020	Resultaat 2020	Art 2:403 BW	Deelname	Consolidatie
				€	€	ja/nee	%	ja/nee
OU Holding BV	BV	Heerlen	4	110	(1)	Nee	100	Ja
Open Universiteit Diensten BV	BV	Heerlen	4	10	0	Nee	100	Ja
Open Universiteit Deelnemingen BV	BV	Heerlen	4	10	0	Nee	100	Ja
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV	BV	Heerlen	1	75	0	Nee	100	Ja
LEX BV	BV	Heerlen	4	11	0	Nee	100	Ja
Totaal				216	(1)			

Verbonden partijen niet opgenomen in de consolidatie

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten
HOVO Limburg*	Stichting	Heerlen	4
Neimed	Stichting	Heerlen	4

* Per 1 juli 2020 is deze samenwerkingsovereenkomst door de Open Universiteit beëindigd.

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

Na voorstel resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	328	489
1.2 Materiële vaste activa		
1.2.1 Gebouwen en terreinen	8.622	9.280
1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.280	1.293
1.2.3 Activa in aanleg	10	10
	9.912	10.583
1.3 Financiële vaste activa	110	110
Vlottende activa		
1.4 Voorraden	801	816
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	3.231	3.533
1.5.2 Overige vorderingen	734	1.105
1.5.3 Overlopende activa	1.279	1.209
	5.244	5.847
1.7 Liquide middelen	29.384	26.099
Totaal activa	45.779	43.944

PASSIVA	31-12-2020	31-12-2019
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1 Algemene reserve (publiek)	21.405	18.867
2.1.1 Algemene reserve (privaat)	(399)	(399)
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	2.128	1.405
	23.134	19.873
2.2 Voorzieningen	3.320	4.558
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.3 Crediteuren	2.903	4.159
2.4.7 Belastingen en sociale premies	3.320	3.178
2.4.10 Overlopende passiva	13.102	12.176
	19.325	19.513
Totaal passiva	45.779	43.944

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

Na voorstel resultaatbestemming

Bedragen x € 1.000

BATEN	Begroting 2021	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
3.1 Rijksbijdrage OCW	52.984	52.550	51.107	49.255
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	138	100	62	81
3.3 Cursus-, les- en examengelden	18.309	16.977	18.540	17.418
3.4 Baten werk in opdracht van derden	3.008	2.548	2.365	3.495
Resultaat deelneming	0	0	0	(1)
3.5 Overige baten	1.143	1.242	849	1.416
Totaal baten	75.581	73.417	72.923	71.664
LASTEN				
4.1 Personele lasten	59.009	53.871	54.582	50.732
4.2 Afschrijvingen	1.813	1.799	1.839	2.570
4.3 Huisvestingslasten	2.567	2.373	2.461	2.155
4.4 Overige lasten	15.310	12.114	14.541	12.364
Totaal lasten	78.699	70.157	73.423	67.821
Saldo baten en lasten	(3.118)	3.260	(500)	3.843
5 Financiële baten en lasten	0	1	0	1
Resultaat	(3.118)	3.261	(500)	3.844

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en voor resultaatbepaling

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2020 van de instelling. Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de op pagina 101 tot en met 115 opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de instelling gehanteerd; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de instelling geheel of ten dele garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de instelling ten behoeve van deze deelneming.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de instelling in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de instelling en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten

1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Groepsmaatschappijen	2020	2019
Stand per 1 januari	110	111
Resultaat deelnemingen	0	(1)
Stand per 31 december	110	110

Deelnemingen

De geconsolideerde balans en staat van baten en lasten omvat naast de cijfers van de Open Universiteit ook de gegevens van de 5 hierna genoemde deelnemingen.

De belangen van de instelling in andere maatschappijen zijn als volgt verdeeld:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal in %
OU Holding BV, Heerlen	100%
Open Universiteit Diensten BV, Heerlen	100%
Open Universiteit Deelnemingen BV, Heerlen	100%
Open Universiteit Bedrijfsopleidingen BV, Heerlen	100%
LEX BV, Heerlen	100%

1.5 Debiteuren

	31-12-2020	31-12-2019
Debiteuren Studenten/deelnemers/cursisten/overige	3.231	3.533
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Totaal debiteuren	3.231	3.533

2.1 Eigen vermogen

Bedragen x € 1.000

Algemene reserve	Stand per 1 januari 2020	Resultaat	Overige mutaties 2020	Stand per 31 december 2020
2.1.1 Algemene reserve				
Publiek	18.867	1.080	1.458	21.405
Privaat	(399)	0	0	(399)
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.405	2.181	(1.458)	2.128
Stand per 31 december 2020	19.873	3.261	0	23.134

Algemene reserve (publiek)

Het verloop van de algemene reserve in 2020 kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	2020	2019
Stand per 1 januari	18.867	15.757
Bij/af: overboeking van c.q. naar bestemmingsreserve	1.458	(735)
Bij/af: voorstel resultaatbestemming	1.080	3.845
Stand per 31 december	21.405	18.867

Algemene reserve (privaat)

Het verloop van de algemene reserve in 2020 kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	2020	2019
Stand per 1 januari	(399)	(398)
Bij/af: voorstel resultaatbestemming	(0)	(1)
Stand per 31 december	(399)	(399)

Bestemmingsreserve

Bestemmingsreserve (publiek)

Het verloop van de bestemmingsreserve in 2020 kan als volgt worden weergegeven:

	2020	2019
Stand per 1 januari	1.405	670
Dotatie	2.181	1.193
Onttrekking	(1.458)	(458)
Stand per 31 december	2.128	1.405

Bovenstaande bestemmingsreserve wordt als volgt gespecificeerd:

Bestemmingsreserve (transitie)	2020	2019
Stand per 1 januari	212	670
Dotatie	0	0
Onttrekking	(212)	(458)
Stand per 31 december	0	212

Bestemmingsreserve (kwaliteitsafspraken)	2020	2019
Stand per 1 januari	174	0
Dotatie	302	174
Onttrekking	(174)	0
Stand per 31 december	302	174

Bestemmingsreserve (strategische middelen)	2020	2019
Stand per 1 januari	761	0
Dotatie	1.335	761
Onttrekking	(761)	0
Stand per 31 december	1.335	761

Bestemmingsreserve (sectormiddelen)	2020	2019
Stand per 1 januari	258	0
Dotatie	329	258
Onttrekking	(290)	0
Stand per 31 december	297	258

Bestemmingsreserve (cao middelen)	2020	2019
Stand per 1 januari	0	0
Dotatie	215	0
Onttrekking	(21)	0
Stand per 31 december	194	0

Zie voor een nadere toelichting van deze bestemmingsreserves de omschrijvingen zoals opgenomen op pagina 109 en 110. Aan elke bestemmingsreserve ligt een bestuursbesluit en een bestedingsplan ten grondslag.

2.2 Voorzieningen

Het verloop van deze post is als volgt weer te geven:

	2020	2019
Stand per 1 januari	4.558	6.821
Mutaties	(1.238)	(2.263)
Stand per 31 december	3.320	4.558

2.4.3 Crediteuren

	31-12-2020	31-12-2019
Crediteuren	2.903	4.159
Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
Totaal crediteuren	2.903	4.159

Resultaat deelneming

De opbrengst deelneming kan als volgt worden gespecificeerd:

	2020	Begroting 2020	2019
OU Holding BV	0	0	(1)
Totaal resultaat deelneming	0	0	(1)

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum.

Voorstel tot resultaatbestemming

Van het resultaat 2020 ad 3.261 positief is 1.080 toegevoegd aan de algemene reserve (publiek). Het restant ad 2.081 is gedoteerd aan de bestemmingsreserves. Vooruitlopend op een definitieve goedkeuring door de Raad van toezicht is de resultaatbestemming reeds in de jaarrekening verwerkt.

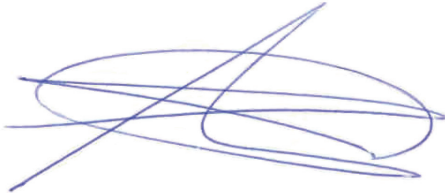
Nevenvestigingen

De Open Universiteit heeft nevenvestigingen in de vorm van elf studiecentra verspreid over het land. Naast Heerlen zijn de studiecentra gevestigd in Amsterdam, Vlissingen, Leeuwarden, Groningen, Zwolle, Enschede, Utrecht, Rotterdam, Nijmegen en Eindhoven.

Ondertekening door College van bestuur voor akkoord

Heerlen, 11 juni 2021

Dr. K.L.L.M. Dittrich

Prof. dr. T.J. Bastiaens

Ondertekening door Raad van toezicht voor akkoord

Heerlen, 11 juni 2021

drs. R.M. Smit

drs. Ph.F.M. Raets

mw. prof. dr. V. Evers

mw. dr. E.M.M. de Brabander

prof. dr. M. van der Wende

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Aan: de Raad van toezicht van de Open Universiteit

A Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening 2020 van de Open Universiteit te Heerlen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Open Universiteit op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de enkelvoudige en geconsolideerde balans per 31 december 2020;
2. de enkelvoudige en geconsolideerde staat van baten en lasten over 2020;
3. het geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2020; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Open Universiteit zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf ‘2.2.2. Bestuursverslag’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf ‘2.2.2. Bestuursverslag’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf ‘2.2.2. Bestuursverslag’ van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf ‘2.3.1. Referentiekader’ van het Onderwijsaccountantsprotocol 2020.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht-Airport, 25 juni 2021

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: L.M.M.H. Banser RA RC EMFC

Open Universiteit
Bezoekadres
Valkenburgerweg 177
6419 AT Heerlen
Postadres
Postbus 2960
6401 DL Heerlen

Alles uit deze uitgave – met uitzondering van de foto's – mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt onder de vereisten van de Creative Commons-licentie Naamsvermelding-Niet-commercieel-Gelijk delen 3.0 Nederland. Zie de licentie voor details: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/nl/>.

Een digitale versie van Jaarverslag en jaarrekening staat op www.ou.nl.

Open Universiteit

